



VLAAMSE RAAD

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 22

VERGADERING VAN WOENSDAG 17 JANUARI 1996

ACTUELE VRAGEN

ACTUELE INTERPELLATIES

DECREET GELIJKE TOEGANG JONGENS EN MEISJES TOT ONDERWIJSINSTELLINGEN

RAADGEVENDE INTERPARLEMENTAIRE BENELUXRAAD - BENOEMING LEDEN

RESOLUTIE ADVIESRAAD VAN DE FRANSTALIGEN

Inhoud

Nr. 22

Woensdag 17 januari 1996
Middagvergadering

	Blz.
Berichten van verhindering	1123
Actuele vragen (Regl. art. 81)	
Actuele vraag van de heer Jaak Gabriels tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het overleg met de NMBS inzake investeringen	1123
Actuele vraag van de heer Paul Van Grembergen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over berichten in verband met mogelijke bankfusies	
Actuele vraag van de heer John Taylor tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over fusies in de banksector	1124
Actuele vraag van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de initiatieven van de Franse Gemeenschap ter ondersteuning van de Franstaligen in de Brusselse rand	1126
Actuele vraag van de heer Filip Dewinter tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over Europalia-Turkije	1127
Actuele vraag van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over problemen bij het publiceren van decreten in het Belgisch Staatsblad	1128
Actuele vraag van mevrouw Nelly Maes tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het schrappen van opleidingspremies door de VDAB	
Actuele vraag van de heer Jef Sleeckx tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de besparingen bij de VDAB	
Actuele vraag van mevrouw Cécile Verwimp-Sillis tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het schrappen van opleidingspremies door de VDAB	1129
Actuele vraag van de heer Kris Van Dijck tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aanvraag van een radiofrequentie door de cultuurzender FM-Brussel	
Actuele vraag van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de lokale radio FM-Brussel	1131
Actuele vraag van de heer Dirk Van Mechelen tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de hervorming van de BRTN	1133
Actuele vraag van de heer Jos Stassen tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de beoordelingscriteria voor subsidiëring van filmprojecten	1134
Actuele vraag van de heer André Kenzeler tot de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over een conventie tussen de gemeenten en het federale ministerie van Financiën	1135

Actuele interpellatie (Regl. art. 83) (Voortzetting)	
Actuele interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister-vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het afkondigen van een benoemingsstop in het secundair onderwijs	1137
Sprekers : mevrouw Nelly Maes, de heren Freddy Sarens, Ludo Sannen, Julien Demeulenaere, André Denys, Jos De Meyer, René Swinnen, minister Luc Van den Bossche	
Met redenen omklede moties	1146
Voorstel van decreet van de heren Ludo Sannen en Karel De Gucht houdende invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes tot de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen	
– 91 (BZ 1995) - Nrs. 1 en 2	
Voorafgaande vraag	1146
Sprekers : de heren Erik Matthijs, verslaggever, Karel De Gucht, Ludo Sannen, mevrouw Nelly Maes, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heer Joris Van Hauthem	
Algemene bespreking	1147
Sprekers : de heren Erik Matthijs, verslaggever, Karel De Gucht, Ludo Sannen, Joris Van Hauthem, mevrouw Nelly Maes, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh)	
Artikelsgewijze bespreking	1161
Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad	
Benoeming van vijf effectieve en vijf plaatsvervangende leden	1162
Sprekers : de heren Paul Van Grembergen, Karim Van Overmeire	
Voorstel van resolutie van de heer Etienne Van Vaerenbergh betreffende de vraag aan de Vlaamse regering onverwijld voor de Raad van State de schorsing en vernietiging te vorderen van het besluit van het College van de Franse Gemeenschapscommissie van 6 december 1995 tot oprichting van een Adviesraad van de Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten	
– 194 (1995-1996) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	1163
Spreker : de heer Etienne Van Vaerenbergh	
Voorstel van decreet van de heren Ludo Sannen en Karel De Gucht houdende invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes tot de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen	
– 91 (BZ 1995) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	1164
Actuele interpellaties (Regl. art. 83) (Voortzetting)	
Actuele interpellatie van de heer Steve Stevaert tot de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over de mogelijkheid van de lokale besturen om gebruik te maken van de lage rentevoeten	1165
Sprekers : de heren Steve Stevaert, Francis Vermeiren, John Taylor, Joachim Coens, André Kenzeler, Marc Van Peel, minister Leo Peeters	
Regeling van de werkzaamheden	1170

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AANWEZIG

Wilfried Aers, Yolande Avontroodt, Sonja Becq, Georges Beerden, Ward Beysen, Jean-Marie Bogaert, Gilbert Bos-suyt, Louis Bril, Jozef Browaeys, Herman Candries, Leo Cannaerts, Georges Cardoen, Jan Cauberghs, Patricia Ceysens, Joachim Coens, Marc Cordeel, Frank Creyelman, Norbert De Batselier, Carl Decaluwé, Etienne De Groot, Karel De Gucht, Leo Delcroix, Herman De Loor, Anny De Maght-Aelbrecht, Julien Demeulenaere, Jos De Meyer, André Denys, Paul Deprez, Herman De Reuse, Peter De Ridder, Johan De Roo, Mia De Schamphelaere, Peter Desmet, Roland Deswaene, Freddy De Vilder, Jacques Devolder, Filip Dewinter, Fred Dielens, Marijke Dillen, Michel Doomst, Vera Dua, Paul Dumez, Freddy Feytons, Jaak Gabriels, Jos Geysels, Johnny Goos, Leo Goovaerts, Brigitte Grouwels, Veerle Heeren, Patrick Hostekint, Pieter Huybrechts, André Kenzeler, Marino Keulen, Willy Kuijpers, Patrick Lachaert, Herman Lauwers, Jacques Laverge, Kathy Lindekens, Carlos Lisabeth, Marcel Logist, Dominiek Lootens-Stael, Jacky Maes, Nelly Maes, Johan Malcorps, Hugo Marsoul, Erik Matthijs, Lydia Maximus, Trees Merckx-Van Goey, Marc Olivier, Jan Penris, Leonard Quintelier, Didier Ramoudt, Ludo Sannen, Freddy Sarens, Johan Sauwens, Eddy Schuermans, Jef Sleeckx, Jos Stassen, Steve Stevaert, Felix Strackx, Herman Suykerbuyk, Guy Swennen, René Swinnen, John Taylor, Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Maria Tyberghien-Vandenbussche, Riet Van Cleuvenbergen, Walter Vandenbossche, Michiel Vandenbus-

sche, Bart Vandendriessche, Mark Vanderpoorten, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Paul Van Grembergen, Joris Van Hauthem, Mieke Van Hecke, Gilbert Vanleenhove, Sonja Van Lindt, Jef Van Looy, Dirk Van Mechelen, Gracienne Van Nieuwenborgh, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwerkerke, Karim Van Overmeire, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey, Etienne Van Vaerenbergh, Peter Vanvelthoven, Roeland Van Walleghem, Tuur Van Wallendael, Mandus Verlinden, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Cecile Verwimp-Sillis, Robert Voorhamme, Johan Weyts, Frans Wymeersch.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

Arnold Van Aperen, Ria Van Den Heuvel, Emiel Verrijken : gezondheidsredenen ;

Stefaan Platteau : ambtsverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Christiaan Vandenbroeke, Marleen Vanderpoorten.

ACTUELE VRAGEN (Regl. art. 81)

Actuele vraag van de heer Jaak Gabriels tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het overleg met de NMBS inzake investeringen

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de actuele vraag van de heer Gabriels tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het overleg met de NMBS inzake investeringen.

De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het mobiliteitsdebat moet in Vlaanderen nog op gang komen en gaat binnenkort van start in de commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer. Dit debat toont aan dat een goede mobiliteit door diverse factoren moet worden gegarandeerd. Eén daarvan is ongetwijfeld het spoorverkeer.

Tijdens de voorbije weken hebben we vernomen dat de uitgevoerde en de voorgenomen investeringen van de NMBS in het gewone reizigersverkeer systematisch afnemen. In een artikel van het Belang van Limburg van vorige zaterdag stond zelfs te lezen dat in de provincie Limburg de investeringen van de NMBS op vijf jaar gedaald zijn van 6,5 percent tot 2,2 percent en vervolgens tot 0,9 percent in 1995.

Ik zou de minister-president dan ook willen vragen of er na zijn aankondiging over de herstructurering van de NMBS en de beschikbaarheid van mogelijke gelden via andere wegen, al overleg is geweest tussen de gewesten. In welk stadium bevindt het overleg tussen de Vlaamse regering, de federale regering en de NMBS zich ? Welke initiatieven zal de minister-president nemen om te voorkomen dat bepaalde regio's in de toekomst zonder investeringen blijven en zo de mogelijkheid van verplaatsing via het spoor worden ontzegd. 0,9 percent investeren, betekent dat er morgen in één provincie nog slechts één as zal overblijven. De rest zal verdwijnen. Dit een alternatief noemen voor het bestaande wegverkeer, zou – als het niet zo cynisch was – een lachertje kunnen worden genoemd. In het verleden werd hier naar aanleiding van de opbrengst van het autowegenvignet gesproken over een overleg tussen de gewesten en de federale regering om de besteding van deze gelden mee te kunnen bepalen. Een instantie, die uiteraard niet onder de bevoegdheid van Vlaanderen ressorteert maar waar we veel mee te maken hebben, beslist eenzijdig over de opbrengst en de uitbouw van één tak van het openbaar vervoer. Is de Vlaamse regering bij machte om hier adequaat en ad rem op te reageren om te voorkomen dat één van de vijf regio's in Vlaanderen morgen zonder spoorwegennet verder moet. Ik wil graag een duidelijk antwoord.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Gabriels, collega's, ik deel uw bezorgdheid volkomen. Een overleg over het mobiliteitsbeleid tussen de federale overheid, de NMBS en de regionale Vlaamse overheid is op dit moment broodnodig. De NMBS is een federale bevoegdheid en ik heb dan ook een schrijven gericht aan de bevoegde minister van de federale regering. Daarin heb ik uitdrukkelijk gezegd dat we een overleg willen, vooraleer er een beslissing wordt genomen over het globale investeringsprogramma, waarvan de voorstellen nu voorliggen. Het is belangrijk om tot besluitvorming te komen. Het is noodzakelijk om een geïntegreerd beleid te voeren met betrekking tot het stedelijk, regionaal, gewestelijk, nationaal, Europees of internationaal vervoer. De brief met deze boodschap is vertrokken, mijnheer Gabriels, we staan erop dat dit overleg plaatsvindt vooraleer definitieve beslissingen worden genomen. Het is inderdaad ondenkbaar dat één van onze provincies niet over aangepaste spoorverbindingen zou beschikken. We zullen dit minutieus op de voet volgen.

Wat het autovignet en de regionale aanrekening betreft, hebben we een zeer duidelijk standpunt ingenomen : deze enveloppe moet mee worden verrekend met de inhoud van de regionale enveloppes. Daarover is tot op heden geen overstemming tussen de gewesten en de enveloppe gaat nog altijd integraal naar de NMBS. Uiteraard zullen we ook dit van naderbij bekijken. Ik ben ervan overtuigd dat we tot samenhang moeten komen zonder daarom een opdeling van het hele spoorwegbeleid te vragen. Voor de investeringen is er maar één goede oplossing en dat zijn regionale enveloppes. Maar dat concept moeten we nog uitwerken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer Paul Van Grembergen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over berichten in verband met mogelijke bankfusies

Actuele vraag van de heer John Taylor tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over fusies in de banksector

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn de samengevoegde actuele vragen van de heer Van Grembergen tot de heer Van den Brande, minister-president van

Voorzitter

de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over berichten in verband met mogelijke bankfusies en van de heer John Taylor tot minister-president Van den Brande, over fusies in de banksector.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, we hebben altijd een gevecht geleverd voor een eigen openbare kredietinstelling in Vlaanderen die zou functioneren in nauwe samenwerking met het Vlaamse staatsapparaat. Toen de herprofilering van de openbare kredietinstellingen aan de orde was zijn we niet in ons opzet geslaagd omdat aan andere operaties voorrang werd verleend.

Nu blijkt dat het Gemeentekrediet plannen zou koesteren om te fusioneren met de BBL en de Generale Bank, financiële instellingen van het bij uitstek franstalige establishment in België om nog over andere invloeden te zwijgen.

Mijnheer de minister-president, weet u of het hier gaat om nuchter overdachte plannen en zo ja, wat is de inhoud ervan ? Welke houding zal de Vlaamse regering in dit verband aannemen ? Zal zij zich verzetten, lijdzaam toezien of een actieve rol spelen in de fusie-operatie ? Worden er dienaangaande aan de Vlaamse gemeenten-aandeelhouders van het Gemeentekrediet richtlijnen gegeven of wordt hen een keuze gelaten ? Ik meen te weten dat bijvoorbeeld de stad Antwerpen een belangrijk aandeelhouder is van het Gemeentekrediet. Mijnheer de minister-president, zetten we het licht op groen voor deze operatie ?

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, in aansluiting op de opmerkingen en vragen van de heer Van Grembergen, wil ik er even aan herinneren dat het de federale minister van Financiën is geweest die heeft opgeroepen tot grotere samenwerking en een fusie wenst tussen de Belgische grote banken. Een aantal bankverantwoordelijken, ook van bij het Gemeentekrediet, hebben hierop positief gereageerd. Ongeveer 60 percent van de aandelen van het Gemeentekrediet zijn in handen van Vlaamse Gemeenten en Provincies. Het gaat hier dus duidelijk om een Vlaams belang. Een bank die vooral in Vlaanderen actief is, stelt zich echter eerder afwijzend op.

Mijnheer de minister-president, hoe staat u tegenover een mogelijke fusie van het Gemeentekrediet, met zijn overwegend Vlaams aandeelhouderschap, en een aantal grote

banken waarin de Franstalige financiële invloed, zowel van Belgische als Franse origine, niet te onderschatten is ? Als er een fusie moet komen, opteert u dan voor deze fusie of kunnen we ook andere richtingen uit ? Hiermee belanden we natuurlijk bij de problematiek van de Vlaamse verankering. Heeft zo'n fusie gevolgen voor de Vlaamse verankering ? Wordt die verankering niet volkomen gefnuikt ? Bij de banken zijn er drie betrokken groepen, naast de aandeelhouders en de klanten – in casu de Vlaamse rekeninghouders –, de Vlaamse bedrijven en KMO's zijn er ook de werknemers. Minister Maystadt heeft gewezen op de gevolgen voor de tewerkstelling en op de financiële verliezen die de banken zullen lijden ten gevolge van de Europese eenmaking.

Welke zullen hiervan de gevolgen zijn voor de tewerkstelling in Vlaanderen ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben geen bankier. Vanuit dat oogpunt wil ik mij niet in de plaats stellen van de privé-bankiers die een bepaalde strategie willen ontwikkelen. Uit deskundige analyses van een aantal specialisten uit de sector blijkt dat de zogenaamde mega-fusie als enig antwoord op Europa nogal wat vragen en twijfels doet rijzen op bedrijfseconomisch vlak. Het Europese argument wordt al te gemakkelijk ingeroepen ten gunste van de oprichting van één grote Belgische bank. Ik denk dat ik ook moet waarschuwen voor een operatie in negentiende-eeuwse stijl, opgezet door een aantal individuen, en met als resultaat een nieuw landschap en dit met medewerking van het Gemeentekrediet, een openbare kredietinstelling waarvan de aandelen volledig in handen zijn van de gemeenten. Volgens de verdeelsleutels van het Gemeentefonds vormt het Vlaamse aandeelhouderschap in het Gemeentekrediet ongeveer 60 percent van het globale draagvlak. Er zijn daarover nooit definitieve cijfers vrij gegeven. Het spreekt vanzelf dat ingeval van fusie met twee of drie privé-banken de strategische meerderheid van de gemeenten totaal verwatert. Deze operatie wordt niet alleen vanuit bedrijfseconomisch standpunt betwist, ze biedt ook geen enkele garantie voor een Belgische verankering, aangezien de genoemde privé-groepen worden gecontroleerd door vreemd kapitaal. Sommige mensen kunnen hardop dromen, maar doen dat in minder poëtische bewoordingen als het grote bankfusies betreft. Ik hen ervan overtuigd dat we ons strategisch overwicht moeten consolideren. Dat is een opdracht voor de gemeentelijke en gewestelijke overheden. We zullen daartoe geen inspanning uit de weg gaan. De Vereniging van Steden en Gemeenten beraadslaagt daarover vandaag en zal wellicht een standpunt ter zake formuleren. Naar mijn

Van den Brande

mening zou het een grote strategische vergissing zijn om zo maar in een fusie-operatie te stappen.

De herschikkingen in het banklandschap vinden uiteraard plaats en de sociale gevolgen zijn legio. Mocht zo een fusie-operatie doorgaan, dan komen er minstens honderden, zo niet meer banen bijkomend op de tocht te staan. Vanuit sociale overwegingen valt dit uiteraard altijd moeilijk te verteren, maar als een dergelijk project bovendien vanuit bedrijfseconomisch oogpunt nutteloos is, wordt dat volstrekt onaanvaardbaar.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, de politieke teneur van het antwoord van de minister-president is duidelijk. Hij wijst de fusie-operatie af met argumenten.

Mijnheer de minister-president, zou het niet nuttig zijn de Vlaamse leden van de raad van bestuur van het Gemeentekrediet uit hoofde van uw functie en op uw initiatief uit te nodigen – een uitnodiging in deze nieuwjaarsmaand is altijd meegenomen – en overleg te plegen over een gemeenschappelijke strategie. Zo een uitnodiging zou naar mijn mening op prijs worden gesteld.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, de nodige schikkingen daartoe worden genomen, maar aangezien de gemeentelijke autonomie de meest volledige is, kan er nooit sprake zijn van een bevoogdende uitnodiging. We nodigen de gemeenten echt uit om samen te bekijken hoe we deze zaak zullen aanpakken. Ik zou het niet aandurven onze burgemeesters, onze schepenen en onze gemeenteraadsleden te sommen naar het Martelaarsplein te komen. Mijnheer Van Grembergen, mij beweegt de bezorgdheid voor een gemeenschappelijke strategie.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de minister-president, we zitten op dezelfde golflengte.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president het is verheugend dit te horen.

Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie,

over de initiatieven van de Franse Gemeenschap ter ondersteuning van de Franstaligen in de Brusselse rand

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Van Hauthem tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de initiatieven van de Franse Gemeenschap ter ondersteuning van de Franstaligen in de Brusselse rand.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, een paar vergaderingen geleden hebben we u al geïnterpelleerd over de voornemens van het College van de Franse Gemeenschapscommissie om ten aanzien van de Franstaligen in de Brusselse rand een aantal initiatieven te ontwikkelen. Meer speciaal werd toen de oprichting van een adviesraad, bestaande uit vertegenwoordigers van het college van die Gemeenschapscommissie en Franstalige gemeenteraadsleden uit de rand aangekondigd. Er werden ook maatregelen aangekondigd waardoor de Franstalige parlementsleden uit de rand, de heren van Eyken en Clerfays zouden kunnen deelnemen aan de werkzaamheden van de commissies van de Franse Gemeenschapscommissie. Tevens werden maatregelen in verband met de verspreiding van Tél  Bruxelles en dies meer in het vooruitzicht gesteld.

U antwoordde toen dat u nog wachtte op een advies en concrete initiatieven. Welnu, één van die initiatieven is op dit ogenblik geconcretiseerd : in het Staatsblad van 6 januari is het besluit van het College van de Franse Gemeenschapscommissie tot oprichting van die adviesraad voor de Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten verschenen. Dit betekent dat er een overlegorgaan komt tussen Franstalige gemeenteraadsleden uit de rand en het College van de Franse Gemeenschapscommissie.

Mijnheer de minister-president, aansluitend op deze provocatie verscheen deze week het jongste nummer van Carrefour, dat op dinsdag in de brievenbussen terechtkwam. Ik kan het u bezorgen, als u wilt. In dit blad kondigde de heer Hasquin, niet slechts in de hoedanigheid van voorzitter van het College van de Franse Gemeenschapscommissie maar ook in de hoedanigheid van Minister van het Brussels Gewest, aan dat die adviesraad werd opgericht en dat het besluit in het Belgisch Staatsblad was verschenen. Hij kondigde eveneens alle andere maatregelen aan.

Op dit ogenblik bevinden we ons dus in een vrij hallucinante situatie. In het blad Carrefour, dat wordt gesponsord via de begroting van de Franse Gemeenschap en waartegen de Vlaamse Raad nu al tweemaal klacht heeft

Van Hauthem

ingediend bij het Arbitragehof, kondigt de voorzitter van het College van de Franse Gemeenschapscommissie maatregelen aan die eveneens het territorialiteitsprincipe schenden.

Mijnheer de minister-president, ons geduld is al lang op. Ik neem aan dat ook uw geduld grenzen kent. Welke maatregelen zult u nemen ?

Mijn volgende vraag anticipeert enigszins het voorstel van resolutie van de heer Van Vaerenbergh, maar deze werd ingediend alvorens de hoogdringendheid van die resolutie werd bekendgemaakt : is de Vlaamse regering bereid dit besluit aanhangig te maken bij de Raad van State, opdat het zou worden geschorst of vernietigd ?

Ten derde, ik vraag me af of het niet raadzaam zou zijn, wanneer dergelijke heerschappen de provocatie tot in het oneindige laten voortduren en optreden in de hoedanigheid van Minister van het Brussels Gewest, dat de Vlaamse leden van de Brusselse Gewestregering aftreden, als dat de enige taal is die ze lijken te verstaan.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik had te verstaan gegeven dat, wanneer een dergelijke beslissing in het vooruitzicht werd gesteld, we ertegen zouden reageren na het inwinnen van juridisch advies. Ondertussen verschenen op 6 januari de besluiten van 30 november en 6 december. Dit pleit natuurlijk voor uw aandacht en leeft ook bij andere partijen.

Wij hebben niet gewacht op de vraag die hier is gesteld. Deze morgen heeft de Vlaamse regering beslist een annulatieberoep bij de Raad van State in te dienen, aangezien het opzetten van een dergelijke constructie onaanvaardbaar is en flagrant in tegenstrijd is met het beginsel van de territorialiteit. Men heeft daar niets te zoeken. Ik ben de gedachte genegen van een normale loyaleit, nabuurschap en samenhang tussen de verschillende verantwoordelijken. Een dergelijk opzet is echter volkomen onaanvaardbaar. Ik heb daartoe de nodige voorstellen gedaan ; de regering heeft die beslissing genomen en we zullen deze dan ook onmiddellijk in de praktijk omzetten.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, het gebeurt niet vaak, maar ditmaal moet ik de minister-president danken voor zijn antwoord. We staan voor honderd percent achter dit initiatief.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer Filip Dewinter tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over Europolia-Turkije

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Dewinter tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over Europolia-Turkije.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, op 22 december jongstleden heeft de federale minister van Buitenlandse Zaken bekendgemaakt dat de federale regering fondsen vrij zal maken om Europolia-Turkije te steunen.

Mijnheer de minister-president, in het verleden hebt u meegedeeld dat de Vlaamse regering Europolia-Turkije niet zou steunen, maar u hebt recent laten weten dat u de Vlaamse regering zult vragen het standpunt ter zake te herzien.

Komt er nu al dan niet een cultureel akkoord tussen Vlaanderen en Turkije ? Gelden de bezwaren in verband met de mensenrechten in Turkije, de discriminerende behandeling van Koerdische minderheden en dergelijke meer dan niet meer ? Welke garanties zult u ter zake vragen bij de organisatie van Europolia-Turkije in ons land, wellicht in 1997 ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, het cultureel akkoord dateert van 1959. In 1963 hebben we een houding aangenomen, en in 1993 heeft de Vlaamse regering een laatste standpunt bepaald met betrekking tot de culturele samenwerking met Turkije.

U weet dat we bezorgd waren over de democratische situatie en de mensenrechten in Turkije. We hebben de situatie zorgvuldig ingeschat, en om die reden in 1993 ook daadwerkelijk een bepaalde houding aangenomen. Dit impliceerde dat we niet direct de mogelijkheid zien om een hernieuwing van het cultureel akkoord tot stand te brengen.

Van den Brande

Ondertussen hebben zich een aantal belangrijke evoluties voorgedaan.

In de eerste plaats is er de beslissing van het Europees Parlement, waarbij de akkoorden met Turkije werden gevalideerd onder het beding dat het democratiseringsproces inderdaad zou worden ingevuld.

In de tweede plaats zijn er verkiezingen geweest.

In het licht van deze twee belangrijke stappen wensen we de culturele akkoorden opnieuw in te vullen, en we zullen daartoe ook een voorstel formuleren. Dit alles gebeurt op voorwaarde dat wij, getoetst aan de werkelijke situatie, de democratische evolutie kunnen vaststellen in Turkije. Het zal onder meer van belang zijn hoe de regeringsvorming zal verlopen, en hoe in het dagdagelijkse beleid een en ander tot uiting komt.

Wij wensen het cultureel akkoord opnieuw operationeel te maken. Als aan de voorwaarden wordt voldaan, staat er niets in de weg om een bijdrage te leveren tot Europa-Turkije.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ik betreur toch dat de beslissing van het Europees Parlement als excuus wordt gebruikt om het cultureel akkoord met Turkije opnieuw aan te knopen. We zijn immers van mening dat er onvoldoende garanties worden geboden in verband met de democratische ingesteldheid van het land, en dan voornamelijk inzake het respecteren van de mensenrechten.

Ik hoop dat men de zaken goed overweegt vooraleer een nieuw cultureel akkoord aan te gaan, en ik vind dat er duidelijkere garanties in verband met de mensenrechten moeten worden geëist dan de nogal vage omschrijvingen die u vandaag geeft.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, elke relatie met een land of een regio moet op zichzelf worden bekeken – zoals we bijvoorbeeld ook doen in het geval van Zuid-Afrika. We hebben in verschillende stappen duidelijk gemaakt dat, wanneer de democratie wordt ingevuld, we opnieuw de samenwerking tot stand kunnen brengen. Op basis hiervan hebben we onze houding aangenomen, en een en ander moet worden ingevuld.

In dit soort zaken staan we natuurlijk voor een dilemma : ofwel proberen we Turkije op een democratische manier aan Europa te koppelen, ofwel gaan we ervan uit dat er niets mogelijk is, en dan heeft dat ook bepaalde gevolgen.

Het is niet aan ons om te bepalen hoe in Turkije intern democratie functioneert, maar in elk geval kan Europa een bijdrage leveren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over problemen bij het publiceren van decreten in het Belgisch Staatsblad

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Suykerbuyk tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over problemen bij het publiceren van decreten in het Belgisch Staatsblad.

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, de verschillende regeringen en parlementen van dit land hebben de onhebbelijke gewoonte om hetzij op het einde van het parlementaire zittingsjaar, hetzij op het einde van het kalenderjaar, een aantal decreten of wetten te stemmen. Het gevolg daarvan is dat die decreten en wetten van kracht worden, ofwel op 1 juli, ofwel op 1 januari. Op die manier ontstaat er op de redactie van het Staatsblad een overaanbod aan teksten die moeten worden gepubliceerd in beide landstalen. Een typisch voorbeeld van een dergelijke toevloed zijn de katernen, die in de beide landstalen op een zeer gedetailleerde wijze weergeven wat, bijvoorbeeld, in de Vlarems-besluiten is verschenen. Vandaag ontwerpen we nog steeds katernen in verband met het MAP, waarin de teksten zijn opgenomen die kracht van wet hebben omdat ze zouden zijn gepubliceerd op 1 januari. Dat is niet juist, aangezien ze niet op 1 januari zijn gepubliceerd.

De van kracht wording van besluiten en decreten is de verantwoordelijkheid van de wetgevende en de uitvoerende macht. We zouden natuurlijk aan de federale kamers kunnen voorstellen om een initiatief te nemen. Maar aangezien u daar als Vlaamse regering evenzeer bij betrokken bent, menen we dat u ter zake initiatieven zou kunnen nemen.

Is het wel nodig dat dit allemaal wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad ? Is de gelijktijdige vertaling bovendien een vanzelfsprekendheid ? Ik meen van niet. Ik

Suykerbuyk

zou dan ook met aandrang willen vragen dat men dit legistiek niet onbelangrijk aspect van onze werkzaamheden, vooral in een periode waarin men spreekt van een nieuwe Vlaamse cultuur, met de nodige zorg zou benaderen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, er wordt wel eens beweerd dat datgene wat niet op een bondige manier kan worden gezegd, wellicht niet overeenstemt met de waarheid. Of dat ook geldt voor de wat langere decreten, laat ik hier in het midden. Dit probleem is niet nieuw, ook in het verleden gaf het wel eens aanleiding tot volumineuze documenten. Ik besef dat onze werkwijze, die erop was gericht om snel en doeltreffend te werken, bij de publikatie enkele problemen heeft veroorzaakt. Ik wil daar onmiddellijk aan toe voegen dat de redactie van het Belgisch Staatsblad geen schuld treft. Indien we zelf een eigen publikatieblad hadden uitgegeven, zouden we ongetwijfeld met dezelfde problemen te kampen hebben gehad.

Toch moeten we overwegen om een eigen publikatieblad samen te stellen, zodat de publikatie van decreten en besluiten op een herkenbare manier kan gebeuren. Daartoe moeten de wet en de bijzondere wet worden gewijzigd. Ik sluit niet uit dat we een voorstel in die zin zullen formuleren in de commissie voor Staatshervorming.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Ik begrijp dat de minister-president een voorstel wil formuleren in de commissie voor Staatshervorming, maar toch zou ik er willen op aandringen dat men vrij snel te werk gaat.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik wil er wel op wijzen dat dit een wijziging vergt van de bijzondere wet. Bovendien moeten we erop toezien dat de vooralsnog federale commissie op de Controle van de Overheidspublikaties, ons niet zou beschuldigen van ontoelaatbare publikatie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van mevrouw Nelly Maes tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het schrappen van opleidingspremies door de VDAB

Actuele vraag van de heer Jef Sleenckx tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de besparingen bij de VDAB

Actuele vraag van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het schrappen van opleidingspremies door de VDAB

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde actuele vragen van mevrouw Maes tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het schrappen van opleidingspremies door de VDAB en van de heer Sleenckx tot minister Kelchtermans, over de besparingen bij de VDAB en van mevrouw Verwimp-Sillis tot minister Kelchtermans, over het schrappen van opleidingspremies door de VDAB.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte minister, collega's, vele eminente leden van deze Vlaamse Raad en eminente leden van de Vlaamse regering zijn het, zoals ikzelf, niet eens met deze maatregel. Ik verwacht dus een beslissing van de Vlaamse regering die onze goedkeuring zal kunnen wegdragen.

Het verwonderde ons ten eerste dat de cursisten van de VDAB in bepaalde gevallen de veertig frank per uur extra in de toekomst niet meer zullen ontvangen. De VDAB voert deze maatregel in om te besparen. Deze maatregel veronderstelt echter dat het contract met de Vlaamse regering wordt gewijzigd. De Vlaamse regering moet er bijgevolg mee instemmen.

De cursisten protesteren tegen deze contractbreuk : ze verwachten dat ze de aanmoedigingspremie die in het verleden werd uitbetaald, wel degelijk zullen ontvangen. Vijfduizend frank is voor mensen met een beperkt inkomen een aanzienlijk bedrag. Een krant schreef, zeer terecht dat vijfduizend frank het verschil uitmaakt tussen leven en overleven.

Stemt de Vlaamse regering in met deze maatregel van de VDAB ? Zal zij de VDAB erop wijzen dat aansluiten bij de kennismaatschappij en de laaggeschoolden helpen van zo een vitaal belang zijn dat deze maatregel ongewenst is ? Zal de regering de VDAB aanmanen een andere manier te vinden om te besparen waar dat nodig blijkt ?

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer Jef Sleenckx (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte minister, collega's, ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Maes. De werkloosheid is een kanker waardoor grote groepen mensen uit de maatschappij worden uitgesloten. Daarom hebben de federale regering en de Vlaamse het probleem van de werkgele-

Sleeckx

genheid aangestipt als de topprioriteit in hun beleid. De Vlaamse regering heeft verklaard dat ze de werkloosheid op middellange termijn wil reduceren tot ongeveer de helft. Dat is een zeer ambitieus programma.

Om die redenen begrijp ik niet hoe de VDAB, één van de belangrijkste instanties die bij het werkgelegenheidsbeleid betrokken zijn, een beslissing heeft kunnen nemen die indruist tegen het beleid van de Vlaamse regering. Het gaat om veertig frank bruto per uur ; netto is dat ongeveer 29 frank.

Tegelijkertijd wordt de reiskostenreductie die wordt toegekend aan iemand die in opdracht van de VDAB gaat solliciteren, afgeschaft. Met deze reductie van 75 percent wilde men de mobiliteit van de werklozen vergroten. Doordat die reductie nu wordt afgeschaft, betaalt iemand van Mol die in Antwerpen gaat solliciteren, al gauw bijna vijfhonderd frank reiskosten. Dat zijn zware kosten en daardoor zullen de werklozen wellicht niet geneigd zijn om te solliciteren.

De financiële middelen bestemd voor de moeilijk te plaatsen werklozen – vooral oudere werklozen – werden gereduceerd van tien naar één miljoen frank. Een bedrijf dat bij herstructurering een oudere werkloze in dienst neemt, krijgt als werkgever een reductie van 15.000 frank per maand voor maximaal één jaar. Door de reductie van die financiële middelen, zullen de oudere werklozen nog moeilijk een baan vinden. Toch heeft de Vlaamse regering samen met de sociale partners beslist het in dienst nemen van deze mensen te stimuleren.

Deze beslissingen van de VDAB staan haaks op het beleid dat de Vlaamse regering inzake werkgelegenheid voorstaat. Ik vraag dat de regering deze beslissingen annuleert, anders wordt het beleid van de regering inzake werkgelegenheid ongeloofwaardig. De minister heeft ongetwijfeld de bevoegdheid om die beslissingen ongedaan te maken.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte minister, collega's, ik vraag uw aandacht voor de beslissing van de VDAB om de aanmoedigingspremies voor bijscholing van kortdurend werklozen af te schaffen. Het gaat om een bedrag van veertig frank bruto per uur, dertig frank netto, voor mensen die financieel zwak staan. Deze beslissing is in feite een vorm van contractbreuk. Het is een demoraliserende straf voor mensen die uit de werkloosheid proberen te ontsnappen.

Dat staat niet alleen haaks op het voornemen van de regering om de werkloosheid te verminderen, maar ook op

het principe van de permanente vorming. In de regeringsverklaring en in diverse beleidsbrieven heeft de regering genoteerd hoe belangrijk permanente vorming is. Nu worden mensen die zich willen bijscholen, gestraft.

Deze beslissing kwam voor ons niet als een verrassing. Tijdens de bespreking van de begroting werd hierover al gepraat : de minister en de leden van de commissie wisten dat die maatregel zou worden genomen. De minister heeft zelfs verklaard dat de VDAB daarvoor bevoegd was : als parastatale B heeft ze daarvoor de autonomie.

Was deze maatregel een verrassing voor minister Kelchtermans ? Wat is de houding van de regering ? We stellen vast dat er daarover geen eensgezindheid tussen de ministers bestaat : deze morgen heb ik via de radio vernomen dat minister Van den Bossche het niet eens is met deze maatregel. Wat zal de regering doen om dergelijke beslissingen te verhinderen ? De financieel zwakke mensen hebben op dit ogenblik al een afkeer van de politiek. Als ze nu met contractbreuk worden geconfronteerd, zal dat hun afkeer alleen maar vergroten. Hoe zal de regering dat in de toekomst beletten ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, zoals ik in de commissie heb verklaard, is de VDAB een pararegionale B met een eigen bestuurscomité. Ze draagt bijgevolg zelf verantwoordelijkheid. Die eigen verantwoordelijkheid wens ik te respecteren.

Volgens het decreet heeft het bestuurscomité de opdracht een begroting op te stellen. Dat hebben ze autonoom gedaan. Daarbij is gebleken dat om deze begroting uit te voeren het besluit over de aanmoedigingspremie van veertig frank moet worden gewijzigd. Vandaar dat daarover een verzoek bij de Vlaamse regering is ingediend.

Er is geen onenigheid binnen de Vlaamse regering ; er bestaat een grote consensus om die beslissing veertien dagen uit te stellen. Dit uitstel zal het bestuurscomité de kans geven om alternatieve mogelijkheden grondiger te onderzoeken. Als voogdijminister van de VDAB zal ik de VDAB persoonlijk vragen dat te doen. Vooral omdat ik het zelf onaanvaardbaar vind dat men eenzijdig lopende contracten wijzigt. Dat blijkt trouwens ook uit juridisch advies dat ik heb ingewonnen. Ik vind het onbetamelijk dat cursisten tijdens hun opleiding wordt meegedeeld dat hun opleidingspremie met terugwerkende kracht niet zal worden uitbetaald.

De maatregel is meer genuanceerd dan hij soms wordt voorgesteld : hij geldt niet voor mensen die langer dan één jaar werkloos zijn en met een opleiding beginnen. Hij geldt alleen voor mensen die een opleiding beginnen vóór

Kelchtermans

ze één jaar werkloos zijn. Lopende contracten mogen echter niet worden opgezegd. Het bestuurscomité moet met andere oplossingen voor de dag komen.

Ik blijf wel bij mijn standpunt dat het bestuurscomité van de VDAB verantwoordelijk is voor een correcte begroting. Dat moet vanzelfsprekend gebeuren in overeenstemming met het beheerscontract dat de rechten en plichten van de VDAB vastlegt. Ik wil dat contract ook respecteren.

Ik heb de VDAB in een brief gevraagd om binnen de tien dagen andere oplossingen voor te stellen en hen meegedeeld dat de lopende contracten moeten worden gerespecteerd. Ik wil met de VDAB overleggen om redelijke alternatieven te vinden voor de andere beslissingen die de heer Sleetx heeft genoemd. Ik wil evenwel de autonomie van de VDAB als pararegionale B met haar eigen bestuursorganen blijven respecteren.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : De minister is blijkbaar niet van plan de regering te vragen haar besluit van december 1988 te wijzigen. Dat besluit kent aan cursisten in bepaalde omstandigheden een premie toe. Als de VDAB bij zijn beslissing blijft en dus niet ingaat op de vraag van de minister, zal men dat besluit moeten wijzigen. Hier is niet alleen de autonomie van de VDAB in het gedrang : de regering moet haar eigen besluit wijzigen.

De voorzitter : De heer Sleetx heeft het woord.

De heer Jef Sleetx : De beslissing die het bestuurscomité heeft genomen, moet inderdaad worden goedgekeurd door de regering.

Men liet het uitschijnen alsof mensen die minder dan één jaar werkloos zijn, toch nog een hoge werkloosheidsvergoeding ontvangen. Tot die mensen behoren ook schoolverlaters en mensen die deeltijds hebben gewerkt. Zij krijgen bijgevolg een minimum-uitkering. Voor hen is dat geld noodzakelijk, want zij hebben de minimumlimiet al bereikt.

Ik hoop dat de regering die beslissingen zal annuleren, want ze druisen in tegen het beleid dat de Vlaamse regering wil voeren : de werkloosheid halveren op middellange termijn.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Het is jammer dat deze maatregel niet werd genomen naar aanleiding van het debat over de begroting. Voorkomen is beter dan genezen. Vooral wanneer het gaat om de geloofwaardigheid van de politici bij deze financieel zwakke groep.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : De beslissing was op dat ogenblik nog niet genomen. Ze was al wel gesuggereerd en ik wist dat ze tot de mogelijkheden behoorde, maar men kan slechts optreden zodra er een beslissing is. De beslissing is er nu : men vraagt mij om dat besluit aan de Vlaamse regering voor te leggen. Daarover wordt pas over veertien dagen beslist.

In ieder geval heb ik me wel duidelijk uitgesproken over de lopende contracten : ze moeten worden gerespecteerd. Ik ga er trouwens van uit dat het bestuurscomité van de VDAB met andere oplossingen zal komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer Kris Van Dijk tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aanvraag van een radiofrequentie door de cultuurzender FM-Brussel

Actuele vraag van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de lokale radio FM-Brussel

De voorzitter : Aan de orde zijn de actuele vragen van de heer Van Dijk tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aanvraag van een radiofrequentie door de cultuurzender FM-Brussel en van mevrouw Grouwels tot minister Van Rompuy, over de lokale radio FM-Brussel.

De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, voor enkele weken weigerde de minister een zendvergunning aan FM-Brussel. FM-Brussel, een cultuurzender die hoofdzakelijk bestemd is voor de Vlaamse Brusselaars, wordt gesteund door tal van culturele initiatieven in Brussel.

Mijnheer de minister, u weigert deze frequentie omdat er geen ruimte meer is tussen de 102.4 en de 104 bandbreedte. In het verleden werd tussen de Vlaamse en de Franstalige Gemeenschap een afspraak gemaakt waarbij het aantal lokale radio's in Brussel netjes zou worden verdeeld. U weigert de vergunning omdat deze bandbreedte momenteel helemaal wordt ingenomen door veertien Franstalige en vier Nederlandstalige zenders. De regeling dat er geen vergunning kan worden gegeven onder de 102.4 bandbreedte is nog niet bekrachtigd door uitvoeringsbe-

Van Dijk

sluiten. Naar het schijnt zouden deze echter zo goed als klaar zijn. Concreet wil ik vernemen of het niet mogelijk is om in deze uitvoeringsbesluiten een afwijking toe te staan voor Brussel. We hebben alle begrip voor deze beperking, wat de rest van Vlaanderen betreft, maar dringen erop aan dat de scheefgegroeide situatie in Brussel wordt rechtgezet. Voorts heeft uw voorganger beloofd deze uitvoeringsbesluiten aan de commissie voor de Media voor te leggen. Bent u van plan dit te doen wanneer de uitvoeringsbesluiten klaar zijn ?

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in Brussel is er al geruime tijd een boeiend initiatief aan het groeien, namelijk het opstarten van een regionale Vlaamse culturele zender, FM-Brussel. Dit initiatief krijgt alsmear meer steun van tal van kringen in Brussel, zowel culturele als sociale en politieke kringen. Hierbij primeert vooral de bekommernis om de aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel in het licht te stellen.

Alle initiatieven in Brussel, zowel privé- als overheidsinitiatieven, worden geconfronteerd met concurrerende acties van Franstalige kant. Om die specifieke reden gaan ook stemmen op om te zoeken naar een aangepaste oplossing voor de Vlaams-Brusselse initiatieven teneinde de Vlaamse Gemeenschap in Brussel toe te laten haar eigenheid naar voren te brengen en resultaten te behalen op het terrein.

De heer Van Dijk heeft al aangehaald dat de Franstalige zenders in Brussel met het leeuwedeel van de frequenties voor vrije radio's op de FM-band zijn gaan lopen. Er zijn veertien Franstalige zenders tegenover slechts vier Vlaamse. Bovendien zenden de Franstalige zenders uit aan een hoger vermogen dan de Vlaamse zenders. Sommige zenders zenden zelfs in stereo uit. De Vlaamse vrije zenders worden verdrukt.

Ik vrees dat de onderhandelingen om deze situatie recht te trekken tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, maanden of misschien zelfs jaren zullen aanslepen. Zowel u als uw voorganger hebben hiertegen geprotesteerd. Ik vraag me echter af wanneer we het resultaat hiervan mogen verwachten. Ik ben alvast erg pessimistisch hier.

Mijnheer de minister, ik weet dat u het initiatief FM-Brussel eigenlijk gunstig gezind bent. U hebt technische redenen aangevoerd om de vergunning vooralsnog niet te verlenen. Rekening houdend met wat ik eerder heb gezegd over de moeilijke, zelfs vervalste concurrentiepositie onder de Brusselse zenders, had ik graag vernomen wanneer u FM-Brussel toch in de ether zult toelaten.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, wat de aangehaalde problematiek met betrekking tot FM-Brussel betreft, kan ik u meedelen dat we over een frequentieplan beschikken waarin zowel voor de openbare als de niet-openbare radiozenders ruimte is vrijgemaakt. Deze beslissing werd enkele jaren geleden genomen en we onderschrijven ze ook volledig. De frequenties tussen 87.5 en 102.4 zijn voorbehouden voor de BRTN. Dit is ook nodig. Martine Tanghe, die een tijdlang woordvoester is geweest van het Vlaams Parlement, bekloeg zich erover dat ze in haar bureau BRTN 1, noch Radio Donna kon ontvangen. Ze vond het onaanvaardbaar dat ze tijdens haar middagpauze het nieuws niet kon beluisteren of geen achtergrondmuziek kon opzetten. Deze toestand is nu gedeeltelijk opgelost door de zendmast in Sint-Pieters-Leeuw, maar in de streek van Leuven en in het Waasland zijn er op dit vlak nog steeds problemen.

FM-Brussel vraagt een frequentie onder 102.4. Ik heb vandaag nog het artikel gelezen van de heer Demeulemeester. Indien op dit verzoek wordt ingegaan, zou het zendcomfort van de BRTN radiozenders in Brussel sterk worden aangetast. We kunnen op dit verzoek dus onmogelijk ingaan, hoewel ik als bewoner van de Brusselse rand veel sympathie voel voor het initiatief en de noodzaak van communicatie tussen de Brusselse Vlamingen. Op dit vlak is er echter een lijn getrokken. Er is weliswaar een band voor de niet-openbare radio's, maar ook daar zijn de problemen niet gering.

Eén van de volgende dagen zullen we contact opnemen met mevrouw Onkelinx om het geheel van de frequentieproblematiek te bespreken. De Franse Gemeenschap heeft in Brussel immers een sterker zendvermogen dan wijzelf. Indien we de frequentie open zouden verklaren, kunnen ook andere radiozenders zich hiervoor kandidaat stellen en zou deze niet automatisch aan FM-Brussel worden toegekend.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de minister, ik heb alle begrip voor de lijn die werd getrokken, maar vraag me af of ze werd getrokken op het ogenblik dat het grootste gedeelte van de band al was ingenomen door Franstalige zenders, dan wel of deze toestand daarna is ontstaan. We hebben hier duidelijk te maken met een scheefgegroeide situatie.

Werd in het verleden afgesproken dat de band eerlijk zou worden verdeeld tussen de twee taalgemeenschappen ?

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de minister, ik ben ervan overtuigd dat het belangrijk is dat er in de politiek lijnen worden getrokken om te vermijden dat een chaos ontstaat. Ik leg echter de nadruk op de moeilijke situatie in Brussel. Ik vrees dat het niet zo eenvoudig zal zijn om zo snel een oplossing te vinden.

Het FM-bandgedeelte voor de vrije radio's is volledig ingenomen. Er moet dringend een oplossing komen. Bovendien groeien er in Brussel nog nieuwe Vlaamse initiatieven, onder meer bij de Vlaamse Brusselaars van buitenlandse oorsprong. Ook deze initiatieven komen niet aan bod. In Brussel zit de toestand momenteel muurvast. Er moeten specifieke uitwegen worden gevonden. Misschien loont het de moeite opnieuw te onderzoeken of het gedeelte dat nu voor de BRTN is voorbehouden, onder bepaalde voorwaarden niet kan worden gereserveerd voor FM-Brussel.

Dat de BRTN in de parlamentsgebouwen moeilijk kan worden ontvangen, is volgens mijn informatie te wijten aan het feit dat men geen antenne op de Madoutoren wil plaatsen. Door de schaduw van de Madoutoren ondervindt een klein gedeelte van Brussel, waaronder het parlement, storingen bij de ontvangst van de BRTN-radio. Met een kleine antenne op de Madoutoren zou dit probleem al van de baan zijn.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, sinds juni 1994 loopt er een procedure bij de Raad van State met betrekking tot de moeilijkheden met de Franse Gemeenschap. Er werd echter nog geen uitspraak gedaan. We proberen in dit dossier vooruitgang te boeken. Naar aanleiding van het voorstel van decreet van de heren Schuermans, Decaluwé en Dooms zal er in de commissie worden gedebatteerd over de toekomst van de lokale radiostations. Er moet worden gestreefd naar een beperking van het aantal radio's. Persoonlijk ben ik van mening dat we er alle belang bij hebben dat er in Brussel een sterke lokale radio voor de Brusselse Vlamingen bestaat.

Dit is nog altijd de beste oplossing. Ik onderschrijf de filosofie van FM-Brussel omdat zij sterk aanleunt bij onze benadering van de Brusselse Vlamingen. TV-Brussel werd eveneens opgericht vanuit de monopoliepositie van één zender, wat een succes is gebleken. De initiatieven moeten in die zin evolueren. Op dit ogenblik kan ik hierover echter niet meer zeggen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer Dirk Van Mechelen tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de hervorming van de BRTN

De voorzitter : Aan de orde is actuele vraag van de heer Van Mechelen tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de hervorming van de BRTN.

De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen (Op de tribune) : Mijnheer de minister, voorzitter, collega's, het minste wat we kunnen zeggen, is dat het mediabeleid van minister Van Rompuy werd gekenmerkt door een vliegende start. Die start heeft het parlement met veel enthousiasme gesteund en dit heeft ertoe geleid dat we op 21 december 1995, tot ons aller vreugde, het mini-decreet hebben kunnen goedkeuren. Met dit mini-decreet zou onze openbare omroep een nieuwe periode ingaan. De nieuwe gedelegeerd bestuurder zou ons mogelijk als kerstkalkoen worden gereserveerd en vanaf 1 januari zou de nieuwe openbare omroep daadwerkelijk vorm krijgen.

U weet, mijnheer de minister, dat de VLD een andere visie was toegedaan. We meenden dat uw twee-fasenaanpak weinig zin had en we pleitten voor een globaal hervormingsdecreet. We hebben u uw zin gegeven omdat u zei dat het mini-decreet u de kans zou bieden de mening van de nieuwe bestuurder te laten doorwegen op die integrale hervorming en op de totstandkoming van het fameuze maxi-decreet. Intussen hadden de huidige zeventig midden- en topkaderleden van de BRTN via de Vlaamse Raad hun de facto-ontslag moeten vernemen en u zou een pensioenregeling ter zake uitwerken.

Het is nu woensdag 17 januari 1996 en van de vliegende start valt niet veel meer te merken. Ik herken de oude Van Rompuy die ter plaatse aan het trappelen is. Daarom willen we u de kans geven om een en ander recht te zetten.

We zouden graag een aantal zaken weten. Hoever staat het met de aanwerving van de nieuwe gedelegeerd bestuurder ? Waarschijnlijk wil heel Vlaanderen dit weten. Aan welk profiel moet de nieuwe gedelegeerd bestuurder voldoen ? Daarover hebt u, samen met de hele Vlaamse regering beslist, maar misschien wilt u dat vandaag ook aan ons meedelen.

Wanneer ziet u die nieuwe gedelegeerd bestuurder daadwerkelijk in dienst treden ? Wanneer verwacht u dat hij zijn nieuw directiecomité kan voorstellen aan de oude raad van bestuur zodat de nieuwe ploeg kan beginnen ? Wanneer verwacht u dat de pensioenregeling en de aanpassing van de reglementering rond zal zijn zodat dege-

Van Mechelen

nen die al meer dan een maand weten – vooral de 60-plussers – dat ze met pensioen moeten gaan, dan ook zouden weten onder welke voorwaarden ze moeten vertrekken ?

Welke instructies geeft u op dit ogenblik aan de raad van bestuur ? En aan de huidige leiding, om voldoende continuïteit in de werking te verzekeren ? Ik heb namelijk vernomen dat belangrijke contracten die zouden moeten worden afgesloten inzake radio en televisie voor de tweede helft van 1996 momenteel geblokkeerd zijn omdat niemand zijn verantwoordelijkheid kan of wil opnemen.

Ik verwacht enkele concrete antwoorden van u, mijnheer de minister, vooral in het belang van de slagkracht van onze openbare omroep.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy (*Op de tribune*) : Mijnheer Van Mechelen, het minidecreet verscheen op 12 januari in het Staatsblad. Vandaag zijn we de zeventiende, vijf dagen later dus. U verwijt mij dat ik mijn spurt verloren heb. Het gaat niet om een politieke benoeming zoals bij de RTBF. Daar bekecht men over wie de nieuwe directeur-generaal van de radiozender moet worden, en meer speciaal over welke politieke kleur hij moet aanhangen ? Het lijkt wel een boksmatch waarbij de namen al gekend zijn. Een dezer dagen valt de beslissing.

Al degenen die de bespreking van het minidecreet hebben meegemaakt, weten dat we die gedelegeerd bestuurder op een professionele manier proberen te vinden. Het moet iemand zijn met ervaring inzake management in de privé-sector. Het moet een Vlaming zijn. Laat het duidelijk zijn dat we geen Nederlander zoeken. Het moet iemand zijn die niet uit de mediasector komt. Hij moet onze mission-statement uitvoeren en dus aanvoelen wat de openbare omroep betekent. We willen de beste man vinden om de BRTN in de toekomst te leiden.

Mevrouw Nelly Maes : Of een vrouw.

Minister Eric Van Rompuy : Inderdaad, of een vrouw. Het zal u niet lukken om mij op te jagen. We zoeken rustig verder naar de beste man of de beste vrouw voor de job. De nieuwe manager mag zeker niet uit een politiek kabinet komen en ook niet uit de openbare sector.

U weet dat het minidecreet een laatste bepaling omvat die zegt dat de Vlaamse regering de datum van inwerkingtreding bepaalt. We houden vooralsnog het huidige management in dienst. We hebben een raad van bestuur die de continuïteit waarborgt.

Ik wil me geen tijdslimiet laten opleggen. We doen ons best, we gaan niet over één nacht ijs. Dit is een delicate operatie omdat de pers ze op de voet volgt. Als we ie-

mand uit de privé-sector aantrekken, moeten we een grote discretie aan de dag leggen. En dat zijn we ook van plan.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer de minister, we zijn inderdaad niet wijzer geworden vandaag. Wat we nu kennen, is het profiel van de nieuwe manager. Ik ben geschrokken toen u zei dat hij niet uit de mediasector mag worden gerecruteerd. De toekomst zal uitwijzen of u en uw bureau de juiste visie hebben ontwikkeld.

Ik wil wel duidelijk stellen dat niet wij, maar u het strakke tijdschema heeft uitgevonden. Als parlement moeten we controleren of de regering haar opdrachten vervult. Het is deze regering die gevraagd heeft het minidecreet zo snel mogelijk goed te keuren. We hebben u daarin gesteund, we zijn zeer soepel geweest inzake de procedures. We hebben dezelfde houding aangenomen voor Telenet Vlaanderen.

We stellen vast dat er geen gedelegeerd bestuurder is én dat de regering artikel 14 over de inwerkingstelling niet respecteert. Waarom hebt u dit parlement dan de karwats opgelegd ?

Ten slotte, het laatste wat ik wil, is u opjagen. Ik vraag wel dat u de mensen die de BRTN vandaag nog moeten leiden, enige duidelijkheid verschaft over hun toekomst.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer Jos Stassen tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de beoordelingscriteria voor subsidiëring van filmprojecten

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Stassen tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de beoordelingscriteria voor subsidiëring van filmprojecten.

De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, daarnet werd verwezen naar de oude Van Rompuy. Ik zou even naar de jonge Van Rompuy voor de geest willen halen. Hij was vermaard omwille van de flamboyante manier waarop hij opkwam voor de authentieke, Vlaamse waarden, tegen culturele verloedering en nihilisme op zijn Brusselmans en Lanoye in. Zelfs Martine Tanghe kon indertijd niet door de beugel. Nu stel ik vast dat een en ander is veranderd en daarvoor zou ik u moeten felicite-

Stassen

ren. U gaf een positief advies inzake het filedossier van Jan Bucquoy, iemand die toch ook tot de daarnet genoemde groep behoort.

Er is iets aan de hand met de laatste filmaanvraag van Jan Bucquoy, die een speciale man is, dat weet ik. Een film-subsidie-dossier moet een aantal stappen doorlopen. Er is eerst de selectiecommissie, dan het advies van de minister van Media en de minister van Cultuur en tenslotte de doorlichting door de Inspectie van Financiën.

Het project Camping Cosmos van Jan Bucquoy doorliep al deze stappen met positief gevolg. Het dossier werd – zonder motivatie – afgewezen door de Vlaamse regering, die bij een subsidieaanvraag van meer dan 6 miljoen frank ook moet toestemmen.

Ik wil hier de heer Bucquoy niet verdedigen, maar een dergelijke houding roept een aantal vragen op. De Vlaamse filmsector genereert toch een aantal economische activiteiten. 80 Percent van de subsidies wordt opnieuw geïnvesteerd in Vlaanderen onder de vorm van lonen en dergelijke.

De Vlaamse filmsector vraagt zich af welke argumenten en criteria de Vlaamse regering hanteerde om deze film af te wijzen ? Welke criteria hanteert de Vlaamse regering die afwijken van de criteria die de ministers van Media en Cultuur hanteren ?

Mijn vraag is tweeledig : wat is de motivatie in het concrete dossier van Jan Bucquoy en welke bijkomende argumenten worden door de Vlaamse regering gehanteerd ?

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, de weigering van de subsidie aan de film Camping Cosmos van de heer Bucquoy was een collegiale beslissing van de Vlaamse regering. Ik sta er zelf ook totaal achter, dit in tegenstelling met een persbericht waarvan ik enkele uren nadien al afstand nam.

Er zijn twee redenen voor het niet toekennen van de subsidie. Ten eerste, de film is een co-productie met de Franse Gemeenschap. Het advies van de Inspectie van Financiën luidt letterlijk als volgt : wanneer men – pour les besoins de la cause – enkele Vlamingen aantrekt voor nevenrollen, wordt het noodzakelijke aan het aangename gekoppeld. Het aangename is hier het oprapen van enkele miljoenen frank Vlaamse subsidies. U weet dat de Vlamingen slechts in bijrollen figureren. Zodoende kunnen we dit niet beschouwen als een productie waaraan Vlaamse subsidies kunnen worden toegekend.

Ten tweede, het is niet de gewoonte van de Vlaamse regering om de inhoud van de films te beoordelen. Veel Vla-

mingen zouden er echter aanstoot aan nemen indien we aan deze film gemeenschapsgelden hadden toegekend. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, ik ben het niet eens met uw eerste argument. De subsidie van de Vlaamse Gemeenschap zou 14,5 percent van het budget uitmaken. Meer dan 14,5 percent van de medewerkers aan deze film zijn Vlamingen.

Ik ben blijkbaar een beetje te snel geweest met mijn gelukwensen. Ik stel vast dat de openheid die ik bij u meende te ontwaren blijkbaar niet meer van toepassing is. Ik denk dat het rechtse Vlaanderen terug is van weggeweest.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Ik laat die interpretatie voor uw rekening. Het verwondert me dat de groene partij nu de grote voorvechter is om 6,5 miljoen frank subsidie te geven aan dat soort producties. Ik vraag me af wat volgens u de criteria zijn waaraan films in Vlaanderen moeten voldoen om gesubsidieerd te worden. Als u deze film zou zien, zou u zich schamen indien de Vlaamse Gemeenschap daar geld aan zou hebben gegeven. Daarvan ben ik overtuigd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer André Kenzeler tot de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over een conventie tussen de gemeenten en het federale ministerie van Financiën

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Kenzeler tot de heer Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over een conventie tussen de gemeenten en het federale ministerie van Financiën.

De heer Kenzeler heeft het woord.

De heer André Kenzeler (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, Sinterklaas en Kerstmis liggen nog maar pas achter ons. Bij Nieuwjaar wensen we elkaar een voorspoedig 1996 met het allerbeste voor het nieuwe jaar : vrede, verdraagzaamheid, enzovoort. Maar wat stellen enkele gemeenten vast ? Het federale ministerie van Financiën laat zich van zijn gulzige kant zien en neemt van een aantal Limburgse gemeenten – en ook nog van een aantal andere gemeenten – zonder verpinken een

Kenzeler

aantal miljoenen van de rekening bij het Gemeentekrediet op. Normaal zou daaraan een vriendelijk briefje moeten voorafgaan met de reden, maar dat gebeurde jammer genoeg niet. Zonder enige waarschuwing kregen de gemeenten een rekeninguittreksel waaruit bleek dat de rekening aardig was geslonken.

Naar het schijnt zou er een conventie bestaan tussen de gemeenten waarop dat werd bedongen. We weten daar evenwel niets van. Eigenlijk is het spijtig dat de heer Cardoen niet hier is, want we hebben nog samen deel uitgemaakt van de Senaatscommissie voor Financiën en we hebben daar ooit zelfs nog eens geprotesteerd, want om dat te doen moeten we ook nog drie percent betalen. Dat is dus nog des te erger.

Ik weet dat de minister niet direct, maar eerder indirect verantwoordelijk is. Toch wil ik hem vragen hoe men een financieel beleid kan voeren in een gemeente waar men enerzijds een papier krijgt waarop staat dat men een zeker bedrag zal ontvangen en men zoveel mag inschrijven in de begroting, terwijl men enkele maanden later zonder enige waarschuwing een aantal miljoenen van de rekening haalt. Hoe kan men op deze manier een behoorlijk financieel beleid voeren.

Ik weet dat de minister in een omzendbrief van december ook gerefereerd heeft naar de aanvullende personenbelasting, maar ik zou toch graag weten of die conventie inderdaad bestaat, wat de inhoud ervan is en welke gemeenten door dit noodlot worden getroffen.

Ik ben ook blij dat ik van morgen toevallig op de radio heb gehoord dat onze minister van Financiën in verband met de aanvullende personenbelasting iets anders van plan is. Is dit iets positiefs en welke criteria zijn eraan gekoppeld? Ik weet niet of de minister daar al kan op antwoorden. Ik vind toch dat de minister bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden erover moet waken dat de gemeenten en de steden, die, wat het financieel beleid betreft, in vele gevallen een beter voorbeeld zijn dan de rest, nu toch weer niet zouden worden getroffen door de maatregelen van die federale overheid.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u bij uw daarvoor bevoegde collega zeker zult aankloppen opdat die Vlaamse gemeenten financieel zeer goed zouden worden beheerd. Trouwens, als het nodig blijkt iets op te nemen, zou dit toch via een gespreide betaling kunnen gebeuren, maar dat vraagt men evenmin. Ik ben ervan overtuigd dat u er met volle kracht tegenaan zult gaan en dat die gemeenten zeker niet zullen worden getroffen zoals in dit geval. *(Aplaus bij de SP)*

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het zal inderdaad nodig zijn, zoals de heer Kenzeler zegt, om er met volle kracht tegenaan te gaan. Ik leg u trouwens dadelijk een suggestie voor om dat gezamenlijk te kunnen doen. Het is namelijk zo dat het federale ministerie van Financiën 33 gemeenten zomaar heeft laten weten dat de ramingen die zij hadden doorgestuurd en waarop men zich baseert om de begroting '96 op te maken, worden gewijzigd en in een aantal gevallen zelfs drastisch lager zijn dan vooropgesteld.

Tegelijkertijd zien we dat in januari 1996, ten aanzien van de onroerende voorheffing van november 1995 inderdaad ambtshalve afhoudingen zijn gebeurd. Op basis van de vroegere ramingen zijn er doorstortingen gebeurd. Zonder verdere kennisgeving heeft men nu bepaald dat hiervan rechtstreeks wordt afgehouden. Ik heb aan de federale minister al drie brieven gericht om deze problematiek aan te kaarten om te vragen hiervoor een oplossing te vinden. Op die brieven heb ik echter geen antwoord ontvangen.

U hebt mij gevraagd wat we hieraan kunnen doen? Ik moet u zeggen dat er eigenlijk volgens mij geen rechtsgrond is, geen conventie, waarop het Gemeentekrediet zich zou kunnen baseren om gevolg te geven aan deze vraag van het federale ministerie van Financiën. Er is volgens mij geen conventie om dit te doen. Ik zal dit ook onmiddellijk meedelen aan het Gemeentekrediet en vragen of zij inderdaad ook geen gevolg meer zouden geven aan dergelijke opdrachten vanwege het federale ministerie. Het zou bovendien niet slecht zijn dat een lokaal bestuur het nu eindelijk ook eens zou opnemen tegen de federale minister van Financiën, en dat deze zaak misschien ook eens juridisch wordt aangekaart.

Wat betreft het denkkader dat minister Demeester van morgen, denk ik, uit persoonlijke beweegredenen heeft gelanceerd, zal ik straks verder uitweiden bij de actuele interpellatie van de heer Stevaert.

De voorzitter : De heer Kenzeler heeft het woord.

De heer André Kenzeler : Ik ben uiteraard zeer tevreden met het antwoord van de minister. Hij is zelf burgemeester geweest en ik denk dat hij de bezorgdheid van de plaatselijke besturen kent. Ik heb zeer goed begrepen dat we samen eens tegen die slokop – het ministerie van Financiën – zouden moeten opkomen. Ik hoop dat we misschien het Deens model hier in Vlaanderen kunnen invoeren : dat het geld aan de basis wordt geïnd en dan naar de hogere niveaus wordt doorgestort.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

ACTUELE INTERPELLATIES (Regl. 82) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister-vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het afkondigen van een benoemingsstop in het secundair onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de actuele interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Van den Bossche, minister-vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het afkondigen van een benoemingsstop in het secundair onderwijs.

Mevrouw Maes heeft het woord.

– *De heer Francis Vermeiren, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Mevrouw Nelly Maes (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik hoop van de minister vice-president het laatste nieuws te vernemen in verband met de onderhandelingen over de benoemingsstop. Toen ik mijn interpellatieverzoek heb ingediend, was dit niet duidelijk, en gisteren al evenmin. Nu heb ik in de kranten gelezen dat de onderhandelingen inmiddels zijn opgeschort om morgen te hervatten.

We hebben deze benoemingsstop op bijzonder veel argwaan onthaald. In het secundair onderwijs komen heel wat mensen als leraar aan de kost. Zowel in het OSP, het kunstonderwijs als het reguliere secundair onderwijs hebt u deze benoemingsstop met ingang van 1 februari aangekondigd, mijnheer de minister vice-president. Nochtans zijn er naar onze mening, en ook naar de mening van de vakbonden, in het onderwijs geen vastbenoemden te veel. Integendeel, er zijn nog dertien percent tijdelijken. Daarnaast zijn in het onderwijs nog heel wat vastbenoemden actief, die binnen enkele jaren met pensioen zullen gaan.

Ons lerarenkorps wordt er de laatste jaren blijkbaar niet jonger op. In grafieken van kranten valt op dat meer dan de helft van de leraars tussen 40 en 59 jaar oud zijn. De jonge leraars zijn veruit in de minderheid. Daarom vragen we ons af of het wel zo opportuun was om een benoemingsstop aan te kondigen als eerste maatregel bij de voorgenomen hervorming van het secundair onderwijs. Deze benoemingsstop ziet men bovendien als een aanval op het statuut. Ik betwist absoluut niet dat het statuut voor herziening vatbaar is en zal moeten worden herzien. Door de benoemingsstop nu al aan te kondigen, hebt u evenwel de indruk gewekt dat dit een voorafbeelding is. Dat geldt bijvoorbeeld voor het aantal vastbenoemden in het onderwijs dat u als ideaal zou beschouwen : een verhouding van 85 percent ten aanzien van 15 percent tijde-

lijken. Dat leidt men in vakbondskringen af uit de uitzonderingen die u op deze benoemingsstop wil toestaan.

Een van de aspecten die de onderwijskringen de meeste vrees inboezemen, is de enveloppefinanciering. Het gaat vooral om de wijze waarop die zal plaatsvinden, en om de gevolgen ervan voor de wedde van leraars. U hebt er zelf misschien geen idee van welke vreselijke geruchten op dit ogenblik de ronde doen in het onderwijs. Als ik sommige mensen uit het onderwijs hoor, en ervan mag uitgaan dat zij oprecht hun zorgen weergeven, dan stel ik vast dat ze het einde van elke beroepszekerheid vrezen. Ik ben er zeker van dat dit niet uw bedoeling is, maar het is het resultaat van de geruchtenmolen die op dit ogenblik volop draait.

Ook het feit dat de inrichtende machten met het oog op vaste benoemingen niet langer vacantverklaringen moeten uitvoeren, wordt door de vakorganisaties op de grootste argwaan onthaald en beschouwd als een zware inbreuk op het personeelsstatuut.

Mijnheer de minister, is het strategisch wel de beste keuze geweest om de hervormingen van het secundair onderwijs op deze wijze in te zetten ? Ook in de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid, die ik niet kon bijwonen, maar waarvan ik alle documenten met grote aandacht heb gelezen, hebben diverse raadsleden gewezen op de problemen in verband met de herziening en de hervorming van het secundair onderwijs. U hebt zelf niet gekozen voor een vermindering van de omkadering. U blijft, momenteel althans nog, bij de vrije keuze volgens de oude schoolpactnormen, hoewel u ook een wijziging aankondigt door u in de sfeer van de onderwijsregio's te begeven. Daar vernemen we overigens ook al niet zoveel over.

Dit alles versterkt het klimaat van onrust in het secundair onderwijs. De leerkrachten stellen nu vast dat het met hun statutaire rechten waarschijnlijk minder gunstig zal aflopen in de toekomst, omdat de autonomie van de inrichtende machten volgens u -en dit terecht - niet kan worden uitgebreid, zonder dat hun macht inzake aanstellingen en benoemingen toeneemt. Daarover zijn we het met u eens. Maar we vragen ons wel af of u op die manier geen hypotheek hebt gelegd op de hervorming, die u zo ambitieus hebt aangevat. We denken namelijk dat geen enkele onderwijshervorming kans op slagen heeft, als ze niet met de leraars en de directies kan worden doorgevoerd. Ik heb de indruk dat u zich vooral toespitst op de inrichtende machten. Dit zal naar mijn mening niet lukken, maar dit is natuurlijk ingegeven door zowat elf jaar onderwijservaring. Ik heb toen nog ministers van onderwijs gekend die in het veld zwaar werden bekritiseerd en hun ambitieuze en goed bedoelde hervormingen niet konden doorzetten.

Maes

Nochtans wil ik mijn bezorgdheid ook met politieke motieven staven. De Volksunie is, zoals u weet, voorstander van een hervorming van het secundair onderwijs met schaalvergroting en inperking van de studierichtingen. Maar nadat ik heb gelezen wat de heer Sarens namens de CVP-fractie aan krijtlijnen voor uw hervorming heeft getekend, vraag ik me wel af wat daarvan in huis zal komen.

Een eerste voorwaarde is volgens de heer Sarens de bijsturing van het gemeenschapsonderwijs, en met name van de ARGO. Het is ons allemaal bekend dat hiervoor een tweederde meerderheid nodig is. Als de heer Sarens deze hervorming koppelt aan de hervorming van het secundair onderwijs, besluit ik daaruit dat u de facto, en politiek gesproken, ook een tweederde meerderheid nodig hebt voor de hervorming van het secundair onderwijs. Dit betekent noch min noch meer, als ik tenminste politieke krijtlijnen kan interpreteren, dan dat dit een politiek ultimatum is en dat doet bij mij de vraag rijzen of de CVP wel een hervorming van het secundair onderwijs wil.

Een tweede voorwaarde die de CVP heeft gesteld, is dat geen nieuwe studierichtingen en -gebieden in het gemeenschapsonderwijs mogen worden opgericht, indien er beperkingen worden opgelegd in het vrij onderwijs. Het bereikte evenwicht mag niet worden verstoord.

Maar er was nog een derde voorwaarde. In de beleidsbrief van de minister wordt als datum 1 september 1997 vooropgesteld. De CVP zegt dat dit slechts een streefdatum kan zijn. Want ik heb begrepen dat in die partij ook de enveloppefinanciering op grote weerstand stuit. Bovendien zou nu al worden geopperd dat men twee enveloppes wil : een enveloppe voor de werking en een voor de omkadering. Dat impliceert een grondige wijziging van het enveloppesysteem, en een beperking van de mogelijkheden van de Vlaamse minister van Onderwijs.

Vandaar, mijnheer de minister, mijn vraag. Kunt u ons zeggen hoe de hervorming van het secundair onderwijs zal verlopen ? U schijnt, inzake onderwijshervorming, niet veel vertrouwen te hebben in het lerarenkorps en in het algemeen beraad. U bestempelt de organisatie van een breed overleg als een weinig realistisch voorstel. Bent u nog altijd van mening dat u met de vakbonden, de Guimardstraat en de ARGO de klus wel zult klaren ? Terwijl ik er nog altijd niet van overtuigd ben dat u het met de CVP zult kunnen klaren. Kunt u ons daaromtrent de krijtlijnen schetsen ? Wellicht zult u, als minister van Onderwijs, toch wel krijtlijnen hebben vastgelegd.

Ik heb gelezen dat de krijtlijnen van de CVP in socialistische en liberale middens tot verrassing en ontstemming hebben geleid. Mijnheer Sarens, bent u, als beminnelijk man, diegene die mensen verrast en ontstemt ?

Bestaat het gevaar niet dat de ambitieuze herziening van het secundair onderwijs, die om budgettaire en pedagogische redenen een noodzaak is, er niet komt ? Enerzijds omdat u zelf op het terrein de onrust hebt aangewakkerd, door de afkondiging van een benoemingsstop die ons inziens overbodig is, anderzijds omdat de CVP u een aantal voorwaarden oplegt die u niet kunt realiseren. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, deze benoemingsstop is een belangrijk gegeven. En deze delicate maatregel werd te vroeg getroffen. Inzake de maatregelen die nog niet officieel werden vastgelegd, maar door de pers al worden verspreid, worden de benoemingsstop, alsook een programmatiestop, opgevat als bewarende maatregelen van de hervorming van het secundair onderwijs. Deze maatregelen moeten dan ook als een geheel worden beoordeeld.

We hebben inderdaad tijdens diverse besprekingen een aantal krijtlijnen uitgetekend die voor ons belangrijk zijn bij de uitvoering van de hervorming. Die hervorming wijzen we niet af : we houden ons aan het gegeven woord, zoals dat in het regeerakkoord tot uitdrukking komt.

Wat zijn die krijtlijnen ? Eerst en vooral moet dit parlement zijn rol kunnen spelen. Dat moet duidelijk zijn : fundamentele wijzigingen van statuten en decreten moeten hier worden geregeld. Vervolgens mag een benoemingsstop geen lineaire maatregel zijn. Een benoemingsstop moet beperkt zijn in tijd en kaders in een globale visie. Ondertussen hebben we uitzicht gekregen op deze globale visie. Ik zeg niet dat het al allemaal duidelijk is voor ons, maar de nodige inspanningen worden geleverd zodat we de aard van de hervormingen stilaan vorm krijgen. De voorliggende maatregelen zijn beperkt in de tijd en niet lineair. We hebben ook uitdrukkelijk gezegd dat er een decretaal initiatief moet komen tot hervorming van het gemeenschapsonderwijs. We hebben niet gezegd dat dit eerst moet worden goedgekeurd en dat we pas daarna aan de rest kunnen beginnen. Wel moeten er duidelijke signalen worden gegeven dat er werk van wordt gemaakt en dat er vooruitgang wordt geboekt. Dat is toch niet zo verwonderlijk. Er is een onderzoek van Ernst & Young geweest en deze maatregelen werden aangekondigd. Ik weet niet waarom jullie boos of verwonderd zijn. Het gaat hier om een feitelijk gegeven, dat we niet hebben uitgevonden.

Ten slotte hebben we gezegd dat deze komende hervorming niet uitsluitend ten laste van het vrij onderwijs gaan. We hebben ook nog enkele nuanceringen aangebracht met betrekking tot de enveloppefinanciering. Dat is nu

Sarens

niet ter bespreking, en we zullen hierop terugkomen bij de bespreking van de beleidsbrief. We stellen ons constructief maar kritisch op en geven duidelijk onze mening weer.

Tot slot een kleine bedenking bij de concrete maatregelen, die hier vandaag aan de orde zijn. Het is voor ons ondenkbaar dat in het gesubsidieerd onderwijs de inrichtende macht niet langer verplicht zou zijn om vacante betrekkingen mee te delen en eventueel mensen zou kunnen benoemen omwille van die 85 percent-uitzonderingsregel. Ook in die gevallen, moeten de normale spelregels worden toegepast. Op dit punt zouden de voorliggende maatregelen moeten worden gewijzigd. Dit ter verduidelijking bij de uiteenzetting van mevrouw Maes. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Het stoort me vreselijk dat de vakbonden het altijd maar hebben over het personeel en nooit over de leerlingen. Ik vraag me soms af of we wel dezelfde bekommernissen delen, in de eerste plaats dan de kwaliteit van het onderwijs. Aldus minister Van den Bossche in Humo. Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze grove en beledigende uitspraak is niet alleen grof en beledigend voor de vakbonden, maar ook voor het personeel van het secundair onderwijs. Alsof de kwaliteit van het onderwijs kan worden losgekoppeld van de motivatie van de leraren.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, u zou er goed aan doen om kennis te nemen van heel leuke publicaties waarin sommige mensen schrijven en tekenen dat een vakbond zich geen zorgen hoeft te maken over de klanten. Het is niet de opdracht van de vakbond om zich zorgen te maken over de leerlingen.

Ik citeer maar wat er wordt geschreven. U moet uw brief richten aan de vakbonden, mijnheer Sannen, en hen erop wijzen dat ze grove fouten schrijven. Meer dan citeren doe ik niet. Zoals ik altijd al zei : in papieren zakdoeken kan men geen knoop leggen.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister, ik weet niet wat u met dit antwoord beoogt.

Minister Luc Van den Bossche : Een diepzinnig antwoord te geven, mijnheer Sannen.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, u had beter wat meer diepzinnigheid aan de dag gelegd in dat vraaggesprek. De relatie tussen kwaliteit en gemotiveerdheid van het personeel is voor iedereen duidelijk. De huidige benoemingsstop is demotiverend en leidt dus tot kwaliteitsverlies.

Terecht komen daarop heftige reacties. Het decreet op de rechtspositie van de leraar in het onderwijs dateert nauwelijks van maart 1991. Na vijf jaar wordt dit lang onderhandelde decreet weer op de helling gezet door de maatregel waarmee u de werkzekerheid voor het personeel opheft.

Het personeel en de vakbonden hebben bij wijze van compromis in dat decreet een opzegtermijn aanvaard van één maand voor de tijdelijke leerkrachten. Zo bestaat de hallucinante situatie dat leerkrachten met tien of meer jaren dienst binnen een maand weer op straat kunnen staan. Na tien, elf of twaalf jaren van degelijk presteren, worden zij met één maand ontslagtoelating bedankt voor hun inzet.

Mijnheer de minister, dat is een kwaliteitsondermijnende maatregel. Wie zal er zich nog tot het onderwijs agetrokken voelen ? Tijdens het begrotingsdebat heb ik al beklemtoond dat een ambt in het onderwijs aantrekkelijk moet blijven zodat mensen met de kwalitatieve capaciteiten zich ertoe geroepen blijven voelen. Deze aantrekkingskracht moet worden gehandhaafd zowel in periodes van laag- als van hoogconjunctuur. Ik bedoel daarmee zowel in periodes van hoge als lage tewerkstellingscijfers. Door de jarenlange tijdelijke tewerkstelling blijven deze mensen ook verstoken van normale statutaire rechten, waaronder de loopbaanonderbreking.

Sommige leerkrachten hebben negentien jaar dienst in het ARGO-onderwijs en hebben eigenlijk geen recht op loopbaanonderbreking. Dat is een onduidelijke sociale discriminatie ten aanzien van hun benoemde collega's.

Mijnheer de minister, we weten allemaal dat deze bewarende maatregel, die slechts voor twee jaar wordt genomen, uiteindelijk voor een veel langere periode van kracht zal blijven. Niemand in dit halfroond gelooft dat het nieuwe decreet voor het secundair onderwijs op 1 september 1997 van kracht zal worden. Uiteindelijk zal deze bewarende maatregel daarom alleen al moeten worden verlengd. Niemand van het personeel heeft de garantie om in de loop van de volgende vijf tot tien jaar nog te worden benoemd. Deze maatregelen moeten we beoordelen in het licht van alle andere uitgangspunten, zoals de stelling dat het secundair onderwijs te veel kost. De minister is van zin om het budget voor het secundair onderwijs in te krimpen.

De tweede stelling luidt dat de verhouding tussen personeels- en werkingskosten moet worden gewijzigd. De minister geeft zelf de aanzet met het voorstel om de benoemingsstop te doorbreken in die scholen waar geen 85 percent van de leerkrachten benoemd zijn. Dit cijfer geeft een verhouding aan voor de benoemingen, maar ook voor de werkingsmiddelen en de personeelskosten zijn er wijzi-

Sannen

gingen op til, waarschijnlijk in de aard van wat in het hoger onderwijs aan de gang is.

Al deze bijkomende maatregelen, die de minister in het nieuwe decreet voor het onderwijs wil inpassen, zullen automatisch tot gevolg hebben dat de leerkrachten die vandaag al geen kans maken op een benoeming, deze ook in de komende jaren mogen vergeten.

En als men er dan al aan denkt – en nu kom ik terug op een stelling die ik in het verleden als naar voren bracht – om de huidige rechtspositie van het personeel aan te tasten, dan vind ik het onontbeerlijk dat er terzelfder tijd andere rechtszekerheden voor dat personeel worden uitgedokterd. Een dergelijk perspectief wordt op dit ogenblik echter niet aangeboden. Integendeel, men blijft in de onzekerheid, waardoor de situaties die ik, wat het HOBU betreft, al heb geschetst, zich misschien opnieuw zullen voordoen in het secundair onderwijs.

Ik zei al dat, wanneer men naar andere verhoudingen tussen personeel en werkingskosten wil evolueren en wanneer men een inkringing van het personeel in het secundair onderwijs voorstaat, er zoals in elk bedrijf in de privé-sector dat herstructureert, middelen voorhanden moeten zijn om mensen op een aangename, aantrekkelijke manier vervroegd op pensioen te stellen. Op die manier krijgen ook jongere mensen kansen in het secundair onderwijs en komt er een nieuwe toevloed van jonge krachten.

Mijnheer de minister, wat me ook verbaast en deels ook uw geloofwaardigheid heeft aangetast, is dat u eraan dacht om dit decretaal besluit van 1991 via een omzendbrief vast te leggen voor de scholen. Nog niet zo lang geleden voerden we hier de discussie over de begroting, waar ik u op een heel beleefde en zachtaardige manier vroeg om uw intentie die 35 miljoen frank voor basiseducatie aan de centra voor basiseducatie over te dragen, aan de betrokken centra bekend te maken via een schrijven, zodat ze op zijn minst gerustgesteld zouden zijn. Door een breedvoerige legistische uitleg, verschaft aan een neofiet maakte u me toen duidelijk dat dit onmogelijk was. U wilde de Grondwet immers niet voorbijlopen en de wetgeving correct uitvoeren. Nu hebt u evenwel de idee opgevat om via het versturen van een omzendbrief vóór 1 februari een decretale bepaling te omzeilen, die dan later als een voldongen feit, in Onderwijsdecreet 7, aan de Vlaamse Raad zou worden voorgelegd. Ondertussen weet ik wel dat u van dit standpunt afgestapt bent. Op dit ogenblik ziet u meer soelaas in een mini-decreet.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, ik ben van niets afgestapt. U hebt het over de tekst van een omzendbrief die ik straks zal voorlezen en die u niet kent. Dit, het leveren van commentaar op een tekst die u onbekend is en die ik straks bekend zal maken, is natuurlijk een eigenaardige vorm van intellectuele eerlijkheid.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, in een omzendbrief een intentie uiten over een decretale wijziging kan voor mijn part. Ik stelde u echter al diezelfde vraag omtrent die 35 miljoen frank, en toen was het onmogelijk. Dat is meten met twee maten en twee gewichten.

Minister Luc Van Den Bossche : Ik zal u de letterlijke formulering voorlezen, en dan zult u het verschil tussen beide merken. In het ene geval schrijf ik iets over een beslissing, deel ik mee dat de regering, voor zover het haar betreft, een beslissing heeft genomen die aan het parlement zal worden voorgelegd. In het andere, door u geciteerde geval, had de regering geen beslissing genomen. Mijnheer Sannen, denk toch niet dat simplismen de waarheid uitmaken.

De heer Ludo Sannen : Maar we vroegen net dat de regering wat dat betreft haar verantwoordelijkheid zou opnemen.

Minister Luc Van Den Bossche : Maar ze had geen beslissing genomen. Als er geen beslissing is, dan is er geen. Simpele waarheden komen soms gemakkelijk over.

De heer Ludo Sannen : Het is niet zo eenvoudig, mijnheer de minister.

De voorzitter : Minister Van Den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van Den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ik wilde aan de heer Sannen alleen duidelijk maken dat hij de waarheid niet als een eenvoudig gegeven moet voorstellen teneinde ze te dienen. In dat geval gaat het niet meer om de waarheid. Het is slechts een verzoek tot enige intellectuele eerlijkheid en enige nuance, meer niet. We kunnen gerust van mening verschillen, zonder onze toevlucht te moeten zoeken tot oneerlijkheden. Ik weet dat, als je er op los lastert, er altijd wel iets van overblijft. Ik vrees dat dit op den duur de teneur van uw betoog wordt.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik citeerde letterlijk uit het blad Humo. Dergelijke taal zou ik inderdaad niet gebruiken.

Niet alleen de vakbonden, maar ook de directies maken problemen. Uit de directiewereld heb ik vernomen dat zij de rol die de directies nu eenmaal vervullen in de ondernemingsraden – als afgevaardigden van de inrichtende

Sannen

macht – terwijl ze zelf ook werknemer zijn, niet meer zien zitten.

Minister Luc Van Den Bossche : Mijnheer Sannen, de ondernemingsraden bestaan niet meer.

De heer Ludo Sannen : Zij bestaan wel nog.

Minister Luc Van Den Bossche : Neen, mijnheer Sannen, dat is veranderd sinds het laatste decreet. De vakbonden hebben geen kandidaturen meer ingediend.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, in de scholen bestaat er wel een ondernemingsraad of een lokaal onderhandelingscomité.

Minister Luc Van den Bossche : De vakbonden hebben nergens een kandidatuur neergelegd. Mijnheer Sannen, u zou zich beter moeten informeren.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik heb informatie ingewonnen bij de directie, en daar gaat het om een ondernemingsraad die op dit moment nog altijd functioneert.

Of het nu lokale onderhandelingscomités zijn of ondernemingsraden, het gaat erom dat de directeurs in een positie worden gedrongen waarbij zij een element dat daar zeker ter sprake zal komen, namelijk de opschorting van de benoemingen, moeten gaan verdedigen, zonder dat ze de uiteindelijke doelstellingen voor ogen krijgen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, geen enkele directeur moet wat dan ook verdedigen !

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, wordt in uw voorstel over de stopzetting van de benoemingen ook de affectatie en de mutatie opgenomen ? Indien dat zo is, creëert u een aantal problemen in enkele welbepaalde scholen, die al bij wijze van spreken een samenwerkingsverband avant la lettre hebben.

Door de verschuivingen van leerlingen hebben de leerkrachten in plaats van tien uur nu twaalf uur, en nu pas kunnen ze een benoeming aanvragen voor die twee bijkomende uren. Wordt dan in affectatie voorzien of wordt daar een oplossing voor gevonden ?

Binnen de directies zijn nog een hele reeks problemen en vragen over de concrete situatie, maar ik veronderstel dat we daaromtrent na de onderhandelingen met de vakbond klaar zullen zien.

Agalev is gekant tegen deze onnodige benoemingsstop in het secundair onderwijs. Deze stop hypothekeert de essentiële hervorming van het secundair onderwijs. Het is een asociaal gegeven dat onzekerheid bij het personeel in de hand werkt. Het ontzegt hen bepaalde rechten die an-

deren duidelijk wel hebben en bedreigt ook de kwaliteit van het onderwijs.

Ik weet dat bij sommige CVP-leden een dergelijke opvatting leeft. Ik hoop dat, wanneer in het kader van een minidecreet of in decreet VII deze benoemingsstop ter sprake zal komen, we de mogelijkheid zullen hebben om hier nog aan te tornen en er een einde aan te maken.

Met deze maatregel schopt de minister wild om zich heen, en hij getuigt van een gebrek aan respect voor het onderwijzend personeel, waarvan de samenleving alsmaar meer verwacht. Het onderwijs wordt door de samenleving alsmaar meer bevraagd. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naast de vragen die door mevrouw Maes en andere collega's werden gesteld, kunnen we ook begrip opbrengen voor bepaalde situaties die door de heer Sannen werden geschetst.

We zijn er evenmin van overtuigd dat de kwaliteit van het onderwijs erop vooruitgaat met de door u voorgestelde maatregel. We hebben wel begrip voor uw bezorgdheid omtrent de autonomie van de Lorgo's en van de scholen.

We vragen daarnaast begrip voor de vele tijdelijke personeelsleden die al die jaren hard hebben gewerkt. Door deze maatregel blijven zij nog enkele jaren langer in de kou staan, zodat er nu een aantal mensen al meer dan twintig jaar tijdelijk in dienst zijn.

Misschien kan hieromtrent een debat worden geopend over het installeren van een sociaal passief, opdat uw doelstellingen inzake autonomie van de scholen en benoeming van de personeelsleden toch kunnen worden doorgezet. Er moet iets worden ingecalculeerd voor die vele collega's van het onderwijs die in de kou zullen blijven staan.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de internationale vergadering van de ministers van Onderwijs was het na twee dagen over één ding eens, namelijk dat de minister van Onderwijs nergens in de wereld geliefd is. (*Gelach*)

De opmerking die werd gemaakt over de vreselijke geruchten die de ronde doen, kan ik beamen. Maar ik voel me helemaal niet verantwoordelijk voor de geruchtenstroom in de wandelgangen. Het zegt meer over de door u geroemde kwaliteit van de wandelgangen dan over mijzelf.

Van den Bossche

In verband met de benoemingsstop, wil ik toch graag een misverstand uit de wereld helpen. De bewering dat iedereen die niet is benoemd, in de kou blijft staan, is op zijn minst ongenueanceerd. We hebben helemaal niet geraakt aan de omkaderingscoëfficiënt. Wie derhalve vandaag als tijdelijke is tewerkgesteld, mag ervan uitgaan dat hij, indien hij goed functioneert en indien de school de normale lestijden produceert, als vastbenoemd personeelslid wordt aangesteld.

Een gevolg van deze benoemingsstop is uiteraard dat er gedurende twee jaar geen enkel tijdelijk personeelslid overgaat naar het statuut van vastbenoemde. Ik voeg er wel aan toe dat we respect opbrengen voor de procedures die al zijn gestart.

Deze maatregel is niet populair. Niemand van u zal deze maatregel op enthousiasme onthalen. We hebben te maken met een hervorming waarbij zich binnen het secundair onderwijs een tewerkstellingsprobleem zal stellen. Gelukkig is er het feit dat gedurende de komende zes jaar, er heel wat personeelsleden met pensioen zullen gaan. Dit betekent dat we, zelfs bij een vermindering van de tewerkstelling in het secundair onderwijs, door het voordeel van de leeftijdscurve, minder sociaal leed zullen moeten aanrichten. We zullen zelfs, weliswaar in beperkte mate, een beroep moeten doen op de arbeidsmarkt om nieuwe arbeidskrachten in dienst te nemen.

Toch moet men de huidige toestand realistisch bekijken. Op dit ogenblik bedraagt het percentage vastbenoemden in de ARGO 96 percent. De flexibiliteit is met andere woorden vier percent. Dit betekent dat de vraag naar een sociaal opvangnet gevoelig zal dalen, nog voor de onderhandelingen daarover van start gaan. Als ik hieraan nog de boventalligen toevoeg die in een bepaalde school benoemd zijn, kan ik scholen aanhalen waar het benoemingspercentage meer dan 200 percent bedraagt.

Ik wil deze lijst niet bekendmaken omdat ik geen scholen wil stigmatiseren. Ik verzeker u er echter van dat de toestand nog erger is dan wat blijkt uit de lijst die ik bij de begrotingsbesprekingen over de bevolking van sommige studierichtingen in de derde graad heb aangehaald.

Ik ben het eens met mevrouw Maes die zegt dat de voorgestelde maatregelen het probleem niet volledig oplossen. De toestand wordt hoogstens een beetje meer beheersbaar. Door het feit dat het een lineaire maatregel betreft, kan men opwerpen dat er naast de negatieve effecten wel degelijk positieve effecten zullen zijn ten aanzien van mijn toekomstig proces. Deze maatregel is hoe dan ook nodig.

Wanneer in het regeerakkoord wordt aangekondigd dat het secundair onderwijs aan een nieuwe decretale rege-

ling zal worden onderworpen, ontstaat er de facto onrust. Ik hoef hiervoor niets te doen. Ken mij toch geen kwaliteiten toe die me niet toebehoren ! De tekst op zichzelf zaaide onrust. Ik hoefde hieraan niets meer toe te voegen. Het lezen van de tekst maakt iedereen bang en wie bang is, wordt onrustig. Elk veranderingsproces brengt onvermijdelijk angst mee. Ik erken dat er in het ene milieu altijd meer angstreflexen heersen dan in het andere. Deze benoemingsstop brengt echter niet meer onrust teweeg dan de onrust waarmee we geconfronteerd zijn. Vermits het om een zware uitdaging gaat, zal de wordingsgeschiedenis één tot twee jaar in het parlement aanslepen. Dit decreet kan niet eenvoudig tot stand komen omdat de werkelijkheid ingewikkeld is. Er moet een evenwicht worden gezocht tussen het belang van de gemeenschap en de vele terechte individuele of groepsbelangen die in deze aangelegenheid een rol spelen.

Wij moeten aanvaarden dat dit proces stapsgewijs zal verlopen. Ik hoop dat er in de eerstvolgende weken duidelijkheid zal komen over een eerste belangrijk facet, namelijk de vrije keuze. Wat betekent vrije keuze ? Tussen wie en wanneer speelt vrije keuze ? Enkele weken later zullen we er waarschijnlijk in slagen eensgezindheid te bereiken over een stelling die we ter discussie zullen voorleggen en die handelt over de inhoud van vrije keuze en de manier waarop hieraan gestalte wordt gegeven. Deze week heb ik een vergadering belegd met de commissie en de administratie die het proces samen met mij beheert teneinde in een open discussie voorlichting te kunnen geven. Het ging slechts om een eerste voorlichting. In een latere fase zullen de items gedetailleerder en meer technisch worden uiteengezet. Hierbij zullen alle leden van de commissie, over de partijen heen, telkens worden uitgenodigd.

Vervolgens heeft men gevraagd of er aan het statuut wordt geraakt. Gedeeltelijk is dit het geval. Ik begrijp op dit punt de heer De Meyer, die opmerkte dat dit in de tijd moet worden beperkt. Op het ogenblik dat er een eenzijdige wijziging wordt aangebracht inzake een bepaald punt van het statuut, moet dit zo beheerst en beperkt mogelijk gebeuren. Ik denk dat in dit geval de nodige fair play wordt opgebracht vermits de maatregel over twee jaar wordt gespreid. Het is overigens niet omdat een statuut nog maar vijf jaar is goedgekeurd, dat het niet voor herziening vatbaar zou zijn.

Wanneer de operatie in het secundair onderwijs wordt uitgevoerd en er meer autonomie wordt gegeven aan de scholen, staat de rechtspositieregeling van de leraar in dit parlement ter discussie. Eén van de hoofdstukken van het decreet zal handelen over de rechtspositieregeling.

Dan zal men wel degelijk kunnen doen wat mevrouw Maes zegt. Het klopt dat men vandaag niet kan balanceren en contra-balanceren. Daarom is de maatregel be-

Van den Bossche

perkt en daarom ook schuiven we die 85 percent naar voren. Hier is sprake van een dubbele beperking, enerzijds geen volledig blinde beperking van elke vorm van benoeming en anderzijds een strikte beperking in de deeltijdse opdrachten.

Natuurlijk, ik vind dat men niet naar het HOBU moet verwijzen, want daar zijn weinig sociale problemen geweest. Slechts in een klein aantal scholen stelt zich een probleem, dat geef ik toe. Ik denk dat die scholen zelf het probleem vergroot hebben, maar goed.

Mevrouw Maes, is de opportuniteitsdiscussie strategisch gezien de beste keuze ? Het is moeilijk daar met ja of neen op te antwoorden. Ik denk dat de discussie zich niet in strategische termen stelt. We zijn in de gegeven omstandigheden jammer genoeg verplicht een bewarende maatregel te treffen bij de aanvang om nog enige flexibiliteit te bewaren voor de rest van de operatie. Ik zou dat ook liever niet doen. Ik heb diezelfde maatregel moeten nemen bij het begin van het HOBU-proces en dat heeft geen nadelig effect gehad, integendeel. Ik denk dat we het hier ook moeten doen.

Wat de aanval op het statuut betreft, kan ik u geruststellen. Het is frustrerend met sommigen te onderhandelen. Maar wat men ook moge zeggen, de onderhandelingen van gisteren verliepen lang niet slecht. Er zijn heel openhartige gesprekken gevoerd zowel met de inrichtende macht, over de Schoolpactwetgeving, als met de vakbonden.

Ik kan u daarvan een voorbeeld geven en dat is misschien een tegemoetkoming aan collega De Meyer. We praatten onder meer over een beperkte aantasting van het statuut. Het voorstel bestond erin het vrij onderwijs de verplichting van een plaats ook daadwerkelijk open te stellen, zodra ze vrijkomt, op te heffen. We hebben dit uiteindelijk teruggetrokken omdat ik mij kan herkennen in de verklaringen van bepaalde vakbondsvertegenwoordigers. Ze vragen zich af of het wel keurig is dit bij voorlopige maatregel te doen ?

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt op nieuw als voorzitter op.*

Ik denk dat ze gelijk hebben. Het gaat tenslotte om een der fundamenteën van de vroegere rechtspositieregeling.

Ik wil daarmee aantonen dat de discussie soms hard kan zijn. Dit parlement heeft de neiging bij zo'n discussie te denken dat het op een ramp zal uitdraaien. Laat de discussie hard zijn, dat hoort bij het systeem. Laat ons een cultuur van ruziën ontwikkelen. Dat is heerlijk. Men kan binnen een ruzie nog altijd elkaars gelijk erkennen. Dat

moet kunnen zonder de slagen te tellen, zonder te zeggen het is twee-nul. Dat is veranderd.

Morgen gaan de onderhandelingen nog even door en morgenavond zullen ze afgerond zijn. Ik kan nu al aankondigen dat de vakbonden de termijnen niet zullen uitputten. Dat bewijst dat de sfeer in de loop van de gesprekken veel is verbeterd.

Zoals de heer Sarens zei, gaat de programmatiestop samen met de benoemingsstop. We grijpen inderdaad op twee niveaus in. Mevrouw Maes beweerde dat ik de minnaar van de inrichtende machten ben en de personeelsleden in de steek laat. Ik pak ze allebei aan, terzelfder tijd.

Ik weet niet welke houding de inrichtende machten zullen aannemen, maar ik vermoed dat zij op dit ogenblik overwegen of ze de programmatiestop met enige gramschap toch kunnen goedkeuren.

Het wordt geen goedkeuring met de grote glimlach, met bloemen of met vlag en wimpel. Maar het zou kunnen dat de inrichtende machten ofwel – heel zwak – niet goedkeuren ofwel schoorvoetend toch goedkeuren. In de loop van het gesprek werd er al heel wat gewijzigd en verbeterd.

Ik wil nu niet verder ingaan op de enveloppe-financiering. We zullen daar later wel uitvoeriger over praten. Dit is naar mijn mening niet het belangrijkste punt van de interpellatie. Het is een proces. Ik vond de inbreng van de heer Sarens uitermate constructief, als ik het me goed herinner, zei hij : we willen dit proces mee tot een goed einde brengen. Maar de vraag blijft hoe we dit gaan doen ?

Volgens het regeerakkoord moeten er logische gevolgtrekkingen worden gemaakt uit de studie van Ernst & Young. De voorzitters van de vier partijen die indertijd onder mijn voorzitterschap over het ARGO-akkoord onderhandelden, hebben een uitnodiging gekregen om drie mensen aan te duiden om opnieuw om de tafel te gaan zitten. Bij de eerste ontmoeting al zullen ze een vrij technische nota onder ogen krijgen – gebaseerd op de bevindingen van Ernst & Young – die het gesprek op gang moet brengen. De heer Sarens vroeg terecht om een expliciete uitvoering van het regeerakkoord op dat punt.

De twee dienen niet echt gekoppeld te worden. Indien het proces secundair onderwijs lukt, dan moet ook het proces van de herziening van het ARGO-decreet lukken. Anders zal de ARGO in zeer moeilijke omstandigheden in dat nieuwe secundaire onderwijs moeten functioneren. De herziening van het decreet, conform Ernst & Young, zou voordelig zijn voor de ARGO. De bevindingen van Ernst & Young liggen in de lijn van het regeerakkoord over de hervorming van het secundair onderwijs.

Van den Bossche

De heer Sarens pleitte voor een evenwicht in de programmatie. We weten allemaal dat de evenwichten altijd precair zijn binnen onderwijs. Men moet, bij wijze van spreken, altijd als een voorzichtige olifant in de porseleinwinkel rondlopen. Er moet steeds worden afgewogen of er geen onevenwichten bestaan in de wijze waarop maatregelen de een of de andere treffen. In het HOBu zijn wij erin geslaagd de hervorming op vrij korte tijd door te voeren. Ook op het veld. We mogen niet vergeten dat de cultuurverandering daar onder een gunstig gesternte van start kon gaan. Het Hoger Onderwijs van het Lange Type genoot al enige autonomie. Het Korte Type werd meegevoerd door het Lange Type.

In het secundair onderwijs worden we geconfronteerd met scholen die geen of zeer weinig autonomie gewoon zijn. De factor tijd zal in dit decreet heel zorgvuldig moeten worden ingeschreven.

Het voorstel om te debuten met twee enveloppes, is lang niet zo gek. Dat is een van de denkkaders die werden uitgewerkt. De verklaring van de heer Sarens is heel constructief. Het is goed na te denken over wat voor iedereen de krachtlijnen kunnen zijn, wat de belangrijke randvoorwaarden zijn.

Voor die hervorming is een gewone meerderheid nodig, geen tweederde meerderheid. Ik wil echter een proces op gang brengen en daarbij de hele commissie betrekken. Dit is volgens mij de beste methode om op een eerlijke manier met elkaar te spreken en samen naar een oplossing te evolueren.

Hoe zal dit in zijn werk gaan ? Zal men alleen met de vakbonden en de inrichtende macht spreken ? Neen. De volksvertegenwoordigers zullen meer dan ooit bij de uitreiking worden betrokken. Wat deze week heeft plaatsgevonden in het kasteel van Ham is naar mijn mening een nieuwigheid in de parlementaire traditie, en ik wil daar ook mee doorgaan. Ik vind dit rendabel. Dit betekent dus ook wel dat dit drieluik een vervolg zal kennen. Ik kan onmogelijk met het volledige veld in discussie treden. De vraag van mevrouw Maes is een beetje de vraag van haalt-ie-het of haalt-ie-het-niet, van doet ie het of doet ie het niet : doen wél, maar of hij het ook haalt, moeten we afwachten.

Ik wil eindigen met de omzendbrief waar de heer Sannen zoveel over wist te zeggen. Bij voorlezing zal blijken hoe vroom mijn eerste twee alinea's zijn. Het is echt ontroerend : de Vlaamse regering heeft op 18 januari 1996 beslist om een ontwerp van decreet houdende de tijdelijke beperking inzake programmatie en vaste benoeming ter behandeling aan de Vlaamse Raad over te maken. Deze mededeling heeft tot doel de betrokken onderwijsinstel-

lingen tijdig te informeren omtrent de maatregelen die bij de goedkeuring door de Vlaamse Raad met ingang van 1 februari en 1 september 1996 van kracht zouden worden. Hierdoor worden zij in de mogelijkheid gesteld om tijdig, met betrekking tot de voorgenomen vacantverklaringen en programmaties de nodige bewarende maatregelen te treffen.

Ik respecteer dus de rol van iedereen ; ik deel alleen mee welke rol de regering heeft gespeeld. Ik deel dit tijdig mee omdat in de ARGO op 1 februari een procedure wordt gestart. Met andere woorden, als we op dat ogenblik niet mee zijn, dan krijgen we achteraf hier in de Raad en bij de vakbonden het verhaal van : ja, maar op 1 februari hebt u verwachtingen gewekt, en al die mensen hebben hun kandidatuur ingestuurd. Dan zitten we met een aantal lopende processen. Dit kan niet. Het is ongehoord. Om dit te verhinderen en om de maatregel tijdig te laten ingaan, hebben we dit geschreven.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ondanks uw prachtige inleiding is het precies dat laatste dat afwijkt van een decretaale regelgeving. Uiteindelijk heeft de directie de taak tot openstelling van een ambt en kunnen de personeelsleden hun kandidatuur stellen.

Minister Luc Van den Bossche : Waar staat dat ik dat verbied ?

De heer Ludo Sannen : U vraagt wel om de nodige bewarende maatregelen. Ze kunnen niet anders.

Minister Luc Van den Bossche : Neen, er staat duidelijk dat ze in de mogelijkheid worden gesteld. Mijnheer Sannen, u moet de nuances leren zien.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, die mogelijkheid hebben ze decretaal niet.

Minister Luc Van den Bossche : Zelfs als zouden ze het willen doen, voor mij hoeven ze het niet te laten. Ik kondig alleen aan onder welk gesternte eenieder zijn kandidatuur kan stellen. Het is heel belangrijk om te weten onder wélk gesternte men wát doet. *(Applaus bij de SP)*

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, uit het antwoord van de minister besluit ik dat hij met grote ijver en grote behoedzaamheid de hervorming van het secundair onderwijs niet alleen wil aanpakken door deze naar ons gevoel nog altijd onfortuinlijke benoemingsstop, maar dat hij dit ook wil doorzetten. Hij ziet daarbij geen enkel probleem bij zijn regeringspartner, hetgeen ons alleen maar vreugdevol kan stemmen.

Maes

Een paar ophelderingen wil ik toch nog vragen. Waar haalt de vakbond het cijfer van dertien percent tijdelijken als u het over vier percent hebt ? Waar situeert u dan het groot aantal tijdelijken dat momenteel op een benoeming wacht ?

Ten slotte noteren we dat alle maatregelen die aan de benoemingsstop zijn verbonden van tijdelijke aard zullen zijn, en dat er geen enkele voorafbeelding van het toekomstig statuut in kan worden gezien.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, we danken de minister-vice-president voor de informatiedag die hij vorige maandag in het kasteel van Ham heeft georganiseerd voor de parlementsleden. Spijtig genoeg hebben we hem daar niet gezien. (*Rumoer*) Althans niet in de voormiddag, toen we hem daar verwachtten. We onthalen hoe dan ook zijn uitnodiging positief. We willen op een constructieve wijze meewerken aan een hervorming, en zullen onze krachtlijnen vastleggen. Wel verwondert het ons dat hij zijn houding hier bestempelt als een geste. Hij zegt : we hebben voor die hervorming geen tweederde meerderheid nodig, maar doen een geste naar het parlement.

Mijnheer de vice-president, als men de ARGO wil hervormen in samenwerking met andere scholen, komt men automatisch op een pad waar een tweederde meerderheid is vereist. Ik begrijp niet goed dat u beweert dat dit voor de hervorming die nu is geconcipeerd, niet zo zou zijn. Mijsn inziens houdt het oprichten van samenwerkingsverbanden tussen ARGO-scholen en andere scholen automatisch een intrinsieke wijziging van het ARGO-decreet in, wat een tweederde meerderheid noodzakelijk maakt.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ik zal op beide opmerkingen ingaan. Op de vraag van mevrouw Maes naar het exacte percentage van tijdelijken en vastbenoemden, kan ik antwoorden dat zowel de theorie van de 96 percent als die van de dertien percent correct zijn. Dit hangt af van de berekeningswijze. Men neemt eerst het aantal ambten dat mag worden ingevuld naar aanleiding van de telling van 1 februari. Dan kan men een oefening doen waarbij men de vraag stelt wie vast is benoemd, en voor welk deel van een voltijdse lessenrooster dit is gebeurd. Als men dat aantal vastbenoemden vergelijkt met het maximaal toegestane aantal, dan komt men voor de ARGO-scholen tot 96 percent vastbenoemden, maar kan men tegelijkertijd dertien percent tijdelijken tellen.

Deze eigenaardige som van 109 percent ontstaat om twee redenen. Ten eerste, ook de interim-krachten worden tot de tijdelijken gerekend. Ze worden dus twee keer geteld. Ten tweede, vastbenoemde leraars kunnen geheel of gedeeltelijk ter beschikking zijn gesteld, terwijl er voor andere vakken tijdelijken nodig zijn. De twee cijfers zijn niet complementair, aangezien iedereen maar een bepaald aantal vakken kan onderwijzen. Als u de oefening doet die ik zonet uitlegde, maar daarbij uitgaat van 100 percent, dan komt u tot dertien percent, zodat de twee cijfers samen meer dan 100 percent geven.

De vraag van de heer Denys betrof de raakvlakken. Uiteraard hebben een aantal zaken met elkaar te maken. Juridisch-technisch is het mogelijk om de herziening van het secundair onderwijs goed te keuren zonder het ARGO-decreet te wijzigen. Alleen is het veel beter als het ARGO-decreet wel in eenzelfde lijn wordt aangepast. Dat zou het voor de ARGO gemakkelijker maken om te participeren in de hervorming van het secundair onderwijs. Het technische verschil komt erop neer dat het ARGO-decreet enkel met een tweederde meerderheid kan worden gewijzigd, terwijl voor het secundair onderwijs een gewone meerderheid volstaat.

Onafhankelijk van die technische discussie hoop ik dat we deze hervorming, net zoals destijds die van het HOBU, met een grotere meerderheid dan de regeringsmeerderheid kunnen goedkeuren. Het gaat immers om een diepgaande hervorming, zodat ik het wenselijker acht om niet te werken met een tijdelijke meerderheid, zoals een regeringsmeerderheid er eigenlijk altijd één is. Een zo groot mogelijke meerderheid staat garant voor een breed maatschappelijk draagvlak.

De heer Jos De Meyer : Ik stel vast dat de minister-vice-president vrij goed heeft geluisterd naar de vele elementen die in de commissie voor Onderwijs zijn aangebracht. Ik probeer uiteraard ook zijn redenering te volgen. Dit lukt mij vooralsnog nog niet volkomen, maar we hebben nog wel de tijd om over het een en ander te discussiëren. Toch wil ik twee elementen naar voren brengen. Met het eerste element dacht ik dat minister Van den Bossche akkoord ging en over het tweede heb ik nog een vraag.

Ten eerste, we moeten we zoveel mogelijk jonge leerkrachten een perspectief op blijvende tewerkstelling bieden, mogelijk met een iet wat uitgestelde vaste benoeming. Ik dacht dat de minister hierop positief had geantwoord.

Ten tweede wil ik nog even aanhalen dat het mogelijk zou moeten zijn dat oudere leerkrachten op vrijwillige basis versneld afvloeien of reëel de kans krijgen om deeltijds te werken met een bonus, zoals nu al is opgenomen. Dit systeem kan ongetwijfeld nog wat worden versoepeld.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Op de eerste stelling antwoord ik onbetwistbaar ja. Op het tweede element wil ik ook in gunstige zin reageren, maar dit moet worden gesitueerd in de discussie – inclusief de budgettaire – bij de globale onderhandelingen. Het is duidelijk dat men zal moeten zoeken naar allerhande vormen van vangnetten van sociale aard.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Mijnheer de minister, in het gezelschap heb ik niet goed begrepen of de hervorming van het secundair onderwijs kan worden uitgevoerd, zonder dat het bijzonder decreet op de ARGO wordt gewijzigd.

Minister Luc Van den Bossche : Technisch zou dit waarschijnlijk kunnen, maar dit zou de ARGO zwaar hypothekeren bij inschakeling in de nieuwe vormen van secundair onderwijs. Het is natuurlijk niet aangewezen, indien men de ARGO een ernstige kans wenst te geven om zich waar te maken in de nieuwe werkelijkheid.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Van Grembergen, Van Dijk en Vandenbroeke werd tot besluit van deze actuele interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Ik wens aan te kondigen dat we ook een met redenen omklede motie zullen indienen.

De voorzitter : We nemen daar akte van. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Ludo Sannen en Karel De Gucht houdende invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes tot de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen

– 91 (BZ 1995) – Nrs. 1 en 2

Voorafgaande vraag

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Sannen en De Gucht houdende invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes tot de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

Dit voorstel van decreet werd door de commissie verworpen. Bij brief van 14 december 1995 hebben de heren Sannen en De Gucht verzocht dit voorstel van decreet niettemin op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform artikel 64, punt 3 van ons Reglement moeten we ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking van dit voorstel van decreet.

De heer Matthijs, verslaggever, heeft het woord.

De heer Erik Matthijs, verslaggever (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, in naam van de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid heb ik de eer verslag uit te brengen over het voorstel van decreet van de heren Sannen en De Gucht houdende invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes tot de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

De voorzitter : Wat de procedure betreft, is dit nog niet de inhoudelijke bespreking. We bepalen nu ons standpunt of we al dan niet tot een bespreking in plenaire zitting overgaan.

Kunt u ons als verslaggever namens de commissie meedelen waarom ze dit voorstel van decreet heeft verworpen ? Ik neem aan dat daarna een van de indieners of beiden ons kort willen toelichten waarom ze erop hebben aangedrongen hun voorstel van decreet in te dienen. Daarna zullen we ons bij zitten en opstaan uitspreken over de bespreking ervan.

Indien de meerderheid beslist om de bespreking aan te vatten, dan vervolgen we met de verslaggeving.

Geen opmerkingen ? (Neen)

Dan heeft de heer Matthijs, verslaggever, het woord.

De heer Erik Matthijs, verslaggever (Op de tribune) : Ik kan enkele argumenten opsommen die verklaren waarom een meerderheid van elf commissieleden het voorstel heeft verworpen. Drie leden hebben daarentegen het voorstel aangenomen.

De meerderheid in de commissie is van mening dat de rechtszekerheid toeneemt wanneer de Raad het voorstel ondubbeltzinnig verworpt. Een ongelijke behandeling kan, met het nagestreefde doel voor ogen, geoorloofd zijn. Het gelijkheidsbeginsel moet worden ingeschat zonder andere rechten en vrijheden uit het oog te verliezen, en moet ge-

Matthijs

nuanceerd worden toegepast. De essentiële vraag luidt of de doelstelling van het gelijkheidsbeginsel in ons onderwijsstelsel wordt verwezenlijkt. Volgens een meerderheid kan deze vraag op positieve wijze worden beantwoord.

We zijn ook van mening dat de onderwijsvrijheid niet enkel wordt gegarandeerd door de Grondwet, maar ook door het Internationaal Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat het recht van de ouders vastlegt om voor hun kinderen dat type van onderwijs te verzekeren dat overeenstemt met hun eigen godsdienstige opvattingen en filosofische overtuigingen. In dit debat wordt de grondwettelijke onderwijsvrijheid vaak verward met vrije schoolkeuze. Vrije schoolkeuze betekent dat ouders de vrijheid hebben om hun kinderen in de school van hun keuze in te schrijven. De grondwettelijke onderwijsvrijheid betekent dat de ouders het recht hebben om hun kinderen toe te vertrouwen aan het type van onderwijsinstelling dat zij verkiezen.

De voorzitter : Mijnheer de verslaggever, laten we ons beperken tot de vraag of de Vlaamse Raad het onderwerp al dan niet moet behandelen.

De heer Erik Matthijs : Ik vermeld hier enkel de argumenten die verklaren waarom het voorstel werd verworpen. De commissie heeft dus met grote meerderheid besloten om het voorstel niet aan de plenaire vergadering voor te leggen.

De voorzitter : De heer De Gucht, indiener, heeft het woord.

De heer Karel De Gucht (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, we zijn de mening toegedaan dat de Vlaamse Raad een plenair debat aan dit onderwerp moet wijden. De commissie heeft inderdaad het voorstel van decreet verworpen. Maar dit voorstel van decreet impliceert een debat dat maatschappelijk gesproken erg gevoelig ligt, dat geregeld in de publieke aandachtssfeer terechtkomt en dat niet zelden voor de hoven en rechtbanken wordt uitgevochten.

De maatschappelijke rol van de Raad zou worden miskend indien we dit onderwerp niet zouden bespreken. Daarom denken we dat dit decreet, tijdens de plenaire zitting van de Vlaamse Raad moet worden aangekaart. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, de verslaggever heeft in zijn toelichting duidelijk gemaakt waarom een plenair debat nodig is. Want hij zegt dat de niet-aanvaarding van dit decreet door de Raad eveneens een duidelijk, maatschappelijk statement van de Raad vormt.

In die zin heeft de verslaggever zonder omhaal aangegeven dat zo'n debat dus wenselijk is.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Zonder mij uitdrukkelijk uit te spreken over onze houding bij het debat en bij de stemming, meen ik, met mijn fractie, dat het goed zou zijn om de bespreking te laten plaatshebben.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : We hebben de indruk dat we in de commissie een zeer boeiend debat hebben gevoerd over dit voorstel van decreet. De argumenten pro en contra worden zeer goed weergegeven in het verslag, dat toch een belangrijk parlementair stuk is, onder meer voor de rechtspraak, die alsmaar meer onzeker wordt. Er is ook de stemuitslag in de commissie die zeer duidelijk was, namelijk elf tegen bij drie voor. Toch pleiten we om in het kader van een democratische cultuur een plenaire bespreking aan te vatten, als de indieners hierom vragen. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, inhoudelijk staan we volkomen achter de argumenten die al door de verslaggever werden aangevoerd. We zijn tegen dit voorstel van decreet en hebben dat ook zo verdedigd in de commissie en tegen gestemd. Maar als erom wordt gevraagd, zien we niet in waarom er geen debat in plenaire vergadering mogelijk zou zijn. Een bespreking hier is voor ons geen enkel probleem, maar dat betekent niet dat we het voorstel van decreet nu zullen stemmen.

De voorzitter : Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan. De leden die voorstander zijn van het aanvatten van de bespreking worden verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel is aangenomen.

We vatten aldus de algemene bespreking aan.

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de algemene bespreking.

De heer Matthijs, verslaggever, heeft het woord.

De heer Erik Matthijs, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ministers, onderwijs is volgens de indiener een middel tot zelfrealisatie. Jongeren moeten zich volwaardig kunnen ontplooien. In een democratisch land kan het volgens de indiener niet, dat de onderwijs-overheid discriminatie op het vlak van de toegang tot de scholen toereert. Verscheidene ouders hebben een juridi-

Matthijs

sche strijd gevoerd om hun rechten af te dwingen. Dit heeft echter geleid tot tegenstrijdige uitspraken. Daarom is een decretaal initiatief noodzakelijk.

De voorzitter : Degenen die privé-gesprekken willen voeren, mogen zich verwijderen. Degenen die interesse hebben voor het debat, mogen hier blijven en luisteren.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Op die manier gaat het parlement in op de vraag van de Raad van State en op het advies van de Vlaamse Onderwijsraad van 24 januari 1995. De oorspronkelijke voorstellen van de minister om het secundair onderwijs gemengd te maken, werden volgens de indiener op de lange baan geschoven. Scholen kunnen nog steeds weigeren om leerlingen in te schrijven op grond van hun geslacht. Hier gaat men in de fout, als men dit toetst aan de jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie in Luxemburg. Het Arbitragehof heeft op ondubbelzinnige wijze stelling genomen aangaande twee grondrechten, namelijk de vrijheid van onderwijs en het gelijkheidsbeginsel. Het Arbitragehof geeft voorrang aan het gelijkheidsbeginsel. Het al dan niet goedkeuren van een dergelijk decreet mag niet worden bepaald door de vrees voor een mogelijke uitspraak van het Arbitragehof over het feit of de wetgever de twee grondrechten al dan niet correct heeft afgewogen.

Dit voorstel van decreet betekent volgens de heer Sannen niet dat scholen worden verplicht om over te schakelen naar gemengd onderwijs. Wel wordt de stelling verdedigd dat het recht van scholen om niet-gemengd onderwijs te blijven aanbieden, gelimiteerd is. De gelijke toegang van jongens en meisjes is een principe van algemeen belang en de decreetgever kan de subsidiëring van scholen hiervan afhankelijk maken.

In artikel twee van het voorstel van decreet wordt het algemeen principe weergegeven. Dit artikel heeft het gelijkheidsbeginsel als uitgangspunt evenals de vrijheid van de ouders en/of leerlingen om een onderwijsinstelling te kiezen. De artikelen drie en vier van het voorstel voeren de Europese richtlijn van 9 februari 1976 uit betreffende de tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces, de beroepsopleiding en de promotiekansen en ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, waartoe de Vlaamse Gemeenschap verplicht is. Tenslotte bepaalt artikel vijf dat het decreet in werking treedt op 1 september van dit jaar.

Bij de bespreking heeft de vertegenwoordiger van de CVP-fractie de volgende tegenargumenten aangehaald. Eén, de rechtszekerheid neemt in dezelfde mate toe wan-

neer een duidelijke parlementaire uitspraak het voorstel verwerpt.

Ten tweede, het commissielid vindt de ondubbelzinnigheid van het arrest van het Arbitragehof niet overtuigend. Een ander arrest van het Arbitragehof bepaalt dat de vrijheid van onderwijs ook het recht inhoudt scholen op te richten gebaseerd op pedagogische en educatieve principes.

Ten derde, een ongelijke behandeling kan geoorloofd zijn vanuit het doel dat wordt nagestreefd. Het gelijkheidsbeginsel kan gekoppeld worden aan andere rechten en vrijheden en genuanceerd worden toegepast. De essentiële vraag of de doelstelling van het gelijkheidsbeginsel in ons onderwijs gerelateerd is kan positief worden beantwoord.

Ten vierde, de onderwijsvrijheid wordt niet enkel gegarandeerd door onze Grondwet maar onder meer ook door het Internationaal Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden van 20 maart 1952, dat het recht van ouders vastlegt om voor hun kinderen dat onderwijs te verzekeren dat overeenstemt met hun eigen godsdienstige opvattingen en overtuiging.

Ten vijfde, de grondwettelijke onderwijsvrijheid wordt meermaals verward met de vrije schoolkeuze. Dit laatste betekent dat de ouders de vrijheid hebben hun kinderen in welke school dan ook in te schrijven. De grondwettelijke onderwijsvrijheid houdt in dat de ouders het recht hebben hun kinderen toe te vertrouwen aan een school van een type dat zij zelf kiezen. Om deze vrije schoolkeuze te verwezenlijken is het uiteraard noodzakelijk dat er een scala aan pedagogische initiatieven wordt aangeboden. Men kan moeilijk in naam van de onderwijsvrijheid verwachten dat zulke scholen hun opvoedkundig project aanpassen aan ouders en leerlingen die de toegang tot de school eisen maar de specificiteit van de school niet willen erkennen.

Ten zesde, er zijn zinvolle pedagogische inzichten die pleiten voor coëductie, maar er zijn ook wetenschappelijk onderbouwde argumenten tegen diezelfde coëductie.

Ten zevende, het commissielid besluit dat de CVP-fractie niet pleit voor één opvoedingsmodel, maar benadrukt dat de overheid zich niet moet mengen in een redelijke keuze die nog altijd een relatief groot aantal ouders en scholen in dit verband willen maken.

Volgens een commissielid van de SP verheffen de verdedigers van het principe van de gelijke toegang dit principe boven dat van de onderwijsvrijheid naar de inrichtende machten toe. De spreker vindt dat de gelijke toegang op het terrein bijna volledig is gehaald. Het probleem zal

Matthijs

daarom zonder regulerende tussenkomst van de overheid een oplossing krijgen.

De vertegenwoordiger van het Vlaams Blok verwijst naar de bespreking van het Onderwijs-VI-decreet van 21 december 1994, waarin de gelijke behandeling van jongens en meisjes inzake toegang tot het onderwijs uitvoerig aan bod kwam. Het voorzag in een wijziging van het koninklijk besluit van 29 juli 1983, waardoor het Algemeen Secundair Onderwijs zou worden beschouwd als beroepsopleiding en de onderwijsinstellingen niet langer jongeren konden weigeren op basis van hun geslacht. Vooral door de toen ingediende amendementen die de bedoeling hadden de bestaande regelgeving te behouden, schrapte de toenmalige minister van Onderwijs het desbetreffende hoofdstuk uit het ontwerp van decreet.

Volgens de fractie van het Vlaams Blok wordt hier de vrije keuze van ouders en inrichters op de helling gezet. De fractie verzet zich daartegen ten stelligste.

Het onderwijsaanbod is volgens hen vandaag voldoende gedifferentieerd zodat er geen sprake kan zijn van enige discriminatie. De fractie is voor coëducatie, maar vindt dat zij die een ander pedagogisch project willen organiseren, in de gelegenheid moet worden gesteld dit te doen.

De Volksunie-fractie staat achter het gemengd onderwijs maar vindt tevens dat de overheid dit niet aan de scholen mag opleggen. De scholen moeten zelf de keuze kunnen maken over het gehanteerde pedagogische project, net zoals de ouders de vrijheid moeten hebben hun kinderen naar de school van hun keuze te sturen.

De tweede indiener, de heer De Gucht, vindt dat het voorstel niet wordt weerlegd door de tegenstanders ervan, omdat zij ook niet pleiten voor een duidelijke parlementaire uitspraak in de andere richting. Volgens hem moet rekening worden gehouden met het feit dat ouders uit praktische overwegingen voor een bepaalde school kiezen. Verder benadrukt hij nogmaals dat het Europees Gemeenschapsrecht en het EVRM boven de Grondwet staan zodat het Belgisch recht niet van toepassing is. De CVP-fractie reageert hierop door te zeggen dat het Europees Gemeenschapsrecht niet in alle vrijheden die in de Grondwet zijn opgenomen, voorziet. Derhalve is het aan de Belgische rechters om deze overweging te maken.

De indiener van het voorstel verduidelijkt nog dat dit voorstel van decreet geen verplichting zou inhouden. Het mogelijk maken van een gelijke toegang houdt geen coëducatie in. De tweede indiener wijst erop dat geen buitenlandse studies betreffende de voor- en nadelen van coëducatie op ons Vlaams onderwijssysteem kunnen worden toegepast, gezien de eigenheid ervan. Volgens de heer De Gucht moet men vermijden dat onderwijsinstellingen in

de toekomst ook leerlingen gaan weigeren op basis van andere eigenschappen.

Volgens de minister mag men de reële keuze niet verwarren met de juridische keuzevrijheid. Hij meent ten slotte dat enkel mag worden ingegrepen als het fundament van onze samenleving wordt genegeerd. Dat was waarschijnlijk de reden waarom het voorstel werd afgekeurd. Het gemengde karakter van het onderwijs is volgens de inzichten van de minister niet van die aard dat het deel uitmaakt van de fundamentele van onze maatschappij, dus is het niet van toepassing.

Ten slotte vraagt de indiener de VLOR te raadplegen over het voorliggende voorstel van decreet. De voorzitter van de commissie merkt echter op dat alleen de minister een advies kan vragen aan de VLOR. Het voorstel betreffende de vraag om advies, alsook het globale voorstel van decreet werd met elf stemmen tegen drie verworpen. Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, tot zover het verslag van de besprekingen in de commissie. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, de verslaggever heeft de minister bedankt, maar waar is de minister ?

De voorzitter : Mijnheer De Gucht, waar het een voorstel van decreet betreft, hoeft de minister niet aanwezig te zijn.

De heer Karel De Gucht : Hij hoeft er misschien niet te zijn, maar is dit wel beleefd ten aanzien van onze vergadering ? Vindt de minister het onderwerp niet interessant, hoewel hij er indertijd een voorstel over formuleerde ?

De voorzitter : Mijnheer De Gucht, hij hoeft niet te komen, dus ik kan hem niet vragen. Hij oordeelt er zelf over.

De heer Sannen, indiener, heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, welk verschil is er tussen Anse en Karen, tussen Dendermonde en Zwijndrecht ? Naast Dendermonde heb je ook nog Sijsele, Lier en Leuven. In elke arrondissement maakt de rechter autonoom de afweging tussen twee grondrechten. In Vlaanderen bestaat een verwarrend juridisch beeld. De ouders van het ene kind kunnen misschien hun rechten afdwingen omdat ze financieel voldoende sterk staan of maatschappelijk voldoende alert zijn. Andere ouders kunnen dat niet, omwille van het feit dat ze er financieel niet toe in staat zijn, maatschappelijk onvoldoende alert zijn of omdat hun arrondissementsrechter tot een totaal ander interpretatie van de afweging tussen twee fundamentele rechten is gekomen. Deze

Sannen

rechten behelzen de vrijheid van toegang en de vrijheid van de inrichtende macht om een bepaald onderwijsproject aan te bieden.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer Sannen, mocht uw decreet ooit werkelijkheid worden, zou zich misschien het omgekeerde voordoen : dan zal een rechter zich misschien moeten uitspreken over precies het omgekeerde geval. Dan zult u ook met verschillende rechterlijke uitspraken zitten, omdat het om twee fundamentele grondbeginselen gaat. Deze beginselen, enerzijds het gelijkheidsbeginsel en anderzijds de vrijheid van onderwijs, komen vandaag op het terrein niet noodzakelijk met elkaar in aanvaring.

Op dit ogenblik zijn die op het terrein niet met elkaar in aanvaring, op een paar gevallen na, waar men zich misschien zelf in neste heeft gewerkt. Men wil ze blijkbaar per se in aanvaring doen komen en op die manier dit parlement dwingen tot een keuze voor een van de beide grondwaarden.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer Van Hauthem, laat dit duidelijk zijn : de indiening van dit decreet is voor een stuk een antwoord op hetgeen de Raad van State ons vraagt. De Raad van State heeft zelf in 1991 en 1994 de vraag gesteld aan de wetgevende organen om de scheidingslijnen waar deze fundamentele grondrechten met elkaar in conflict komen, ten aanzien van elkaar af te wegen via een decretaal initiatief. Wat dit betreft, beantwoord ik enkel de vraag van de Raad van State.

Het is omdat een duidelijk decreet de grens vastlegt dat een en ander elke vrije interpretatie van de rechter uitsluit. Precies omdat deze twee niet decretaal zijn afgebakend wordt er een interpretatierecht gegeven aan de rechter. Die interpretatie verschilt van arrondissement tot arrondissement en de rechter beslist autonoom wat hij meer laat doorwegen ten opzichte van het andere.

De taak en het doel van onderwijs is mijns inziens voor iedereen duidelijk : zelfrealisatie, zowel op intellectueel, emotioneel, sociaal als cultureel vlak ; de emancipatie van ieder persoon – jongen of meisje – ; het leveren van de sleutel voor de arbeidsmarkt ; het zich economisch zelfstandig kunnen verwezenlijken.

Het onderwijs dat we als Vlaamse Gemeenschap moeten garanderen, moet ook openstaan voor iedereen. Dit soort van onderwijs kan geen onderscheid maken in haar aanbod op basis van kleur, sociale afkomst of sexe.

Laat dit duidelijk zijn : dit decreet handelt over gelijke toegang. Ik heb het niet over coëducatie. Straks zullen er

misschien wel leden zijn die het element coëducatie in de discussie willen invoeren. Ik besef terdege dat er over coëducatie hele bibliotheken bestaan met voor- en tegenstanders en dat er heel wat wetenschappelijk werk ligt te wachten. Er kan geen wetenschappelijk sluitend antwoord worden gegeven op de vraag of coëducatie voor de vorming en ontwikkeling van de leerlingen beter of slechter is.

Daar wil ik me ook niet over uitspreken. Ik denk ook niet dat het de taak is van een decreetgever om zich uit te spreken over het feit of coëducatie al dan niet moet worden ingevoerd. In dat geval gaat de decreetgever in tegen de vrijheid van onderwijs. Hij zegt immers dat de inrichtende macht die een bepaald onderwijsproject aanbiedt het ook zodanig moet organiseren dat het onderwijs zelf in haar school gemengd wordt aangeboden. Dit is intreden in de organisatie en de structuren die de school zelf aanneemt om het onderwijsproject op te zetten. Dit kunnen we als decreetgever uiteraard niet doen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, mij is een theoretisch onderscheid wel duidelijk. Ik begrijp echter niet hoe men in de praktijk jongens en meisjes in dezelfde school kan opnemen zonder coëducatieproject.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mevrouw Maes, ik ken een lagere school, met dezelfde inrichtende macht, die een jongensschool heeft en een meisjesschool. Deze macht heeft als school één project, maar de organisatie van de klassen gebeurt niet gemengd. Ik pleit daar niet voor, laat dit duidelijk zijn.

Mevrouw Nelly Maes : Laat ons ernstig blijven. Ik heb steeds gedacht dat u de scholen die zich niet openstellen voor het andere geslacht licht onder druk wilt zetten. Wat is dan uw echte bedoeling ? Wilt u alleen dat ook jongens de snit-en naaicursussen kunnen volgen ?

De heer Ludo Sannen : Dat heeft er helemaal niets mee te maken. Ik hoop wel dat jongens bepaalde vaardigheden van het kleermakersvak zouden leren, maar dat terzijde. (*Gelach*) Het gaat hier om een fundamenteel principe dat decretaal moet worden bepaald. Ik beperk me tot de juridische mogelijkheden, die we als decreetgever hebben en spreek me niet uit over de inhoud van een bepaald onderwijsproject.

De VLOR heeft in zijn advies van 24 januari 1995 duidelijk geponeerd dat een decreet over de vrije toegang niet vanzelfsprekend coëducatie inhoudt. Mijn interpretatie wordt dus ook gedeeld door de Vlaamse Onderwijsraad, ter zake een belangrijke instantie.

Door over dit decreet te stemmen, geven we enkel gevolg aan een Europese richtlijn van negen februari 1976, die

Sannen

inhoudt dat ons secundair onderwijs minimum gelijke toegang moet garanderen voor de twee geslachten. In de wet van 1978 hebben we dat geregeld voor het technisch en het beroepsonderwijs. Intussen heeft de jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie echter verduidelijkt dat het algemeen secundair onderwijs moet worden beschouwd als een vorm van beroepsonderwijs. Bijgevolg zijn we, naar mijn mening, verplicht deze richtlijn ook hier te verwezenlijken.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : De Europese richtlijn stelt duidelijk dat er vrije toegang moet zijn tot het onderwijs, en niet tot de school zelf. In de tekst staat duidelijk het woord *enseignement*.

De heer Ludo Sannen : Ik denk dat u hier twee dingen met elkaar verwisselt. Het woord *enseignement* haal ik uit de tekst van het Arbitragehof. Sommige mensen wijzen op het probleem dat door het Arbitragehof zou kunnen veroorzaakt worden.

Het Arbitragehof is heel duidelijk, maar het is nodig om de Nederlandse tekst aan te halen waar inderdaad de woorden *d'une égalité d'accès à l'enseignement* werden vergeten. Het Arbitragehof erkent het recht van een confessionele of niet-confessionele filosofie om een bepaald educatief-pedagogisch project aan te bieden. Toch zegt het ook heel duidelijk : de hierboven omschreven onderwijsvrijheid onderstelt, wil ze niet louter theoretisch zijn, dat de inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de Gemeenschap onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring van het onderwijs. Het recht op subsidiëring vindt zijn beperking in het vermogen van de gemeenschap om de subsidiëring aan de inrichtende macht, te laten afhangen van de vereisten van algemeen belang, zoals onder meer die van een behoorlijke onderwijsverstrekking en van bepaalde schoolbevolkingsnormen – en verder in het Frans : *et d'une égalité d'accès à l'enseignement*. Daarmee wordt vanzelfsprekend bedoeld de gelijke toegang tot het onderwijs dat die inrichtende macht aanbiedt. Het gaat dus om de inrichtende macht. *(Onderbreking door de heer Joris Van Hauthem)*

Dat is de correcte interpretatie : het onderwijs dat de inrichtende macht aanbiedt, moet open staan voor iedereen, niet dat ze dat moet doen onder de vorm van coëducatie.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, de heer Van Hauthem maakt een onderscheid tussen onderwijs en school. In zekere zin heeft hij gelijk : de huidige Belgi-

sche rechtspraak laat er twijfel over bestaan of het gaat om school of onderwijs. Daarmee heeft de heer Van Hauthem tegelijk toegegeven dat deze knoop door de Vlaamse Raad moet worden doorgelicht. Dit gebeurt met het voorstel van decreet dat we vandaag aan de Raad voorleggen.

Het is de taak van de wetgever om daarover te beslissen ; hij mag dat niet overlaten aan de rechtspraak. Een meerderheid in de commissie wil die beslissing echter niet zelf nemen en ze evenmin aan de Raad overlaten.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, de heer De Gucht wil dat die kwestie opgelost wordt. Wanneer in de commissie dit decreet wordt verworpen, dan beslissen we eigenlijk dat onderwijs niet hetzelfde is als school. *(Onderbreking door de heer Karel De Gucht)*

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : De heer Van Hauthem moet de tekst van het Arbitragehof toch eens lezen. Het gaat niet om onderwijs, maar om de inrichtende macht die een bepaalde vorm van onderwijs moet aanbieden, namelijk een vorm van onderwijs dat toegankelijk is voor iedereen en dat aan bepaalde klasnormen en aan de vereisten van het algemeen belang voldoet.

Ik begrijp het verzet tegen dit voorstel niet. Wanneer op vier augustus 1978 de wet werd goedgekeurd om het technisch en beroepsonderwijs toegankelijk te maken voor beide seksen, heeft iedereen dit aanvaard. Toen werd de schoolvrijheid of de vrijheid van de inrichtende macht niet ingeroepen, terwijl dit nu juist het argument is tegen dit voorstel. Ik begrijp de hetze rond de vermeende aantasting van de vrijheid door dit decreet niet.

Ik begrijp in het bijzonder de houding van de SP niet. In het verleden heeft de SP steeds een duidelijk standpunt ingenomen. In de voorafgaande commissies, waarin reeds eerder onderwijsdecreten werden besproken, heeft de SP-fractie geargumenteed om de vrije toegang tot het middelbaar onderwijs te garanderen. Nu vindt de SP het echter niet meer nodig om dat in een decreet vast te leggen.

Ik begrijp de SP-fractie niet. Moest ik hen begrijpen, dan nog vind ik hun stelling ontzettend teleurstellend. Als recent lid van dit Parlement moet ik immers vaststellen dat het gaat om een element dat niet in de Regeringsverklaring staat. Het is een element waaraan SP en CVP niet gebonden zijn. Enkel omdat deze partijen een meerderheid hebben gevormd, wordt het parlement buiten spel gezet bij de discussie over een onderwerp waarover de regering geen positie heeft ingenomen.

Ik hoop dat de SP-leden nog tot bezinning zullen komen en dat zij zullen stemmen volgens hun overtuiging en niet omdat zij goed willen staan met de coalitiepartner.

Sannen

Overigens begrijp ik ook de CVP niet. De CVP beschouwt zichzelf vaak als de verdediger van het vrije onderwijsnet. Ik garandeer u, mijnheer Weyts, dat men ook bij de onderwijsadministratie, in de Guimardstraat, hoopt dat er definitief duidelijkheid komt in deze aangelegenheid. Juist in het vrije net is de huidige situatie nefast.

Het Onze-Lieve-Vrouwlyceum in Genk, een gerenommeerde meisjesschool, profileert zich tegenover de rest van het vrije net duidelijk als de enige niet-gemengde school. Ik beschouw dit als een ongezonde vorm van elitisme.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer Sannen, u beweert dat de CVP de grote verdediger is van het vrije net. In die visie klopt het volgens u niet dat we de redeneringen van de Guimardstraat niet zomaar volgen. Uw redenering toont juist aan dat we het vrije katholieke net op zichzelf niet verdedigen, maar wel het vrije initiatief en de onderwijsvrijheid, in onze Grondwet omschreven en ook een fundamenteel recht van de mens. Dat is het enige dat we willen verdedigen.

De heer Ludo Sannen : Ik neem hiervan graag notitie.

De voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Mijnheer Sannen, wanneer u het voorbeeld van het Lyceum van Genk aanhaalt, moet u er wel bij vermelden dat de problematiek in dit geval is ontstaan naar aanleiding van de oprichting van de afdeling Menswetenschappen en dat dit niets te maken heeft met het onderwerp dat u op dit ogenblik aanhaalt.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Gabriels, in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs zou men tot ruimere afspraken moeten komen. Enkel in grote centra zullen bepaalde scholen zich blijvend kunnen profileren als niet-gemengd. Deze profilering zal ook een ongezond en onterecht elitisme tot gevolg hebben.

Wanneer de samenwerkingsverbanden ontstaan, zal de vrije keuze niet worden gehandhaafd in steden zoals Genk, maar misschien wel in Sint-Niklaas of in Antwerpen.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer Sannen, hebt u het nu over de toegang of over de coëducatie ?

De heer Ludo Sannen : Ik heb het over de toegang, want op dit vlak zullen er afspraken worden gemaakt met betrekking tot de studierichtingen die elke school mag aanbieden. Uiteindelijk moeten de studierichtingen voor iedereen openstaan.

Sommigen halen argumenten aan om te bewijzen dat het om een automatisch proces gaat. Ik ben het ermee eens dat er een veranderingsproces aan de gang is. Dit bewijst dat er een breed maatschappelijk draagvlak is voor dit decreet. Precies daarom moeten deze twee fundamentele rechten voor iedereen in Vlaanderen gevrijwaard blijven. Het zou dirigistisch zijn een decreet op te stellen dat niet aansluit bij een maatschappelijke dynamiek.

Decreten dienen niet enkel om dingen te regelen, maar ook om zaken te waarborgen. Onze Grondwet is voor een groot gedeelte niets anders dan het waarborgen van fundamentele rechten. Het is maar goed dat de vanzelfsprekende rechten ook juridisch worden gewaarborgd. Daartoe dient dit decreet. In die zin sluit het aan bij wat op dit vlak in de maatschappij leeft.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer Sannen, is het volgens u niet mogelijk een feministische meisjesschool op te richten ?

De heer Ludo Sannen : Neen, ik kan me best voorstellen, mevrouw Maes dat het heel interessant zou zijn een vrije school op te richten voor alle mensen met een IQ hoger dan 120. Ik denk zelfs dat de leerprestaties in zo'n school veel hoger zouden liggen. Moet de gemeenschap dergelijke scholen subsidiëren ?

Mevrouw Nelly Maes : Als de school daarvoor in aanmerking komt en volgens alle richtlijnen van de minister werkt, dan kan u dat niet beletten. Maar het gaat niet over het IQ.

De heer Ludo Sannen : U zou dus aanvaarden dat een bepaalde school...

De voorzitter : Mijnheer Sannen, wilt u afronden ? Mevrouw Maes stelt wel een zeer intelligente vraag maar ik vrees dat die ons ver zou kunnen leiden.

De heer Ludo Sannen : Ik vind dat men geslacht op gelijke voet moet plaatsen met maatschappelijke afkomst, kleur of ras. Als men voor één aspect een onderscheid mag maken dan is het hek van de dam. Dat is een gevaarlijke manier van denken. (*Opmerking van mevrouw Nelly Maes*) (*Applaus*)

Als u stelt dat een school zich tot één exclusieve groep mag richten, vind ik dat zeer gevaarlijk.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer Sannen, in de praktijk liggen de zaken toch even anders. Als er in een dorp tot nu toe een jongens- en een meisjesschool zijn, en men wil die morgen tot één school versmelten, die tot een verschillend net behoren, dan organiseert u onmiddellijk een schoolstrijd. Beschouwt u dat als gerechtvaardigd ? Laat de dingen toch evolueren. Wat zijn jullie toch betuttelaars. (*Applaus bij de VU en de CVP*)

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

Daarna is de finale voor de heer Sannen en dan sluiten we af.

De heer Karel De Gucht : Eerst en vooral, mevrouw Maes, het is niet zo dat als men in een gemeente een vrije meisjesschool en een gemeentelijke jongensschool wil openstellen voor beide geslachten, men die scholen daartoe doen samensmelten. Men stelt ze beide gewoon open. *(Rumoer)*

Dat is het gevolg van diverse vonnissen van verschillende rechtbanken. *(Opmerking van mevrouw Nelly Maes)*

Ten tweede zegt u dat men een school zou kunnen openen exclusief voor kinderen met een IQ hoger dan 120.

Mevrouw Nelly Maes : Dat heeft de heer Sannen gezegd.

De heer Karel De Gucht : Nee, dat hebt u gezegd. Ik zeg u dat dat een gevaarlijke uitspraak is.

Het kan gewoon niet omdat er een artikel 14 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens bestaat dat zeer duidelijk stipuleert dat het genieten van rechten en vrijheden, waaronder dus ook onderwijs, moet geschieden zonder onderscheid van kleur, ras, geslacht, zelfs politiek, godsdienst, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status. Ik zeg u dat onder meer een dergelijke kwalificatie daar zonder meer thuishoort. *(Rumoer)* *(Opmerking van mevrouw Nelly Maes)*

Om af te ronden, een gemeentelijke school is nu al verplicht jongens én meisjes toe te laten.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : De vraag is : wil de Vlaamse Raad eindelijk zijn verantwoordelijkheid opnemen en eindelijk de Europese richtlijnen van 9 februari 1976 uitvoeren. Door de goedkeuring van dit decreet voorkomt u een nieuwe juridische vaudeville bij het begin van het volgend schooljaar.

U creëert duidelijkheid en rechtszekerheid. Dat is trouwens één van onze belangrijkste taken. Er moet paal en perk worden gesteld aan de alsmäär toenemende aantasting van de juridische geloofwaardigheid.

Laat een kind een kind zijn, laat een scholier een scholier zijn, laat ze niet beoordeeld worden naargelang het geslacht.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik wil de heer Sannen vragen of hij nog decreten heeft van deze orde ? Er

zijn bijvoorbeeld syndicale afvaardigingen die volledig uit mannen bestaan. Als u stelt dat alles gemengd dient te zijn, moet dan de lijn worden doorgetrokken en, bijvoorbeeld, ook het gesubsidieerde verenigingsleven ?

De heer Ludo Sannen : Uw vraag ontgoochelt mij, mevrouw. Tijdens mijn betoog probeerde ik duidelijk te maken dat het niet om het al dan niet gemengd zijn gaat. Het gaat wel om het al dan niet vrije toegang hebben. Dat is een groot verschil. Ik hoop dat vrouwen ook in syndicale afvaardigingen vrije toegang krijgen.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, ik zou willen spreken namens mijn fractie. Ik geloof dat ik nu nog niet aan de beurt ben.

De voorzitter : U hebt nu het woord namens uw fractie.

De heer Karel De Gucht : Ik ben toch geen lid van de grootste fractie van deze Raad ?

De voorzitter : U staat het woord dus af.

Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de indieners van het voorstel wijzen naar onze mening terecht op de uiteenlopende uitspraken van rechtbanken, wanneer twee grondrechten – één in de sfeer van gelijkheid en één in de sfeer van vrijheid – zoals hier tegenover elkaar staan. Ze stellen dat de rechtsonzekerheid groeit en dat een uitspraak van de decreetgever zich opdringt. Zij verwijzen naar het advies van de Raad van State van 1994, waarin wordt gesteld dat het aan de decreetgever toekomt om de discussie over de gelijke toegang van jongens en meisjes te beslechten.

Deze vaststellingen zijn ons inziens zeer terecht. Natuurlijk zijn het op zichzelf geen argumenten om hun voorstel goed te keuren. De rechtszekerheid neemt immers in dezelfde mate toe wanneer een duidelijke parlementaire uitspraak dit voorstel verworpt. Goedgekeurde decreten blijven onderworpen aan de toetsing door het Arbitragehof en moeten worden afgewogen tegen de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en onderwijsvrijheid.

Volgens de toelichting menen de indieners dat het Arbitragehof in deze kwestie al duidelijk voorrang heeft verleend aan de gelijke toegang van leerlingen boven de onderwijsvrijheid. Als dit zo zou zijn, dan zouden dit voorstel en ons politiek debat hierover zonder inhoud zijn. Het lijkt me trouwens uiterst merkwaardig dat een Vlaams voorstel van decreet zich moet beroepen op een passage van het zogenaamd ondubbelzinnige arrest van

De Schamphelaere

het Hof die niet terug te vinden is in de officiële Nederlandstalige tekst.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mevrouw, gaat u ervan uit dat alleen de Nederlandstalige teksten van het Arbitragehof geldingskracht hebben ?

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Juridisch kan ik daar niet van uit gaan. Ik vind het alleen merkwaardig.

Arrest nummer 28 van het Arbitragehof stelt daarentegen in helder Nederlands dat de vrijheid van onderwijs niet alleen het recht inhoudt scholen op te richten overeenkomstig een confessionele of niet-confessionele filosofie, maar ook het recht scholen op te richten gebaseerd op pedagogische of educatieve principes.

Samen met de indieners stellen we vast dat in de rechtspraak en de rechtsleer meer en meer wordt beklemtoond dat de afbakening van de vrijheid van onderwijs in het licht van het gelijkheidsbeginsel een afweging behoeft van de decreetgever. De decreetgever moet concluderen en zijn conclusies duidelijk motiveren. Het nagestreefde doel van de politieke beslissing moet kenbaar zijn zodat de jurisprudentie die zich over de gevolgen van de maatregel buigt, kan oordelen over de redelijke verhouding tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Juist daarom moet deze parlementaire bespreking, die – dat moeten we toegeven – mogelijk is geworden dankzij het voorstel, belangrijke elementen van politieke visies aanreiken over de verhouding tussen deze twee grondrechten die hier tegenover elkaar staan.

Het gelijkheidsbeginsel en de vrijheid van onderwijs zijn twee basisbeginselen van onze rechtsstaat met evenwaardige rechtskracht. Beiden zijn geëxpliciteerd in onze Grondwet en ook in internationale verdragen waartoe ons land zich verbond en waarvan de voorrang op wetten en decreten vaststaat. De onderwijsvrijheid wordt gegarandeerd door artikel 24 van onze Grondwet, maar ook door het Europees Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat het recht van ouders vastlegt om voor hun kinderen dat onderwijs te verzekeren dat overeenstemt met hun eigen godsdienstige opvattingen of andere overtuigingen. Het gelijkheidsbeginsel is opgenomen, ook in onze Grondwet en in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

In verband met de gelijke toegang tot de onderwijsinstellingen is er ook de Europese richtlijn van 1976 met betrekking tot de toegang tot alle types en alle niveaus van beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, voortgezette

beroepsopleiding en bij- en omscholing. Hierover moet worden gezegd, mijnheer Sannen, dat de toepassing wordt beperkt tot wat door de decreetgever – en niet door adviesraden zoals de VLOR – als beroepsopleiding wordt omschreven, en dat deze richtlijn ook in de mogelijkheid voorziet voor de lidstaten om uitzonderingen voor vrije onderwijsinstellingen toe te staan op grond van een eigen invulling van de vrijheid van onderwijs.

Wanneer, in het commentaar bij artikel 2 van het voorstel, wordt verwezen naar de gelijkheidsnorm van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens om de gelijke toegang te bepleiten in Vlaanderen, dan moet men volledigheidshalve ook verwijzen naar de vele Europese landen waar vormen van niet-gemengd onderwijs bestaan zoals Duitsland, Italië, Portugal, Groot-Brittannië, Luxemburg en Ierland. Is het onderwijsbestel in al deze landen, dat als volledig wettig wordt aanvaard, nu plots een flagrante aanfluiting van dit Europees Verdrag ?

De politieke doelstelling van het gelijkheidsbeginsel, vertaald naar onderwijs en opleiding, is duidelijk gelijke kansen te bieden aan eenieder. De essentiële politieke vraag die moet worden gesteld en moet worden onderzocht, is of de toegang tot onderwijsprogramma's, beroepsopleidingen, diploma's of getuigschriften onmogelijk of bijzonder moeilijk is voor bepaalde groepen in de samenleving.

De gelijkheidsvraag is dus niet de vraag om elk verschil in behandeling of elke ongelijke behandeling in het onderwijsgeven op te heffen. Volgens het Arbitragehof is immers niet elk verschil in behandeling een ongerechtvaardigde discriminatie. Het gelijkheidsbeginsel verbiedt enkel een willekeurige ongelijke behandeling. Een ongelijke behandeling kan geoorloofd zijn vanuit het doel dat wordt nagestreefd. Het gelijkheidsbeginsel kan dus worden gerelateerd aan andere rechten en vrijheden en genuanceerd worden toegepast.

Nu moet men nagaan of die essentiële vraag, de doelstelling van het gelijkheidsbeginsel, in ons onderwijsbestel een feit is. Ons inziens is dit inderdaad het geval. Gelijke kansen bij de toegang tot dezelfde beroepsopleidingen, dezelfde onderwijsprogramma's en dezelfde levensbeschouwelijke opvoedingsprojecten, werden al in de praktijk omgezet. Op dit moment zijn er zeker ook gelijke kansen wat betreft de voorbereiding tot het hoger en universitair onderwijs. Er is dus zeker ruimte voor een redelijke afweging van het gelijkheidsbeginsel ten overstaan van het andere grondrecht, de vrijheid van onderwijs.

In het debat over gelijke toegang voor jongens en meisjes wordt de grondwettelijke onderwijsvrijheid vaak verward met vrije schoolkeuze. Dit laatste begrip wordt dan geïnterpreteerd als de vrijheid voor alle ouders om hun kinderen in welke school dan ook in te schrijven. Het is dan

De Schamphelare

alsof een subjectief recht net op die school moet worden afgedwongen. Men kan zich dan de volgende stappen indenken : een subjectief recht op dat schoolgebouw, op dié klasgroep, of op dié klastitularis. Vrije schoolkeuze in grondwettelijke zin betekent enkel dat ouders het recht hebben om hun kinderen toe te vertrouwen aan een school waarvan het project strookt met hun levensopvattingen.

Om deze vrije schoolkeuze te bewerkstelligen, is het uiteraard noodzakelijk dat verschillende pedagogische initiatieven worden aangeboden, die dan worden erkend en gesubsidieerd van overheidswege en dat bovendien de gemeenschap het aanbod van bereikbaar, neutraal onderwijs blijft waarborgen.

Naast deze vrije schoolkeuze in grondwettelijke zin is er ook de actieve vrijheid van onderwijsinrichting die maakt dat groepen van mensen een bepaald onderwijsideaal nastreven en een school kunnen oprichten om dit ideaal te verwezenlijken. Men kan dan toch moeilijk in naam van de onderwijsvrijheid opleggen dat zulke scholen hun opvoedkundig project aanpassen aan ouders en leerlingen die de toegang tot de school eisen maar de specificiteit van de school niet willen erkennen. Het spreekt toch voor zichzelf dat een ouder die een kind van het ander geslacht wil inschrijven in een niet-gemengde school het niet-gemengde karakter van die school niet accepteert.

Er wordt dikwijls geponeerd dat in dit debat het aanbieden van niet-gemengd onderwijs nog maar zelden gefundeerd is op pedagogische vrijheid en op onderwijsdeskundige visies, en dat dit eerder gebeurt op basis van afspraken van praktische aard tussen bijvoorbeeld de netten. Het ontbreken van die duidelijk herkenbare motivatie maakt de afweging tussen de twee grondrechten voor rechtspraak en rechtsleer inderdaad niet tot een gemakkelijke opgave.

Wat ook ontbreekt, is de onderwijskundige motivatie voor de coëductie. Ook hier wordt bij het toepassen van de gelijke toegang veeleer geredeneerd vanuit een beleidsmatige invalshoek. Maar zelfs indien de beleidsaspecten primeren, is het volgens onze fractie toch niet de taak van de overheid om vooruit te lopen op schoolstrategieën, die in onderling overleg in het onderwijsveld zelf tot stand komen. Het behoort niet tot haar opdracht om lokale afspraken tussen scholen over de geleidelijke invoering van een gelijke toegang voor jongens en meisjes te bespoedigen of veralgemeend op te leggen. Deze beslissingen behoren tot de autonomie van de scholen zelf, die naar eigen inzicht de evoluties in de samenleving, de financieringsvoorwaarden van overheidswege, en de pedagogische argumentatie in rekening brengen.

Wat de inhoudelijke motivatie van de opvoedingsprojecten betreft, zijn er uiteraard pedagogisch verantwoorde inzichten die pleiten voor coëductie. We moeten erkennen dat er voor niet-gemengd onderwijs eveneens pedagogisch waardevolle en wetenschappelijk onderbouwde argumenten te vinden zijn. Het is evenwel niet de bedoeling van onze fractie om voor één opvoedingsmodel te pleiten. Wel willen we aangeven dat de overheid zich niet moet mengen in de redelijke keuzes van scholen en ouders.

Dat de ouders die niet-gemengd onderwijs prefereren, een numerieke minderheid uitmaken, betekent nog niet dat zij onder de egaliserende pletwals van de meerderheidsopvatting terecht dienen te komen. Een numerieke meerderheid kan wel wetgeving opleggen, maar moet altijd de fundamentele vrijheden respecteren. Ze mag vooral niet de pretentie hebben om bepaalde opvoedingsinzichten op te leggen door andere te verhinderen.

Tot slot wil ik benadrukken dat we dankzij het initiatief van de indieners de kans hebben gehad om in de commissie een belangrijk inhoudelijk debat te voeren over de grondslagen van ons onderwijsbestel. Dit debat is zeker ook gevoerd op een politiek belangrijk moment : vlak vóór een ingrijpende hervorming van het secundair onderwijs. Voor onze fractie moeten in deze postmoderne samenleving, waar een diversiteit van opvattingen en waarden naast elkaar bestaan, pedagogische vrijheid en autonomie haalbaar blijven.

De geschiedenis van het onderwijs in ons land is er een geweest van een groei naar samenhang tussen vrijheid, kwaliteit en toegankelijkheid. Bij de nakende hervorming moet erover worden gewaakt dat het geheel van ons onderwijsbestel met gemeenschapsonderwijs, officieel gesubsidieerd onderwijs en vrij gesubsidieerd onderwijs, blijft voldoen aan de verscheidenheid van verwachtingen en visies die leven en groeien in de samenleving. Het is een politieke verworvenheid, maar ook een belangrijke uitdaging voor de toekomst, om in het gevoerde onderwijsbeleid mee zorg te dragen voor alle jongeren. Juist omdat de onderwijspolitiek in ons land elke jongere bereikt, kan ons onderwijs een belangrijk wapen blijven tegen een mogelijke ontwikkeling naar een duale samenleving. Als omwille van een te grove inhoudelijke betutting of omwille van een evolutie naar een algemene, ongemotiveerde onderwijscultuur, initiatieven met minder toegankelijkheid buiten ons klassiek onderwijsbestel zouden worden ontwikkeld, dan zou ons onderwijsbeleid schromelijk mislukt zijn. (*Applaus bij de CVP en het VB*)

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zou willen ingaan op twee punten.

De Gucht

Ten eerste, ik zal het hebben over de nood aan een uitspraak van de Vlaamse Raad. Ten tweede, ik wil ook aan kaarten wat er gebeurt indien de Raad zich uitspreekt voor een verwezenlijking van gelijke toegang op onverkorte wijze, dus met betrekking tot de individuele scholen.

Waarom moet de Vlaamse Raad een uitspraak doen ? De heer Sannen heeft al gewezen op de vaudeville van rechterlijke uitspraken, waarbij de ene keer de voorrang wordt verleend aan het gelijkheidsbeginsel, en de andere keer het gelijkheidsbeginsel wordt getoetst aan het proportionaliteitsbeginsel. Daarbij blijft het een fundamentele vraag in welke mate deze toetsing wel mag plaatsvinden. Kan met andere woorden het geslacht worden gehanteerd als element in een toetsing ? We weten dat dit bijvoorbeeld kan voor de betaalbaarheid, waaraan men het gelijkheidsbeginsel en de gelijke toegang kan toetsen. Het gebrek aan eenduidigheid in de rechtspraak komt de rechtszekerheid alles behalve ten goede.

In bepaalde vonnissen die worden uitgesproken, staan overwegingen die op termijn een zeer gevaarlijke evolutie kunnen inluiden. Ik verwijs naar een uitspraak van de burgerlijke rechtbank van Mechelen, volgens dewelke het feit dat de school is gesubsidieerd en bijgevolg de wetten en decreten dient na te leven, niet inhoudt dat ze haar onderwijs niet kan richten tot een doelgroep, zolang ze maar de klasnormen respecteert en er voldoende alternatieven zijn in de regio. Op een vrij duidelijke manier bepaalt de rechter hier dat een school zijn doelgroep mag identificeren. Hij heeft het hier over de doelgroep geslacht, jongens of meisjes. Mevrouw Maes, wie zegt dat de doelgroep straks niet de classificatie volgens IQ wordt ? Wat is van daaruit de stap naar de doelgroep ras, althans voor een bepaalde politieke partij ? We begeven ons hier op een hellend vlak.

Mevrouw Nelly Maes : Ik neem deze insinuatie aan mijn adres niet.

De heer Karel De Gucht : Op de koop toe wordt het argument dat de wetgever een duidelijke uitspraak moet doen, niet weerlegd door de tegenstanders van dit voorstel van decreet. Anderzijds pleiten ze ook niet voor een duidelijke uitspraak in een andere zin. Ze pleiten, met andere woorden, ook niet voor een decreet dat duidelijk zou stipuleren dat een school kan kiezen voor een pedagogisch project dat zich tot een bepaald geslacht richt. Ze willen het gewoon overlaten aan de onduidelijkheid van de tegenstrijdige uitspraken die door de rechters worden gedaan. Ik durf dit zonder meer kwalificeren als een bijzonder hypocriete houding.

Als we het dan toch over houdingen hebben, wil ik, zij het dan in zijn afwezigheid, een parenthesis openen over de houding van de minister. Dat hij trouwens afwezig is, is niet mijn fout, maar zijn eigen keuze. Hij was eerst voorstander van een decretale regeling. Nu is hij niet langer bereid een initiatief te nemen, omdat hij, zoals hij in de commissievergadering heeft meegedeeld, geen heilige oorlogen voert. Ik vraag me af welke oorlogen de minister van Onderwijs wel voert. Ofwel kan het hem allemaal niet meer schelen. Die indruk laat hij dikwijls bij mij na. Ofwel is hij de vloermat waaraan minister Martens zijn voeten schoonveegt. Want als men de geschiedenis van dit decreet bekijkt, dan is het zonder meer duidelijk dat na een unaniem advies van de VLOR vanuit de hoek die ik daarnet heb belicht, sterke druk is uitgeoefend opdat de VLOR op zijn standpunten zou terugkomen en uiteindelijk de SP voor het standpunt van de CVP zou zwichten. Voor mijn part kiest minister Van den Bossche zelf, maar in ieder geval staat hij samen met de hele SP-fractie bijzonder ver van het emancipatorische beleid en van de strijd voor de gelijkheid van man en vrouw, die toch deels door deze partij werd gevoerd. Een strijd voor gelijkwaardigheid tussen man en vrouw, die blijkbaar nu voor deze partij, zoals al haar andere principes, tot het verleden behoort.

Daarnaast wil ik ingaan op de noodzaak van een eventuele decretale regeling die de onverkorte gelijke toegang op het niveau van de individuele school zou waarborgen. Ik kan hiervoor een juridische, maar ook een maatschappelijke argumentatie ontwikkelen. De juridische argumentatie is vrij eenduidig, wat mevrouw De Schamphelaere hier ook over moge zeggen. Artikel 14 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens zegt dat het genot van rechten en vrijheden niet kan worden afgewogen aan een aantal criteria, waaronder het geslacht, dat trouwens als eerste criterium is geciteerd.

Artikel 14 van dit verdrag geniet binnen het Belgische rechtssysteem directe werking. Die wordt in het Belgische recht niet enkel erkend voor het Europese gemeenschapsrecht, maar tevens voor alle recht dat van boven-statelijke oorsprong is.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Inzake onze zagezegde hypocriete houding wil ik hier zeggen dat het niet onze taak is om de mensen te vertellen wat toegelaten is. We zijn in zekere zin dankbaar dat nu een duidelijke uitspraak van de Vlaamse Raad mogelijk wordt gemaakt. Maar dat is iets anders.

In uw tweede uiteenzetting spreekt u over het Europese Verdrag van de Rechten van de Mens, en over de directe werking van het gelijkheidsbeginsel. Maar ook de onderwijsvrijheid is in dat verdrag opgenomen. Die vrijheid heeft een evenwaardige rechtskracht, en impliceert even-

De Schamphelaere

eens een directe werking. Afweging blijft dus noodzakelijk.

De heer Karel De Gucht : Mevrouw De Schamphelaere, u gaat ervan uit dat we de Vlamingen niet moeten zeggen wat hun rechten zijn, omdat zij deze rechten al bezitten. Het probleem bestaat er evenwel in dat de Vlamingen niet meer weten welke rechten zij ter zake hebben. Dat blijkt immers uit de zeer tegenstrijdige uitspraken van de diverse rechtbanken. De Vlamingen weten niet meer of ze kunnen eisen dat hun zoon in een meisjesschool mag worden ingeschreven, of dat hun dochter in een jongensschool mag schoollopen. Dat is nu net de reden waarom een duidelijke uitspraak van de Raad nodig is.

Inzake de vrijheid van onderwijs in het Verdrag : het artikel uit het aanvullend protocol van het Verdrag bepaalt dat niemand het recht op onderwijs mag worden ontzegd. De staat zal het recht eerbiedigen van de ouders om voor hun kinderen die opvoeding en dat onderwijs te verzekeren welke overeenstemmen met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen. Zo is de onderwijsvrijheid in het verdrag omschreven. Als u poneert dat er een keuze moet bestaan tussen gemengd en niet-gemengd onderwijs, en als u dat aan de hand van dit artikel wil rechtvaardigen, dan zegt u eigenlijk dat dit een filosofische keuze is. Maar dat is het niet. Het is bovendien een keuze die in strijd is met het Verdrag zelf.

Ten tweede, de richtlijn van 1976 met betrekking tot de toegang tot alle types en alle niveaus van beroepsvoorbereiding, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding en omscholing, en met betrekking tot de rechtspraak daaromtrent van het Europees Hof van Justitie. Dat is de fameuze richtlijn waaraan ook de vorige sprekers refereren.

Men kan argumenteren dat deze richtlijn enkel betrekking heeft op het beroepsonderwijs. De reden is eenvoudig : de Europese Gemeenschap heeft enkel onderwijsbevoegdheden op het gebied van beroepsopleidingen. De Europese Gemeenschap probeert dus een maximale hoeveelheid onderwijsmateries in het pakket van beroepsopleiding te stoppen, teneinde haar zeggingskracht over onderwijsbevoegdheden uit te breiden.

Ik vergelijk dit met het recente arrest Bosman. In dat arrest bepaalt het Europees Hof van Justitie dat een beroepsvoetballer niet onder de bestaande transferregeling mag vallen. Betekent dit dat dit volgens het Hof wel kan wanneer het een niet-beroepsvoetballer betreft ? Neen, alleen moet het Hof zich houden aan zijn bevoegdheid ; aan het toepassingsgebied van het Europees gemeenschapsrecht. Zoniet zou het Hof ultra vires optreden, en zich aan machtsoverschrijding te buiten gaan. Dat bete-

kent niet dat de opvatting heerst dat dit alleen nodig is voor het beroepsonderwijs. Neen, het Hof van Justitie spreekt zich alleen uit over het beroepsonderwijs omdat dat haar bevoegdheid is.

Een tweede onderdeel van de rechtspraak omvat de toetsing van het gelijkheidsbeginsel aan het proportionaliteitsbeginsel. Proportionaliteit mag inderdaad altijd worden ingebracht als het past binnen een redelijke aanwending van de middelen. De betaalbaarheid van het onderwijs kan ertoe leiden dat de onderwijsvrijheid aan banden wordt gelegd. Dat is ook mogelijk, zegt de rechtspraak, in functie van het doel dat wordt nagestreeft. Mevrouw De Schamphelaere heeft in de commissie het voorbeeld gegeven van het Duitse quotasysteem. Dit systeem werd recent verworpen door het Hof van Justitie, omdat het niet mogelijk is dat het aantal mannen en vrouwen in de administratie belangrijker wordt geacht dan het recht van man en vrouw om in die administratie te gaan werken. Deze twee principes moeten tegen elkaar worden afgewogen. Om een mogelijk conflict tussen deze principes op te lossen, moeten we kijken naar de belangen even onder de loep nemen. Deze moeten in ieder geval moeten worden beschermd. Om welke belangen gaat het hier ? Dit brengt me bij het tweede element van mijn argumentatie : welk belang moet hier op basis van de proportionaliteit worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel ? De vraag die we ons moeten stellen, luidt als volgt : is de vrijheid van keuze van een gescheiden opvoeding van die aard dat het gelijkheidsbeginsel op de helling mag worden gezet ? Mijn antwoord en het antwoord van mijn fractie is duidelijk neen. Neen, de keuze voor een gescheiden opvoeding is niet van die aard dat ze het gelijkheidsbeginsel op de helling mag zetten.

Waarom niet ? Eerst en vooral wil ik nogmaals de vergelijking maken met het hellend vlak. Ik verwijs hiervoor naar de uitspraak van de burgerlijke rechtbank in Mechelen. Men heeft het over de doelgroep meisjes of de doelgroep jongens. Kan men een doelgroep indelen op basis van ras of op basis van intelligentie ? Met andere woorden, is deze onderverdeling van de maatschappij in doelgroepen een aanvaardbaar gegeven ?

Ten tweede, de keuzevrijheid als er een aanbod is binnen een bepaalde geografische omschrijving. Men koppelt dit aan het pedagogische project. Dit project zou moeten kunnen doorgaan, ook al richt het zich tot een bepaalde doelgroep, als binnen een bepaalde geografische omschrijving andere keuzes mogelijk zijn. Wat houdt dit pedagogisch project in, waarvoor hier wordt gepleit ? Dat project is niets meer of niets minder dan de gescheiden opvoeding. Ik zal een provocerende opmerking maken : de gescheiden opvoeding, dus de gescheiden ontwikkeling. Deze gescheiden ontwikkeling was het principe waarop heel de apartheidspolitiek van Zuid-Afrika gedu-

De Gucht

rende tientallen jaren was gebaseerd. De redenering was : we discrimineren niemand, want er is een strand voor blanken en vijfhonderd meter verder is er een voor zwarten. Men hanteert hier in wezen dezelfde redenering.

Ten derde, ik wijs op het niet-denkebeeldige gevaar van de zogenaamde wetenschappelijke onderbouwing van een dergelijke redenering. U hebt daar in uw uiteenzetting vandaag, mevrouw De Schamphelaere, minder aandacht aan besteed. Waarschijnlijk voelt u zelf het gevaarlijke ervan aan. Er zouden ondermeer in Engeland wetenschappelijke studies bestaan, die aantonen dat een gescheiden opvoeding zorgt voor betere studieresultaten. Ik wil die wetenschappelijke resultaten niet in vraag stellen. Ik zeg alleen dat er geen wetenschappelijk onderzoek bestaat dat niet waardegebonden is. Het is een vergissing om te denken dat wetenschappelijk onderzoek per definitie waardenvrij is. Het tegendeel is meestal waar.

Maar bovendien kan ik me best inbeelden dat er een wetenschappelijke studie te maken is met een even grote objectiviteit of subjectiviteit die aantoont dat wanneer men homogene groepen studenten met ongeveer hetzelfde I.Q. en ongeveer dezelfde interesses bij elkaar brengt, de bereikte studieresultaten beter zijn. Ik kan me ook inbeelden dat een wetenschappelijke studie kan aantonen dat in een groep studenten met dezelfde culturele achtergrond – u ziet waar ik naar toe wil – betere studieresultaten worden bereikt.

Al dit soort van redeneringen op basis van doelgroepen, op basis van geslacht, van ras of huidskleur werden in het verleden telkens ook wetenschappelijk onderbouwd. De wetenschappelijke elementen die daarvoor werden aangebracht, bleken achteraf onjuist te zijn, maar ondertussen was het kwaad geschied.

Collega's, essentieel is eigenlijk de maatschappelijke en culturele keuze van een beschaving over wat zij als intrinsieke eigenschappen van de mens ervaart. Is een mens een wezen dat met verstand is begiftigd, dat een oordeelsvermogen heeft, dat kan liefhebben en haten, denken en redelijk handelen ? Eindigt het daarmee ? Als die essentie van de mens is omschreven, dan is op dat vlak elk mens gelijk. Of zijn er nog andere onderverdelingen mogelijk ? Naar ras ? Naar huidskleur ? Naar geslacht ? Daarover gaat het eigenlijk.

Wij zijn het er expliciet over eens dat die andere onderverdelingen niet bestaan. De westerse beschaving heeft op dat punt een zeer ondubbelzinnige keuze gemaakt die werd vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en in een aantal Europese richtlijnen. Ook België heeft die keuze gemaakt, ook op het vlak van het geslacht – ik verwijs naar het decreet dat bepaalt dat

alle advertenties moeten gericht zijn op mannen zowel als op vrouwen. Zoniet, is men strafbaar.

Nauwelijks enkele weken geleden heeft mevrouw Ceyens minister Demeester geïnterpelleerd over de geslachtsbeïnvloeding. Mevrouw Demeester heeft daartegen terecht stelling genomen. Dat is een goede zaak, als men even voor ogen houdt wat er allemaal in India en China gebeurt. Het onderscheid tussen jongens en meisjes heeft er niet alleen maatschappelijke maar ook levensbelangrijke gevolgen. Deze maatschappelijke keuze, eigen aan onze Westerse beschaving, moet ook gelden in het onderwijs. Aan het einde van de achttiende eeuw zei Concordet, een filosoof, wiskundige en staatsman uit de Verlichting : *il faut que la porte du temple de la vérité soit ouverte aux hommes et aux femmes de tout âge*. Ik stel vast dat tweehonderd jaar later deze Verlichting nog steeds niet tot iedereen is doorgedrongen. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Van Nieuwenborgh heeft het woord.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de SP is altijd al voorstander geweest van een onderwijsbestel dat openstaat voor iedereen. Ongeacht sociale of etnische afkomst, geslacht of overtuiging en ook voor een onderwijs dat aan iedereen gelijke kansen biedt. Scholen die deze doelstellingen in hun pedagogisch project opnemen, kunnen altijd rekenen op onze steun. De SP zou graag zien dat alle scholen in Vlaanderen deze doelstellingen nastreven. Spijtig genoeg toont de realiteit ons dat de meerderheid van de Vlaamse scholen momenteel niet kiest voor een pedagogisch project dat uitdrukkelijk voor iedereen openstaat.

Bovendien belet de vrijheid van onderwijs, die inderdaad in onze Grondwet ingeschreven staat, dat dit aan de scholen kan worden opgelegd.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Een jaar geleden waren jullie wél bereid om dit aan de scholen op te leggen. Is jullie juridische kennis plotseling verruimd ? Wat is het verschil ?

De voorzitter : Mevrouw Van Nieuwenborgh heeft het woord.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : Ik zeg alleen dat dit artikel van de Grondwet er is en dat we er ons dus aan moeten houden.

Op het vlak van de gelijke toegang is er de laatste jaren onmiskenbaar een evolutie, namelijk naar een veralgemeend gemengd onderwijs in Vlaanderen ; deze evolutie is uiteraard positief. Wanneer scholen – en dit is belangrijk – op vrijwillige basis kiezen voor gemengd onderwijs

Van Nieuwenborgh

is de kans immers groter dat dit een gunstig effect heeft voor de leerlingen. De gelijke toegang voor jongens en meisjes is op het terrein voor een groot deel verwezenlijkt. We achten het daarom niet nodig om deze evolutie te bruuskeren. We menen zelfs dat een van overheidswege veralgemeende en opgelegde invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes in de gesubsidieerde scholen niet wenselijk is, als er omwille van diverse redenen toch nog heel wat weerstand tegen bestaan. Wordt immers het belang van de kinderen die als enkeling van een ander geslacht in een quasi-ongemengde school terechtkomen, omdat de school dit wettelijk niet meer kan weigeren niet eerder geschaad dan gediend?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Dat vind ik betuttelend. Dat gebeurt toch op verantwoordelijkheid van de ouders?

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : Op die verantwoordelijkheid kom ik straks terug.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van Nieuwenborgh, ik ben blij dat u dat zegt omdat u afkomstig bent uit Aalst. Een van de scholen die als eerste gemengd onderwijs verstrekten, was het Koninklijk Atheneum; dat gold voor de afdeling Latijn-Wetenschappen. Dat betekende dat elk jaar drie of vier meisjes van het lyceum daar aanbelandden. Een van die meisjes was u. U bent dus opgevoed temidden een horde jongens. Ik moet zeggen dat die opvoeding behoorlijk geslaagd is.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : Ik dank u hartelijk voor dit compliment, dat ik echter niet verdien: mijn hele humanioratijd heb ik in het lyceum, temidden een horde meisjes doorgebracht.

Wat die gelijke toegang betreft, vraag ik me dus af of het wel goed is voor dat kind, dat immers vrij geïsoleerd is.

Ten tweede, het zijn de ouders, zoals de heer Sannen opmerkte, die dit bepalen en niet het kind zelf. De ouders die willen dat hun kind of kinderen, zoon of dochter, op dezelfde manier en in dezelfde school worden opgevoed, hebben hiermee geen enkel probleem: er zijn gelukkig vele goede scholen die de gelijke toegang en de gelijkheid van kansen van jongens en meisjes op een positieve wijze in hun pedagogisch project opnemen, opgenomen hebben en dat nog steeds doen.

Bovendien wordt deze gelijkheid niet in de praktijk omgezet omdat de school gemengd is. Ondanks alle goede bedoelingen en maatregelen ter zake is de gelijkheid van kansen nog steeds geen feit. Dat is belangrijk voor ons. Hoewel de deelname van meisjes aan het hoger onderwijs

de laatste jaren enorm is toegenomen, bevinden ze zich nog steeds vooral in die studierichtingen met een lager maatschappelijk aanzien en minder gunstige perspectieven op de arbeidsmarkt. Om echte gelijkheid van kansen te bewerkstelligen, is er blijvende aandacht nodig. Die aandacht dient niet alleen vanuit het onderwijs te komen, maar ik weet dat u het daarmee eens bent.

De overheid heeft haar maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van het onderwijs al vastgelegd in de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen die door iedere school moeten worden nagestreefd. Bij het formuleren van die eindtermen en ontwikkelingsdoelen heeft men rekening gehouden met gelijke kansen voor jongens en meisjes. Zowel meisjes als jongens krijgen dankzij die eindtermen en ontwikkelingsdoelen gelijke kansen om aan het leerproces deel te nemen.

Bovendien zijn die eindtermen en ontwikkelingsdoelen beoordeeld op hun al dan niet rolbevestigend karakter, en is ernaar gestreefd om in bepaalde leergebieden eindtermen en ontwikkelingsdoelen op te nemen die op roldoorbreking zijn gericht.

Uiteraard spelen hier de gebruikte werkvormen, de attitude van de leerkracht en de hulpmiddelen een belangrijke rol die men jammer genoeg niet kan definiëren of opnemen in eindtermen.

Omdat er vooral in de nieuwe eindtermen emancipatorische doelstellingen zoals wereldoriëntatie, mens en maatschappij en sociale vaardigheden zitten, is het belangrijk dat de leerkrachten goed worden begeleid om deze doelstellingen te kunnen realiseren. De minister heeft in zijn beleidsbrief gesteld dat de implementatie van de eindtermen basisonderwijs moet worden uitgebouwd, en dat informatie en navormingssessies zullen worden georganiseerd om het ruime onderwijsveld met de eindtermen vertrouwd te maken en ermee te leren werken.

Wij zijn van mening dat het om een echte gelijkheid tussen meisjes en jongens te krijgen belangrijker is dat hier veel en goed werk van wordt gemaakt, want de toegang alleen lijkt ons enigszins zinloos. We zijn het volkomen eens met de strekking dat een en ander moet kunnen gebeuren voor de twee seksen, maar de toegang alleen lijkt ons wat te vrijblijvend: ze mogen binnen, maar dan wel in een apart klasje. Dat is een vorm van gettovorming waar we niet achter kunnen staan. Daarom zullen we uw voorstel ook niet kunnen goedkeuren.

De vrijheid van onderwijs en het kind staan voor ons centraal, en we rekenen erop, samen met u, mijnheer Sannen, dat dit iets is dat zeker vanzelf in orde komt. Het is een automatisch proces. (*Applaus bij de SP en de VU*)

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we hebben in de commissie dit decreet verworpen, en voor alle duidelijkheid wil ik zeggen dat dit geen standpunt is tegen gemengd onderwijs of coëducatie, integendeel. We vinden gewoon dat beide systemen moeten kunnen bestaan.

Ik zet mij wel af tegen de mentaliteit dat ouders die hun kind om welbepaalde redenen liever naar een niet-gemengde school sturen, worden beschouwd als mensen uit de negentiende eeuw die een link in de evolutieleer hebben gemist.

Mijnheer Sannen, studies in Engeland bewijzen inderdaad dat de studieresultaten beter zijn wanneer men qua geslacht homogene scholen en klassen heeft. Aan de andere kant heeft coëducatie een bepaalde maatschappelijke waarde. We pleiten er dan ook voor de keuze vrij te laten zowel voor de ouders als voor de instellingen. Het verdient alleszins aanbeveling de twee mogelijkheden aan te bieden.

Het is zo dat de Raad van State min of meer heeft gevraagd om een decretale oplossing te geven aan dit probleem. U zegt dat men de vrijheid van onderwijs ondergeschikt dient te maken aan het gelijkheidsbeginsel.

Als men de cijfers van het secundair onderwijs van de provincie Limburg bekijkt, dan stelt men vast dat er slechts één gemengde school bestaat.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Dit decreet handelt over het waarborgen van fundamentele rechten. U spreekt hier over Genk. Omdat ouders het nodig achten dat hun dochter menswetenschappen volgt in een niet-gemengde moet het lyceum menswetenschappen kunnen aanbieden. Dit druist volkomen in tegen de heersende dynamiek om een halt toe te roepen aan het aantal studierichtingen.

De heer Joris Van Hauthem : U voorstel van decreet is erop gericht om zowel het recht van de ouders, als dat van de instellingen te beknotten. We weten allemaal dat men geen apart onderwijs kan organiseren voor één jongen in een meisjesschool. Indien men de situatie op het terrein grondig bekijkt, dan moet men vaststellen dat zij die kiezen voor niet-gemengd onderwijs, op dit moment worden benadeeld. Dat is de huidige realiteit. Uiteraard is het niet zo dat ik een pleidooi wil houden voor of tegen gemengd onderwijs.

U hebt bovendien geen goede bondgenoot aan de heer De Gucht, die in de betreffende commissie andere zaken heeft gezegd. Hij beweerde dat men ook rekening dient te houden met de ouders, voor wie het toch handig zou zijn als ze hun kinderen, meisjes zowel als jongens, in dezelfde

school kunnen afzetten. (*Onderbreking door de heer Ludo Sannen*)

Dat was het argument waarmee uw mede-indiener uw decreet verdedigde. Hij vindt het vervelend dat men voor een van de kinderen vijf kilometer verder moet rijden.

Overigens noemde hij de scholen die niet gemengd zijn, fundamentalistisch. Hij heeft daaraan toegevoegd dat die enkele fundamentalistische scholen voor zijn part mogen verdwijnen. Uw mede-indiener is van oordeel dat ouders die om welke reden dan ook een niet-gemengde school voor hun zoon of dochter verkiezen, fundamentalisten zijn. Dat alleen al is een reden om uw decreet te verworpen.

De heer Karel De Gucht : Toen ik sprak over fundamentalisten, bedoelde ik de scholen. Ik ben inderdaad van oordeel dat een school die in de huidige maatschappij rabiaat bij haar besluit blijft om maar voor één geslacht open te staan, een fundamentalistische beslissing neemt.

Men kan in dit debat spreken van principes. De Vlaamse Raad moet dat ook doen. Maar ik heb erop gewezen dat de ouders deze kwestie niet altijd in termen van algemene principes stellen. Zij redeneren in mijn buurt is er een goede school die alleen openstaat voor meisjes, maar ik heb ook nog een zoon en het zou voor mij gemakkelijker zijn als ze naar dezelfde school kunnen. (*Onderbreking door mevrouw Marijke Dillen*)

Dat is een eerbare redenering. Waarom mogen ouders die beiden buitenshuis werken die redenering niet doortrekken ? Waarom moeten ze daarin worden gedwarsboomd door de fundamentalistische beslissing van een school om alleen meisjes toe te laten ?

De heer Joris Van Hauthem : Ziet u wel ? Een school die een bepaald pedagogisch project aanbiedt en oordeelt dat dit project het best in niet-gemengd onderwijs kan worden uitgebouwd, is fundamentalistisch.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer de voorzitter, ik verzet me ertegen dat men een school die een bepaald opvoedingsproject aanbiedt aan de samenleving, fundamentalistisch noemt.

Ik heb daarnet niet willen verwijzen naar wetenschappelijke studies, om het debat niet te rekken en omdat de heer De Gucht ook geen wetenschappelijke argumenten heeft aangevoerd voor coëducatie. Toch wil ik een zeer recent wetenschappelijk onderzoek citeren van professor Brutsaert van de Universiteit Gent uit 1993. Opvoedingsmodellen moet men kunnen rechtvaardigen, anders is het niet duidelijk waarom ze bestaan.

De Schamphelaere

Professor Brutsaert besluit : een vrij consistente bevinding van het coëductieonderzoek, verricht op het niveau van het secundair onderwijs, is dat meisjes er, zowel vanuit cognitief als vanuit attitudeel oogpunt gezien, voordeel bij hebben een niet-gemengde school te bezoeken. Een verklaring hiervoor werd onder meer gezocht in het feit dat meisjesscholen meer roldoorbrekend werken en aan hun leerlingen de kans bieden een minder stereotiepe geslachtsrolideologie te ontwikkelen.

We pleiten niet voor een bepaald opvoedingsmodel, maar we willen alleen maar duidelijk maken dat er wetenschappelijke argumenten voor beide modellen bestaan.

De heer Karel De Gucht : Dat is dus het subjectieve standpunt van een wetenschapper. Dat heb ik ook in mijn betoog gezegd : er is geen waarde vrij wetenschappelijk onderzoek en zeker niet op het vlak van attitudes.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Alle waarden die in de samenleving bestaan, moeten in onze vrije maatschappij een kans krijgen. Dat lijkt me het besluit, als de wetenschappers tot verschillende conclusies komen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Volgens ons moeten beide modellen kunnen bestaan. Op dit ogenblik bestaat er een vrije keuze en wordt het gelijkheidsbeginsel niet geschonden. Integendeel, een niet-gemengde school vinden is veel moeilijker dan een gemengde. Er bestaat vandaag een evenwicht tussen het gelijkheidsbeginsel en de onderwijsvrijheid.

Dit decreet zet de keuzevrijheid, zowel die van de ouders als die van de instellingen, op de helling. Ik kan dit niet goedkeuren en vind het bijzonder vreemd dat een liberaal de vrijheid van keuze voor een bepaald onderwijsconcept hiermee wel op de helling wil zetten. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers en geachte collega's, men heeft me gevraagd om kort en bondig te zijn. Mijn uiteenzetting wordt er dan ook eentje in telegramstijl.

Ik behoorde tot de groep van meisjes die jaloers waren omdat ze niet naar een gemengde school mochten gaan. Ik werd door mijn ouders naar een meisjesschool gestuurd, maar was daar niet blij mee. Ik ben dus een groot voorstander van het gemengd onderwijs. Het is echter niet omdat ik in een meisjesschool ben opgevoed, dat ik geen feministe kon worden of niet leerde strijden voor gelijke rechten. Ook daar kan men dit leren. Ik wil u dit erelohut aan het meisjesonderwijs zeker niet onthouden. Toen de Europese richtlijn over de gelijke toegang tot de

beroepsmogelijkheden werd uitgevaardigd, vond ik het bijzonder hypocriet dat het net van het vrij onderwijs de facto werd ontslagen van het vervullen van deze richtlijn.

Sindsdien is er gelukkig een hele evolutie op gang gekomen. Het officieel onderwijs – nu het gemeenschapsonderwijs – heeft vrij snel gekozen voor de vrije toegang, maar ook voor het project coëductie. Uit de herinneringen van oud-studenten van de atheneum kan men afleiden dat dit twee verschillende zaken zijn. Er worden immers herhaaldelijk voorbeelden aangehaald van de gescheiden opvoeding onder één dak. Dit betekent dat het probleem dat ons vandaag bezighoudt, een probleem is dat uitsluitend betrekking heeft op het vrij onderwijs. De indieners van het voorstel vragen dat het vrij onderwijs niet langer gescheiden onderwijs jongens en meisjes zou inrichten. Met deze vraag gaan de indieners echter te ver. De inrichting van onderwijs is een grondwettelijke vrijheid. Men zou enkel kunnen eisen van de minister dat dit onderwijs niet meer wordt gesubsidieerd en dat kan voor ons niet.

Het maatschappelijk draagvlak voor het gescheiden onderwijs vermindert. Het draagvlak voor het gemengd onderwijs neemt overhands toe. Zelfs de scholen die in het recente verleden meenden hun aantrekkingskracht voor een bepaalde sociale groep te vergroten door het handhaven van het gescheiden onderwijs, stellen nu al vast dat ze zich hebben vergist. Het aantal scholen dat op vrijwillige basis voor het gemengd onderwijs kiest, zal zeker nog toenemen. Nu het probleem dus de facto is opgelost, moeten we een keuze maken die ons principieel moeilijk valt. De indieners van het voorstel vragen ons dat we zouden verbieden een onderwijsvorm te subsidiëren die op een bepaald pedagogisch concept is gestoeld. Ze vragen ons niet om deze keuze te maken. We hebben onze principiele keuze immers bekendgemaakt. Principieel beschouwen we coëductie als het beste systeem. We vinden evenwel dat we aan anderen niet mogen verbieden een andere keuze te maken. We wensen dat het onderwijs, dat een zeker maatschappelijk draagvlak heeft, blijvend wordt gesubsidieerd. We vinden dit decreet te betuttelend en te regulerend en hopen dat de evolutie haar gang mag gaan. Vroeger zouden we hebben aangedrongen op een wetgevend initiatief om meer gemengd onderwijs in Vlaanderen mogelijk te maken. Nu vragen we om verdraagzaamheid voor het jongens- of meisjesonderwijs waar nog een behoefte aan bestaat. We kunnen dit decreet niet steunen. (*Applaus bij de VU en de CVP*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Dan is de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : We gaan over tot de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

Voorzitter

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 127 van de Grondwet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen mogen de inschrijving van een regelmatige leerling of student op basis van zijn geslacht niet weigeren.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Het door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, erkende of gesubsidieerde voltijdse en deeltijdse secundaire onderwijs, zoals bedoeld in de artikelen 47 tot en met 72 van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II, wordt beschouwd als beroepsopleiding in de zin van de artikelen 124 en 125 van de wet van 24 augustus 1978 tot economische heroriëntering.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

De artikelen 3 en 4 van het koninklijk besluit van 29 juni 1983 betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de toegang tot de beroepsopleiding verstrekt in de onderwijsinstellingen vastgesteld ter uitvoering van de artikelen 124 en 125 van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering, worden opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Dit decreet treedt in werking op 1 september 1996.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

RAADGEVENDE INTERPARLEMENTAIRE BENELUXRAAD

Benoeming van vijf effectieve en vijf plaatsvervangende leden

De voorzitter : Aan de orde is de benoeming van vijf effectieve en vijf plaatsvervangende leden van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

Conform de bij artikel 15 van ons Reglement voorgescreven evenredige vertegenwoordiging komen aan de CVP-fractie twee mandaten toe, aan de VLD-fractie één, aan de SP-fractie één en aan de Vlaams Blok-fractie één.

De lijst met de door de betrokken fracties voorgedragen kandidaten werd op de banken rondgedeeld.

Aangezien het aantal kandidaten het aantal toe te wijzen mandaten niet overtreft, verklaar ik de volgende dame en heren respectievelijk benoemd tot effectief lid en plaatsvervangend lid van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Voorzitter, collega's, ik verontschuldig mij voor het feit dat ik op dit late uur nog vijf minuten van uw tijd vraag.

We zullen hierover een diepgaande discussie voeren naar aanleiding van de beleidsbrief over het internationaal beleid die later aan de orde is. Ik wil nog even het volgende duidelijk maken.

In de Beneluxraad zetelen 21 parlementsleden.

In het verleden was de Beneluxraad samengesteld uit kamerleden en senatoren. Die Beneluxraad moet zich uitspreken en advies geven over heel wat grensoverschrijdende thema's. Deze thema's behoren nu grotendeels tot de bevoegdheden van de Vlaamse Raad. Ik geef onderwijs, cultuur, openbare werken en verkeer, leefmilieu en landbouw als voorbeelden aan.

Nu deelt men de nieuwe Beneluxraad op. Er blijven tien federale vertegenwoordigers. Elf vertegenwoordigers worden vanuit de deelstaten en de gemeenschappen afgevaardigd. Ze moeten samen praten over zaken waar ze gezamenlijk niets over te zeggen hebben. De tien kamerleden en senatoren zullen bijvoorbeeld meepraten over het onderwijs dat grensoverschrijdend zou kunnen worden ingericht tussen Nederland en Vlaanderen of tussen Luxemburg en Wallonië. Dit wordt dus hoe dan ook een loze bedoening en geen echte adviesraad.

In die parlementaire adviesraad worden de ministers bevraagd. Welke ministers zullen ernaar toe gaan, en wan-

Van Grembergen

neer ? Wat zal de kracht van de adviezen zijn, gezien de twijfelachtige samenstelling ?

Door de opdeling van de Beneluxraad worden hokjes gecreëerd. Er zijn, bijvoorbeeld, vijf vertegenwoordigers uit de Vlaamse Raad, vier vertegenwoordigers uit de Franstalige Gemeenschap, één vertegenwoordiger uit Brussel, één vertegenwoordiger uit de Duitstalige Gemeenschap, waarschijnlijk zeven kamerleden en drie senatoren. Op al deze instellingen wordt het systeem D'Hondt toegepast. Het systeem D'Hondt voor één adviesraad toepassen is eenvoudig. Het systeem D'Hondt op een dergelijke onderverdeling toepassen, betekent dat voor het Franstalige landsgedeelte enerzijds de PS overmatig vertegenwoordigd is, voor het Vlaamse landsgedeelte zijn de Christendemocraten overmatig vertegenwoordigd. Dat betekent dat de democratische wettelijkheid en vertegenwoordiging niet correct is.

Omwille van deze redenen zullen we de samenstelling van de Beneluxraad-commissie niet goedkeuren. We hopen dat het verdrag dat aan de basis ligt van de werking van de Benelux zal worden herzien. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : U weet, mijnheer Van Grembergen, dat ik aan de basis lig van dit akkoord tussen de zeven voorzitters van de volksvertegenwoordigingen. Ik begrijp dat dit compromis geen optimale oplossing is. Het is wel de best mogelijke oplossing.

Het doel dat we nastreefden was belangrijk. We zouden voor het eerst, als Vlaamse Raad, vertegenwoordigd zijn in deze interparlementaire raad voor de Benelux. Dat was de hoofdoptie. Ondanks het internationale verdrag kregen we een vrij groot aantal vertegenwoordigers. Men kon ons ook verplichten te wachten tot het verdrag gewijzigd was.

Ik begrijp dat de toepassing van het systeem D'Hondt op een klein aantal niet optimaal is. Maar ons Reglement legt dit op. Ik stelde voor om het systeem D'Hondt op de 21 vertegenwoordigers toe te passen. Dit leverde zodanig veel nieuw rekenwerk op dat het voorstel werd verworpen, hoewel het mits enige inventiviteit best haalbaar zou zijn. Op dit ogenblik is dit de best mogelijke, maar niet optimale oplossing. De discussie zullen we over een aantal internationale zaken nog moeten voeren.

Dan gaan we nu over tot de benoeming van de leden.

De effectieve kandidaten zijn :

de heer Herman Suykerbuyk, de heer Georges Beerden, de heer Stefaan Platteau, de heer Jacques Timmermans en de heer Karim Van Overmeire.

De plaatsvervangende kandidaten zijn :

de heer Herman Candries, mevrouw Mia De Schampheleere, de heer Roland Deswaene, de heer Michiel Vandebussche en de heer Luk Van Nieuwenhuysen.

De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, hoewel mijn fractie eigenlijk door een toeval in deze delegatie is vertegenwoordigd, willen we ons hier toch onthouden.

De voorzitter : U hoeft zich helemaal niet te onthouden, want er is niet eens een stemming, tenzij u natuurlijk afziet van uw kandidatuur.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, ik heb overwogen om afstand te doen van mijn kandidatuur omwille van de gang van zaken. Ik zal dit echter niet doen omdat ik vind dat er toch iemand een nationalistische stem moet laten horen in die raad en ik zal dan ook niet nalaten dat te doen.

Ik protesteer dus nogmaals tegen de gang van zaken, niet alleen tegen de wijze waarop de kleine partijen worden behandeld, maar ook tegen de verdeelsleutel Franstaligen-Nederlandstaligen-Duitstaligen, die voor ons compleet onaanvaardbaar is. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Iedereen gaat akkoord met de kandidaten ? (*Instemming*)

Dan verklaar ik deze leden benoemd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Etienne Van Vaerenbergh betreffende de vraag aan de Vlaamse regering onverwijld voor de Raad van State de schorsing en vernietiging te vorderen van het besluit van het College van de Franse Gemeenschapscommissie van 6 december 1995 tot oprichting van een Adviesraad van de Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten – 194 (1995-1996) – Nr. 1

De voorzitter : Aan de orde is het voorstel van resolutie van de heer Van Vaerenbergh betreffende de vraag aan de Vlaamse regering onverwijld voor de Raad van State de schorsing en vernietiging te vorderen van het besluit van het College van de Franse Gemeenschapscommissie van 6 december 1995 tot oprichting van een Adviesraad van de Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten.

Dit is een voorstel tot spoedbehandeling. Mijnheer Van Vaerenbergh, we hebben vanmorgen minister-president Van den Brande gehoord die in samenspraak met zijn regering vandaag een beslissing heeft genomen die daar vol-

Voorzitter

komen aan tegemoet komt. Ik neem aan dat uw voorstel van resolutie geen voorwerp meer heeft.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, dit voorstel van resolutie heeft inderdaad geen zin meer omdat de regering heeft gedaan wat van haar werd gevraagd. Het enige wat we daar nog zouden aan toevoegen is dat de Vlaamse regering een goede beslissing heeft getroffen en dat het duidelijk is dat de Raad zich altijd nog kan uitspreken om eenduidig te zeggen : vooruit Vlaamse regering, in de kwestie van het behoud van het territorialiteitsbeginsel blijven we achter u staan.

De voorzitter : Ik neem aan dat we dit dan als afgehandeld mogen beschouwen.

Gaat iedereen akkoord ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Ludo Sannen en Karel De Gucht houdende invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes tot de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen

– 91 (BZ 1995) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van de heren Sannen en De Gucht houdende invoering van een gelijke toegang van jongens en meisjes tot de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen.

26 leden hebben ja geantwoord.

82 leden hebben neen geantwoord.

3 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Bril Louis

Browaey Jozef

Cordeel Marc

De Groot Etienne

De Gucht Karel

De Maght-Aelbrecht Anny

Demeulenaere Julien

Denys André

Deswaene Roland

Devolder Jacques

Dua Vera

Feytons Freddy

Gabriels Jaak

Geysels Jos

Keulen Marino

Lachaert Patrick

Laverge Jacques

Ramoudt Didier

Sannen Ludo

Stassen Jos

Van Eyken Christian

Van Lindt Sonja

Van Mechelen Dirk

Verlinden Mandus

Vermeiren Francis

Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried

Becq Sonja

Beerden Georges

Bogaert Jean-Marie

Bossuyt Gilbert

Candries Herman

Cannaerts Leo

Cardoen Georges

Caubergs Jan

Coens Joachim

Creyelman Frank

De Batselier Norbert

De Loor Herman

De Meyer Jos

De Reuse Herman

De Ridder Peter

De Roo Johan

De Schamphelaere Mia

De Vilder Freddy

Decaluwé Carl

Delcroix Leo

Deprez Paul

Desmet Peter

Dewinter Filip

Dielens Fred

Dillen Marijke

Doomst Michel

Dumez Paul

Goos Johnny

Grouwels Brigitte

Voorzitter

Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Kuijpers Willy
Lauwers Herman
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Quintelier Leonard
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Grembergen Paul
Van Hauthem Joris
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Nieuwkerke André
Van Overmeire Karim
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Vaerenbergh Etienne
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Verougstraete Christian
Voorhamme Robert
Weyts Johan
Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN hebben :

Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Ceysens Patricia

Dientengevolge neemt de Raad het voorstel van decreet niet aan.

INTERPELLATIES (Regl. 82) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer Steve Stevaert tot de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over de mogelijkheid van de lokale besturen om gebruik te maken van de lage rentevoeten

De voorzitter : Aan de orde is de actuele interpellatie van de heer Stevaert tot de heer Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over de mogelijkheid van de lokale besturen om gebruik te maken van de lage rentevoeten. (*Rumoer*)

Degenen die de zaal willen verlaten, gelieve dat ook snel doen. Dan kunnen we onze werkzaamheden op een efficiënte manier voortzetten. (*Gelach*)

De heer Stevaert heeft het woord. Mijnheer Stevaert, vanaf het ogenblik dat u uw stem verheft, zal alles hier stil worden.

De heer Steve Stevaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, terugtrekken is niet de gewoonte van de Limburgers, maar we zullen het kort houden. (*Gelach*)

Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, mijnheer de minister, de schuld van de steden, gemeenten en provincies in Vlaanderen is op een historisch hoogtepunt. De rentevoeten bevinden zich op een historisch laagtepunt. De Vlaamse steden en gemeenten zitten in een strak financieel carcan.

Als voorbeeld schets ik de situatie van een stad die ik vrij goed ken : Hasselt. Daar gaat 42 of 43 percent van de middelen naar personeel. Dit percentage zal in de toekomst zeker niet afnemen. De collega's burgemeesters en schepenen weten dat, gezien de krachtlijnen van minister Kelchtermans. De schuld en de beheerskosten in Hasselt zijn wel opgelopen tot 32 percent. Dat betekent dat er voor zo een stad of gemeente slechts 24 of 25 percent overblijft om mee te besturen. Daarmee moet al de rest gebeuren, waaronder bijvoorbeeld de overdrachten naar het OCMW.

Stevaert

Dit is een zeer precare situatie. Men kan inderdaad de inkomsten enigszins verhogen door meer belastingen op te leggen. Men kan misschien nog iets besparen, maar besparen op 25 percent van de totale middelen is heel erg moeilijk. De enige mogelijkheid om nog goed te besparen, ligt derhalve bij de banken. In Vlaanderen hebben heel wat steden en gemeenten immers leningen lopen aan acht, negen, tien en zelfs meer percent.

In Vlaanderen en België is het de gewoonte dat men zich voor dit soort financieringen tot het Gemeentekrediet richt. Op dat vlak kan men echter de concurrentie laten spelen.

De concurrentie onder de banken laten spelen wordt alsmaar moeilijker, als we de recente evolutie bekijken. Een bepaalde mijnheer in Wallonië heeft immers een beetje financiële luxeproblemen en vindt het nodig dat er in België een grote superbank wordt geconcipeerd. Dit zou betekenen dat de steden en gemeenten die aandeelhouder zijn van en de eerste betrokkenen zijn bij het Gemeentekrediet, zich nog maar eens moeten richten tot een eventuele nieuwe instelling. Het is niet mijn gewoonte om op elke slak communautair zout te strooien. Als ik evenwel de logica van de staatshervorming begrijp, is dit geen bevoegdheid van de federale overheid, maar in eerste instantie van de steden en gemeenten en de provincies. Een bevoegdheid van de Vlaamse voogdij-overheid kan het ook nog zijn.

Terug naar het Gemeentekrediet. Indien men de concurrentie zou willen laten spelen, kan men zich wenden tot de buitenlandse banken om te proberen het Gemeentekrediet onder druk te zetten en gunstige voorwaarden te krijgen. Maar dit lijkt me een zeer eigenaardige retoriek na alle verankeringsretorieken die we horen op het Belgische en Vlaamse niveau. En of dit een gelukkige evolutie is, is nog maar de vraag.

Daarom pleit ik voor een andere optie. Laten we de concurrentie zo hard mogelijk spelen en indien dit soelaas brengt, des te beter. Maar de cruciale vraag is waarom steden en gemeenten zich niet rechtstreeks tot de markt mogen richten ? Het kan hierbij gaan om de burger, intercommunales, bedrijven of zelfs rijke gemeenten die op een bepaald moment eventueel inschrijven op een lening van een andere gemeente. Wat is daartegen in te brengen ? In elk geval is het zeer interessant voor de mensen, want ze krijgen op dit moment historisch lage, bijna onbegrijpbare renten aangeboden door de banken. Ze vernemen via het gemeentelijke infoblad dat de stad of gemeente 8 of 9 percent moet betalen.

We zouden de koek in twee kunnen snijden en hetzelfde kunnen doen als de banken. Want wat doen de banken ?

Die richten zich ook naar de markt. Ze halen het geld op bij de intercommunales, de burgers en de bedrijven en stellen het ter beschikking van de steden en gemeenten. Waarom zouden steden en gemeenten zich niet kunnen richten tot de markt ? Ik ben er zelfs van overtuigd dat ze hier geen toelating voor nodig hebben of dat er geen verbodsbepaling op dit vlak is, wat de minister ook moge denken. Ik ken de regelgeving dienaangaande niet. Het zou echter goed zijn, moest men in de staatshervorming de provincie, waar we toch regelmatig over spreken en die ons in Limburg nauw aan het hart ligt, een opdracht geven. De provincie is immers in eerste instantie de voogdij-overheid om de steden en gemeenten te begeleiden, ervoor te zorgen dat ze zo efficiënt mogelijk hun middelen kunnen beheren en zo goedkoop mogelijk kunnen binnenhalen, en dat de burgers of diegenen die middelen hebben, zoveel mogelijk krijgen voor de middelen die ze ter beschikking stellen. Dan hebben we wat minder banken nodig. Ik behoor niet tot een extreem-linkse fractie, maar dan halen we misschien het geld waar het zit. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister. (*Applaus bij de SP*)

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, collega Stevaert heeft, met cijfers in de hand, een probleem geschetst dat dramatische vormen begint aan te nemen. Het wordt voor gemeentebesturen steeds moeilijker om een begroting in evenwicht in te dienen, en men moet meer en meer overschotten gebruiken om dat evenwicht te bereiken. Ik heb collega Beysen, en andere voorgangers, dit in deze Raad vroeger ook horen zeggen ...

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : U zegt dat de toestand dramatisch is. Maar is deze dramatische toestand niet mede ontstaan dank zij het beleid van de verschillende regeringen die meer en meer lasten aan de ondergeschikte besturen hebben opgelegd ? Is dat niet de hoofdreden voor deze dramatische toestand ?

Minister Leo Peeters : Collega, een objectieve analyse van de cijfers toont aan dat u het niet bij het rechte eind hebt. Dit is geen nieuw probleem. Ook mijn voorgangers hebben deze problematiek naar voor gebracht. Wel is zo dat de toestand vereist dat we het probleem ten gronde aanpakken. De toestand is niet meer houdbaar, nu vele gemeentebesturen maximaal in hun reserves moeten putten om een begrotingsevenwicht te bereiken.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : De toestand is dus dramatischer dan vijf of tien jaar geleden. Men zou over cijfers moeten kunnen beschikken.

Minister Leo Peeters : Ik denk dat de discussie over rijkere en armere gemeenten reeds vaker werd gevoerd : dat is een aspect van het probleem. Ook het verschil tussen steden met en zonder een centrumfunctie, met bijhorende voorzieningen, vormt een aspect.

De heer Francis Vermeiren : Indien u gelijk hebt dat de toestand verslechtert, dan betekent dat toch dat er recent zich een trend heeft afgetekend die dat in de hand heeft gewerkt ? Ik geloof dat we met zeer velen zijn die over de nodige ervaring beschikken om te mogen stellen dat deze dramatische toestand het gevolg is van opgelegde verplichtingen.

Omdat u van het dramatische karakter van de toestand bent overtuigd, bent u de gepaste ambassadeur om binnen de regering ervoor te zorgen dat er komaf wordt gemaakt met allerlei verplichtingen die decretaal werden opgelegd. Ik stel bijgevolg de vraag : wat bent u van plan om, naast het financiële probleem waar onze collega over sprak, daaraan te doen ?

We hebben de laatste weken zeer interessante debatten en discussies, maar een oplossing hebben we nog niet gevonden. We hebben altijd met hetzelfde resultaat, en dit is altijd ten laste van de steden, de gemeenten en de burgers. We moeten daar oog voor hebben en ik ben dan ook zeer geïnteresseerd in uw visie.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer Vermeiren, u zegt terecht dat we moeten afstappen van de verplichting, maar daarnet heeft u gestemd voor de verplichting van het gemengd onderwijs. Ook dat heeft voor vele gemeenten financiële gevolgen.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : De minister zei in het begin dat de toestand dramatischer is geworden. Heeft de minister cijfers over de financiële situatie van de gemeenten in heel Vlaanderen, in vergelijking bijvoorbeeld met vijf of tien jaren geleden ? Ik ga akkoord dat er in sommige gemeenten een groot probleem is, zeker in de grootsteden. Is de algemene financiële toestand van de gemeenten slechter dan vijf of tien jaar geleden ?

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Mijnheer Taylor, ik heb niet gezegd dat het hier gaat over een probleem voor alle gemeenten. Die cijfers zijn ter beschikking. Het Gemeentekrediet houdt deze ter beschikking en geeft deze op elke

moment vrij voor alle mogelijke wetenschappelijke analyses.

De voorzitter : De heer Kenzeler heeft het woord.

De heer André Kenzeler : Wanneer het gaat om de verslechtering van de financiële toestand, moeten we uitgaan van de wet van 1996 van het Hulpfonds. Vervolgens diende men in 1982 maatregelen te nemen om de financiën te beheren. Sommige gemeenten en steden hebben saneringsleningen ontvangen. De overheid heeft op dat moment maatregelen genomen om de financiën te beheersen. Bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen is de financiële situatie verbeterd. Als we de moeite willen doen om er enige lectuur op na te slaan, zien we dat zonder een meer voorzichtiger financiële politiek iedere stad of gemeente het moeilijk moet hebben, zonder dat ze dan nog iets komen pikken – zoals ik daarnet al zei. De desbetreffende gegevens zijn voorhanden.

De structuur van iedere gemeente of stad verschilt en sommige steden en gemeenten zijn van nature rijk. Een mooie parameter hiervoor is het kadastraal inkomen ten aanzien van het aantal wegen. De Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten kan u deze gegevens bezorgen. Maar u zou moeten teruggaan tot 1976 en 1970, ten tijde van de fusies. De toenmalige burgemeester van Hasselt zei toen in een inleiding voor de Vereniging van de Steden en Gemeenten dat de fusies zouden leiden tot besparingen. De man heeft zich vergist en heeft dat later ook toegegeven. Ook de fusies hebben gezorgd voor een meerkost. Als we alleen al maar denken aan het aantal personeelsleden. Waarom moeten bij een fusie van elf gemeenten er nog elf kerkhoven zijn ? Dat wordt echter allemaal in stand gehouden. Is dat rationalisering ? Die vraag moeten we ons ook stellen.

Minister Leo Peeters : We hebben het proces van het verleden gemaakt. We zijn ertoe bereid om dat voort te zetten in de commissie. We moeten dat doen : ik pleit voor een globaal debat over deze problematiek. Hervreiding van de fiscaliteit is nodig. Daarover heersen verschillende opvattingen. De heer Beysen heeft een mogelijkheid gepopperd, evenals mevrouw Demeester. Als we een dergelijk debat voeren, moet het een globaal debat zijn en niet eentje dat louter gericht is op de personenbelasting. Dan kom je wel tot een hervreiding van de gekende inkomsten van loon- en weddetrekkenden, maar het moet dan ook een debat worden over het vermogen, het onroerend patrimonium en de onroerende voorheffing. We kunnen enorme verschillen tussen de gemeenten of steden vaststellen. Heel de problematiek van vennootschapsbelasting moet daarbij worden betrokken. Dit alles maar om te zeggen dat een globaal debat nodig is.

Peeters

Dan mag men ook niet beweren – zoals dat vanochtend wel gebeurde – dat dit niet belastingverhogend zou zijn, want bij herverdeling en als men een beroep doet op een stuk solidariteit waardoor middelen van de ene plaats naar de andere worden overgeheveld dan zal er op de eerste plaats naar recuperatie van die middelen worden uitgekeken. Die zoektocht naar nieuwe middelen zal her en der belastingverhogingen meebrengen.

Ik ben het met u eens dat dit debat globaal moet worden gevoerd, maar dat neemt niet weg dat het moet passen in het regeerprogramma. Een belangrijk punt in dat programma is het respect voor de autonomie van de gemeenten.

Ik snij dat punt onmiddellijk aan.

De heer John Taylor : Mijnheer de minister, als ik u en ook mevrouw Demeester zo hoor, heb ik de indruk dat de Vlaamse regering sterk in de plaats van de gemeenten begint te denken. De Vlaamse regering is een deel van haar regeerprogramma aan het vergeten.

Minister Leo Peeters : Mijnheer Taylor, ook vanmorgen heb ik die bedenking gemaakt. Zal de regering zich vergrijpen aan de gemeentelijke autonomie en zich in de plaats stellen van de gemeenten ?

Men wil ons een financieel keurslijf aanmeten, belastingverhoging zou niet mogen. Maar op een aantal plaatsen zal naar andere middelen moeten worden gezocht. De gemeenten die enige solidariteit willen opbrengen, zullen hun eigen inwoners nog altijd dezelfde service en diensten moeten kunnen aanbieden. Men kan dus het belastingverhogende karakter van dit beleid niet ontkennen. Moet de centrale overheid ingevolge daarvan nu een fiscaal beleid aan de gemeenten opleggen ?

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de minister, mogen we u vragen zeer duidelijk stelling te nemen, want ik kan me identificeren met de interpretatie van de heer Taylor. Ik had het gevoel dat u een pleidooi hield tegen de gemeentelijke autonomie, maar u kennende zou me dat verwonderen.

Wanneer ik me echter bepaalde standpunten en verklaringen van uw nationaal voorzitter tracht te herinneren, dan begin ik toch te vrezen. In uw antwoord aan de heer Taylor blijft u pleiten tegen een gemeentelijke autonomie en voor meer inmenging.

Het is mede door de interventies opgelegd door de centrale overheid, dat de gemeenten in financiële problemen komen. Maar u gaat nog verder en pleit voor solidariteit. Ik vind dat een mooi principe dat we de solidariteit op elk

niveau in de hand werken. Maar deze taal klinkt in de mond van de bevoegde minister toch zeer gevaarlijk.

Minister Leo Peeters : Mijnheer Vermeiren, ik geloof dat u mij niet hebt begrepen heeft of misschien wilt u me niet begrijpen.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de minister, om alle misverstanden uit de wereld te helpen, wil ik daarover duidelijkheid.

Minister Leo Peeters : Mijnheer Vermeiren, daarover kan geen misverstand bestaan. Ik heb inderdaad een opmerking gemaakt over de gemeentelijke autonomie en heb ook de reactie ter zake van deze ochtend in herinnering gebracht. Als het debat overkoepelend wordt gevoerd, moet dit gebeuren in samenwerking met de bevoegde organisaties. Ik denk overigens dat er bereidheid tot meer solidariteit bestaat. Ik stel voor dat we de Vereniging van Steden en Gemeenten en de Vereniging van Vlaamse Provincies bij het debat betrekken. Op die manier zullen we de gemeentelijke autonomie respecteren.

Op de vraag van de heer Stevaert over de financiële markt, moet nadrukkelijk worden geantwoord dat het zogenaamde monopolie van het Gemeentekrediet ten overstaan van de lokale besturen eerder op een indruk berust dan op wettelijke bepalingen. Die bevoorrechte positie is doorheen de jaren onder meer door de verstrekte dienstverlening opgebouwd. Het feit dat de gemeenten aandeelhouder zijn, heeft die indruk enkel versterkt.

Ik ben trouwens van mening dat bij de inwerkingtreding van de Europese Muntunie het aanbod zich zal uitbreiden. In het licht hiervan moeten vooral ook de gemeenten zelf zich heel goed voorbereiden op die nieuwe situatie. Als de knowhow hiervoor aanwezig is in de gemeenten, dan moet die worden ingezet voor het bedingen van de beste voorwaarden op de markt.

Dat is de vindrijkheid en de creativiteit die nu vanuit de besturen moet worden gegenereerd. Wat de vraag naar de volksleningen betreft : er is geen enkele wettelijke hinderpaal. Mijnheer Stevaert, als de stad Hasselt dat morgen wil doen, dan kan zij dat doen. Het kan wellicht een goed experiment zijn.

We moeten echter lessen trekken uit de geschiedenis. Dit systeem werd vroeger toegepast : een aantal steden en gemeenten hebben dit geprobeerd, maar zijn er ook vrij snel van terug gekomen. Het is volledig in onbruik geraakt, omdat het enorme verantwoordelijkheden meebracht. De belangrijkste van deze verantwoordelijkheden is de waarborg van terugbetaling, die je inderdaad ook moet kunnen geven. Daar hebben we te maken met het probleem van de kredietwaardigheid van steden en gemeenten. Dit betekent dat zij voor een deel die waarborg niet hebben.

Peeters

Ook zal dit alles niet mogelijk zijn zonder het akkoord van de federale Minister van Financiën, waarbij de bankcommissie tegelijkertijd heel strenge voorwaarden en modaliteiten zal bepalen waaraan zal moeten worden voldaan.

Heeft men de kennis en de nodige mensen om dit te doen, dan is men een stuk beter geplaatst om te kijken hoe we de concurrentie kunnen laten spelen. Ik moet u er niet van overtuigen dat dit mogelijk zou zijn. Als we er even over nadenken, kunnen we beter die richting uitgaan in plaats van onszelf als bank te profileren. Ik herhaal echter dat ik er geen bezwaar tegen zou hebben, ten voordele van alle steden en gemeenten, het experiment te wagen. U moet echter weten dat u een initiatief op heel lange termijn neemt en u zich aan heel wat bindt : u zult immers de garantie moeten geven dat u die waarborg permanent kan bieden. Daar valt toch wel even over na te denken.

Collega's, ik nodig elk van jullie uit tot het globale debat, te voeren naar aanleiding van de beleidsbrief die voorligt in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden. Er zijn al een aantal denkkaders aangebracht. Elke optie heeft zijn eigen onvolkomenheden en verdiensten. Een verdienste is in elk geval dat we deze discussie kunnen opstarten. Al zullen we er niet zo gemakkelijk uitraken, toch heb ik er vertrouwen in dat we wel eens tot resultaten zouden kunnen komen, na een heel grondig parlementair debat. Als minister reken ik op deze grondige en globale discussie over de problematiek van de gemeentefinanciën. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Stevaert heeft het woord.

De heer Steve Stevaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, dit zijn natuurlijk twee onderwerpen in één. Hoe is het zover kunnen komen dat bepaalde steden en gemeenten in een dergelijke situatie terecht komen ? Hierover moet een totaaldebat worden gevoerd, waartoe een aantal deuren al zijn geopend. Het is in elk geval zo dat het fiscaal instrumentarium dat op dit ogenblik ter beschikking staat van steden en gemeenten, volkomen ontoereikend is, en dit los van wat de heer Kenzeler stelde omtrent de fysieke situatie van bepaalde steden of gemeenten die niet met elkaar te vergelijken zijn. Er zullen nieuwe initiatieven moeten worden genomen. Ook inzake de bestuurlijke inrichting van Vlaanderen moet dringend een initiatief worden genomen. Bekijken we immers waarom sommige steden en gemeenten problemen hebben, dan is dat omdat ze taken vervullen die ze eigenlijk niet moeten vervullen.

Als we de discussie niet durven te voeren over wie een ziekenhuis moet exploiteren of wie dat niet mag doen,

wie een cultureel centrum moet exploiteren of dat niet mag doen, wie in Antwerpen aan sportinfrastructuur moet doen of niet, als we al deze discussies niet durven voeren in een nieuwe geest ten aanzien van de provinciebesturen en gewesten, dan zullen we nooit uit dat debat komen.

Het is nu vijf voor twaalf. Hasselt – al lijkt het niet zo – is de centrumstad met de grootste schuldbeheerkosten van heel Vlaanderen : 32 frank gaat naar de banken, en 24 frank wordt aan de werking besteed. Dit is niet gezond.

De voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer Marc Van Peel : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Stevaert, u had het over de bestuurlijke indeling. Het is inderdaad belangrijk het debat te openen. De situatie in Nederland leert ons dat dit niet iets is wat op zes maanden tijd kan worden geregeld.

Betere bestuurlijke indeling opent ook de vraag naar de rol van de huidige provincies, intercommunales, enzovoort. De discussie over de relatie tussen stad en provincie enerzijds en stad en gewest anderzijds moet inderdaad worden aangevat.

Hier zetten we echter een lang proces in, maar dit is ondermeer gekoppeld aan wat in het Sint-Michielsakkoord is afgesproken : de regionalisering van de gemeentewet is daar inderdaad een belangrijk onderdeel van. Ik merk alsmaar meer dat de aanvechting om daar op federaal vlak werk van te maken bijna totaal verdwenen is en zelfs onbestaande is. We moeten ons goed realiseren dat, als we een aantal dingen willen doen waar u voor pleit, die stap in het federale parlement eerst zal moeten worden gezet in plaats van die fase te begraven.

De heer Steve Stevaert (*Op de tribune*) : Mijnheer Van Peel, ik ben het met u eens, maar ik denk dat we verschillende stappen op verschillende plekken moeten nemen, en dat er tussenin nog verschillende stappen kunnen worden genomen in het bestuur- en inrichtingsgevee.

Kan men nu al werken aan het fiscaal instrumentarium van steden en gemeenten ?

Kan men opnieuw beginnen nadenken over de afwenteling van verschillende taken die men naar steden en gemeenten delegeert ? Antwerpen zal nooit, wat er ook uit de ondersteuningsprogramma's uit de bus zal komen, de slag van de milieuheffing te boven komen. Tel maar eens op wat u dat kost ! Ik zou hier zo nog een heel tijdje kunnen doorgaan, men komt nooit, met welke impulsfondsen dan ook, de ontwikkelingen en de slagen in de energiesector structureel te boven.

Mijn – gelukkig – probleem is dat de rente momenteel zeer laag is. Ik weet echter niet of die morgen of overmorgen

Stevaert

gen nog zo laag is. Daarom zouden we nu dringende schikkingen moeten kunnen treffen in een soepel systeem met beperkte voogdij om te kunnen handelen. De concurrentiefactor moeten we laten spelen, maar op het niveau van de banken is dat niet zo evident in dit land.

Op dit ogenblik zoeken de drie grote banken elkaar, niet om elkaar klanten af te snoepen, want ze willen in de toekomst dezelfde auto rijden. Dat zou wel eens een Renault of een Peugeot kunnen worden, en dat is het gegeven. Daarom pleit ik voor een volkslening, ik ben er nog niet aan toe, maar dat heeft in elk geval zout in de pap gestrooid, en zette wat druk op de ketel.

Als de minister mij dan zegt dat zo'n volkslening heel ingewikkeld is en mij die lening afraadt, haalt hij daarmee de druk van de ketel. In Vlaanderen moeten we er echter voor zorgen dat de steden en gemeenten zo weinig mogelijk schulden hebben, en dat die schuld zo weinig mogelijk kost. Die medewerking moeten we proberen te zoeken.

Achteraf moet worden bekeken of we die vormen van lening moeten toepassen. Maar men zou stipt ook kunnen doen voor een project dat losstaat van de schuldenlast. Het is uiteraard vervelend om de burgers te confronteren met een lening voor het verleden, maar voor sommige steden zou het interessant kunnen zijn. Want op die manier bedraagt de besparing op de rente 0,75 percent. Kan een stad deze operatie alleen doorvoeren of in samenwerking met de provincie ?

De heer John Taylor : Indien men het doet met alle gemeenten samen, dan krijgt men dus een soort Vlaams Gemeentekrediet. Wat is dan het verschil ?

De heer Francis Vermeiren : De mogelijkheid waarvoor u pleit bestaat al. Ik herinner me uit de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, dat er heel wat steden grote leningen waren aangegaan. De vertegenwoordigers van die steden vroegen dan ook fondsen omdat ze de waarborgen niet konden garanderen. Ik pleit dan ook voor een zekere omzichtigheid, want indien de zaak verkeerd afloopt, zijn we allemaal de dupe.

De heer Steve Stevaert : Het is niet de bedoeling dat er een solidariteit tussen de gemeenten wordt gecreëerd. Het is wel zo dat in de mogelijkheid kan worden voorzien om elke gemeente toe te laten dit te verwezenlijken in samspraak met de provincie. Maar iedereen houdt uiteraard iedereen in het oog.

De heer Francis Vermeiren : Als ik het goed begrijp, nodigt u het Gemeentekrediet uit om een gebaar te doen. *(Applaus bij de SP)*

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Het zal de collega's niet onbekend zijn dat ik aan een commissie van specialisten onder leiding van de heer Derinck, die in de Koning Boudewijnstichting toch vrij veel ervaring heeft opgedaan, heb gevraagd om op korte termijn daarover duidelijkheid te scheppen. Wat zijn, met andere woorden, nauwkeurig omschreven taken voor de provincie en voor de gemeenten ? En wat is de rol van het stadsgewest ? Wat de regionalisering van de gemeentewet betreft, is het niet onbelangrijk te stellen wat we in de beleidsbrief al hebben aangekondigd, namelijk dat we niet zullen wachten tot het federale niveau ons daartoe groen licht geeft.

Wij zullen in deze zittingsperiode in de Vlaamse Raad de discussie over een eigen gemeentedeceet opstarten.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, pleit de minister ervoor om niet alleen de problemen te inventariseren, maar ook om daarna de problemen van de verdeling te regelen via de provincies ?

Deze problemen gelden trouwens niet alleen voor de steden. Ook sommige gemeenten, zoals bijvoorbeeld Dendermonde, vervullen kernfuncties voor hun randgemeenten. De problemen stellen zich niet alleen in Antwerpen.

Ik vind het een goed idee om de problemen via de provincies te regelen. Maar ik begrijp niet waarom u in dat geval de toelagen voor de provincies hebt verminderd, zoals blijkt uit de beleidsbrief en de begroting.

Minister Leo Peeters : Er is een commissie opgericht van specialisten, waarbij de Vereniging van Steden en Gemeenten en de Vereniging van Provincies betrokken zijn. Die commissie zal een voorstel uitwerken over de taakverdeling. Op grond van dat voorstel zullen we een gefundeerd debat kunnen voeren over wat de taken zijn van de gemeenten, de intercommunales, de provincies en de stadsgewesten.

De commissie zal een advies uitbrengen, opdat zo het debat op gang komt en we tegelijk de visie van de specialisten kennen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Voorzitter

Ik stel voor het bepalen van datum, uur en agenda voor de volgende plenaire vergadering aan het Bureau en uw voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.27 uur.*
